RP 144/2018 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av elmarknadslagen och till vissa lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att elmarknadslagen, lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden, lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster, naturgasmarknadslagen och energieffektivitetslagen ändras.

Propositionens syfte är att åstadkomma en övergång till ett system med centraliserat informationsutbyte i fråga om de centrala processerna på detaljmarknaden för el, exempelvis förmedling av uppgifter om byte av leverantör och om flyttningar och förmedling av mätuppgifter. Ett ytterligare syfte är att övergå till en centraliserad balansavräkning i fråga om elbalanserna för distributionsnätsinnehavare och detaljförsäljare som är verksamma i distributionsnäten. Det föreslås att det ska inrättas en enhet för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln, en s.k. datahubb, för att betjäna detaljförsäljare, distributionsnätsinnehavare och deras kunder. Den systemansvariga stamnätsinnehavaren föreslås ha ansvaret för verksamheten med datahubb. Detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare åläggs att sköta sina marknadsprocesser via enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln. Eftersom enheten ska ha en lagbaserad monopolställning vid produktionen av tjänsterna i fråga, ska villkoren för tjänsterna och metoderna för prissättningen av tjänsterna fastställas innan tjänsterna införs. Tillsynen över enhetens verksamhet ska anförtros Energimyndigheten, som är nationell regleringsmyndighet.

I elmarknadslagen föreslås bestämmelser om den rättsliga grunden för behandlingen av personuppgifter i anknytning till marknadsprocesserna för elhandeln och om behandlingen av uppgifter i anknytning till marknadsprocesserna för elhandeln vid mätningen av elleveranser, fullgörandet av balansansvar, informationsutbytet inom elhandeln och sådana övriga marknadsprocesser för elhandeln som har samband med dem samt vid balansavräkningen. I propositionen föreslås bestämmelser som ger enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln en rättslig grund för att behandla personuppgifter och som ålägger detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare att lämna sådana uppgifter till enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln som är nödvändiga för skötseln av elhandelns marknadsprocesser.

Ett effektivt utnyttjande av de tjänster som tillhandahålls av enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln och garanterandet av dataskyddet för registrerade personer förutsätter att personkunder entydigt identifieras med hjälp av personbeteckning eller annan motsvarande identifikationsuppgift. I distributionsnätsinnehavarnas och detaljförsäljarnas kundregister finns flera hundra tusen personkunder, vars personbeteckningar inte har registrerats i kundregistren. I propositionen föreslås därför att det i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster intas en bestämmelse som ger Befolkningsregistercentralen rätt att centraliserat till distributionsnätsinnehavarnas och detaljförsäljarnas kundregistersystem och till datasystemen för enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln lämna ut personbeteckningar och vissa andra personuppgifter som behövs för identifiering av avtalsförhållanden och för att centraliserat informationsutbyte inom elhandeln ska kunna införas.

De ändringar som gäller centraliserat informationsutbyte och som föreslås i elmarknadslagen, lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden samt i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster avses träda i kraft så snart som möjligt.

Ändringen av naturgasmarknadslagen avses träda i kraft den 1 januari 2020 och ändringen av energieffektivitetslagen den 1 juli 2021. Avsikten är att övergången till centraliserat informationsutbyte inom elhandeln sker våren 2021 efter det att behövliga datasystem är färdiga att tas i bruk och att det har säkerställts att de fungerar. Det föreslås att bestämmelser om tidpunkten för införandet av centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln utfärdas genom förordning av statsrådet.

———

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL ... 1
INNEHÅLL ... 3
ALLMÄN MOTIVERING ... 5
1 INLEDNING ... 5
2 NULÄGE ... 6
2.1 Lagstiftning och praxis ... 6
Ingående av elförsäljningsavtal och elnätsavtal på detaljmarknaden ... 6
Meddelanden om elleverans inom detaljförsäljningen ... 7
Meddelande av mätuppgifter vid elleveranser ... 8
Balansavräkning i distributionsnäten ... 8
Utveckling av det informationsutbyte som krävs för elhandeln och balansavräkningen ... 9
Behandling av personuppgifter vid elföretag ... 11
Behandling av personbeteckningar vid elföretag ... 13
2.2 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet och i EU ... 14
Europeiska unionens lagstiftning om den inre marknaden för el ... 14
Europeiska unionens allmänna dataskyddsförordning ... 15
Datahubblösningar i olika länder ... 17
De nordiska länderna ... 17
Estland ... 18
Nederländerna ... 18
2.3 Bedömning av nuläget ... 19
Utveckling av marknadsprocessen på detaljmarknaden ... 19
Övriga behov att utveckla lagstiftningen ... 20
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN ... 21
3.1 Målsättning ... 21
3.2 Alternativ ... 21
3.3 De viktigaste förslagen ... 24
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER ... 26
4.1 Ekonomiska konsekvenser ... 26
Konsekvenser för elföretag ... 26
Konsekvenser för företag i naturgasbranschen ... 28
Konsekvenser för företag som producerar energi- och IT-tjänster ... 29
4.2 Konsekvenser för myndigheterna ... 30
4.3 Konsekvenser för miljön ... 30
4.4 Samhälleliga konsekvenser ... 31
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN ... 32
5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial ... 32
5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats ... 33
6 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER ... 34
DETALJMOTIVERING ... 36
1 LAGFÖRSLAG ... 36
1.1 Elmarknadslagen ... 36
5 kap. Bestämmelser som gäller stamnätet och stamnätsinnehavare ... 37
11 a kap. Informationshantering i samband med marknadsprocesserna för elhandeln ... 48
1.2 Lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden ... 64

1.3 Lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster 65
1.4 Naturgasmarknadslagen 66
1.5 Lagen om upphävande av 25 § 5 mom. i energieffektivitetslagen 69
2 NÄRMARE BESTÄMMELSER OCH FÖRESKRIFTER 70
3 IKRAFTTRÄDANDE 70
4 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING 71
4.1 Skyddet av personuppgifter 71
4.2 Näringsfrihet 74
4.3 Egendomsskyddet 75
Begränsning av användningen av egendom 75
Avtalsfrihet och avtals beständighet 76
4.4 Administrativa påföljder 77
4.5 Delegering av lagstiftningsbehörigheten 78
4.6 Bedömning av lagstiftningsordningen 79
LAGFÖRSLAG 80
om ändring av elmarknadslagen 80
om ändring av 10 och 16 § i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden 88
Lag 90
om ändring av lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster 90
om ändring av 21 och 59 § i naturgasmarknadslagen 91
om upphävande av 25 § 5 mom. i energieffektivitetslagen 93
BILAGA 94
PARALLELLTEXT 94
om ändring av elmarknadslagen 94
om ändring av 10 och 16 § i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden 108
om ändring av 21 och 59 § i naturgasmarknadslagen 111

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Den finländska elmarknaden öppnades för konkurrens genom 1995 års elmarknadslag (386/1995). Detaljmarknaden för el öppnades för konkurrens i stor skala hösten 1998.

Viktiga aktörer på detaljmarknaden för el är distributionsnätsinnehavare, detaljförsäljare och slutförbrukare. En distributionsnätsinnehavare svarar för överföring av elektriciteten, dvs. för eldistribution och mätning av elförbrukningen, i sitt distributionsnät. En detaljförsäljare för sin del sörjer för anskaffning av elenergi för sådana slutförbrukare som anslutit sig till distributionsnät. För att detaljförsäljaren ska kunna fakturera kunden för rätt elmängd och skaffa själv motsvarande mängd el, ska distributionsnätinnehavaren lämna detaljförsäljaren uppgifter om kundens elförbrukning. Nätinnehavaren ska samtidigt tillhandahålla också kunden uppgifter om förbrukningen.

På elmarknaden uppstår hela tiden en riklig mängd mätuppgifter. Elförbrukningen mäts i distributionsnäten per timme, vilket innebär att det för varje kund årligen registreras 8 760 mätvärden. Utöver detta utbyter detaljförsäljarna och distributionsnätsinnehavarna sinsemellan information om byte av detaljförsäljare och byte av kunder exempelvis i en flyttsituation. Till följd av harmoniseringen av unionslagstiftningen kommer man i Finland sannolikt i början av 2020-talet att övergå till en balansavräkningsperiod vars längd är 15 minuter.

På den finländska detaljmarknaden opererar för närvarande cirka 80 distributionsnätsinnehavare och cirka 70 detaljförsäljare. Informationsutbytet mellan distributionsnätsinnehavare och detaljförsäljare omfattar samtliga av de cirka 3,5 miljoner eldriftsställen som är anslutna till distributionsnäten. I Finland sker under ett år cirka en miljon flyttningar, över 200 000 byten av försäljare och dagligt informationsutbyte i form av mätuppgifter från 3,5 miljoner eldriftsställen. Inom ramen för meddelandetrafiken skickas årligen flera hundra miljoner meddelanden mellan parterna.

Sådana bestämmelser om informationsutbyte som är bindande för parterna finns i elmarknadslagen (588/2013) och i författningar som utfärdats med stöd av den. Informationsutbytet baserar sig på formbundna elektriska meddelanden och procedurer som parterna är skyldiga att följa. Enligt det förfarande som valdes år 1998 sker informationsutbytet nuförtiden bilateralt och det förutsätter förbindelser mellan samtliga distributionsnätsinnehavare och detaljförsäljare. I praktiken sker informationsutbytet dock nuförtiden med hjälp av åtkomsttjänster som några tjänsteleverantörer tillhandahåller.

Tekniskt sett fungerar det nuvarande systemet för informationsutbyte bra. Flera aktörer har dock klagat över dålig uppgiftskvalitet och att överenskomna spelregler eller meddelandeformer inte alltid följts. Detta har ökat betydligt mängden manuellt arbete. Enligt den nuvarande modellen är det arbetsamt för serviceutvecklare, t.ex. producenter av energieffektivitetstjänster och tillhandahållare av laddningstjänster för elbilar, att bedriva verksamhet, vilket för sin del fördröjer utvecklingen av nya tjänster. Det är också svårt att vidareutveckla den meddelandemodell som är i bruk.

I 49 § i 2013 års elmarknadslag ålades den systemansvariga stamnätsinnehavaren en ny uppgift, nämligen utveckling av det informationsutbyte som elhandeln och balansavräkningen kräver. Efter detta startade den systemansvariga stamnätsinnehavaren Fingrid Oyj på arbets- och näringsministeriets begäran i början av 2014 ett projekt för utredning av framtida lösningar i fråga om informationsutbytet på detaljmarknaden för el. Utredningen genomfördes 2014

och i den föreslogs som åtgärd en centraliserad lösning för informationsutbytet, dvs. s.k. datahubb. Enligt utredningen främjar ett standardiserat gränssnitt för elförbrukningsdata t.ex. det fulla utnyttjandet av smarta nät och mätare och skapar nya affärsverksamhetsmöjligheter, såsom energieffektivitetstjänster, verksamhet för elbilarnas laddningsoperatörer och tillhandahållande av efterfrågeflexibilitet på marknaden samt underlättar hanteringen av decentraliserad elproduktion. En centraliserad plattform främjar också konkurrensen på detaljmarknaden.

Den 31 augusti 2017 förelade Energiindustrin rf arbets- och näringsministeriet ett initiativ där det föreslogs att lagstiftningen ändras så att Befolkningsregistercentralen ska få rätt att centraliserat lämna ut personbeteckningar för detaljförsäljarnas och distributionsnätsinnehavarnas personkunder till kunddatasystemen för elföretagen för att underlätta övergången till en modell med centraliserat informationsutbyte inom elhandeln. Organisationen motiverade sitt initiativ bl.a. med att det i elföretagens kundregister nuförtiden saknas personbeteckningar för hundratusentals kunder och att det skulle vara svårt att direkt från kunderna samla in ett så stort antal personbeteckningar som fattas i kundregistren. Organisationen ansåg att det skulle vara nödvändigt att Befolkningsregistercentralen lämnar ut personbeteckningarna direkt för att ett effektivt införande av det centraliserade informationsutbytet inom elhandeln skulle vara möjligt.

Syftet med denna regeringsproposition är att under våren 2021 åstadkomma en övergång till ett system med centraliserat informationsutbyte enligt den modell som Fingrid Oyj och elföretagen gemensamt utarbetat i fråga om de centrala processerna på detaljmarknaden för el, såsom förmedling av uppgifter om byte av leverantör, flyttningar och förmedling av mätningsuppgifter, samt en övergång till centraliserad balansavräkning i fråga om elbalanserna för distributionsnätsinnehavare och detaljförsäljare som är verksamma i distributionsnäten.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

Ingående av elförsäljningsavtal och elnätsavtal på detaljmarknaden

För att el ska kunna levereras till ett eldriftsställe krävs utöver ett gällande anslutningsavtal dessutom att det ingås ett elnätsavtal och ett elförsäljningsavtal för eldriftsstället i fråga. För att el ska kunna fås ska elnätsavtalet och elförsäljningsavtalet för ett eldriftsställe vara i kraft samtidigt.

Enligt 84 § i elmarknadslagen ingås ett elnätsavtal mellan distributionsnätsinnehavaren och en slutförbrukare, och ett elförsäljningsavtal å sin sida ingås mellan en detaljförsäljare och en slutförbrukare. Distributionsnätsinnehavaren och detaljförsäljaren är på grund av elmarknadslagstiftningens krav angående särredovisning ofta skilda verksamhetsutövare. Eftersom elnätsavtalen och elförsäljningsavtalen är skilda avtal som inte är bundna vid varandra, kan de slutförbrukare som är parter i ett elnätsavtal och i ett elförsäljningsavtal som gäller ett eldriftsställe också vara skilda personer. Elnätsavtalet och elförsäljningsavtalet kan exempelvis ha ingåtts skilt av makarna.

På grund av skilda avtal och avtalsparter kan de problem som uppstår i någotdera avtalet också påverka fullgörandet av det andra avtalet. Exempelvis kan försummelse av skyldigheter som baserar sig på elnätsavtalet leda till att distributionsnätsinnehavaren avbryter eldistributionen, som resulterar också i ett avbrott i elleveransen. Dessutom kan den slutförbrukare som

ingått elnätsavtalet inte nödvändigtvis säga upp elförsäljningsavtalet, om det avtalet för eldriftsstället i fråga har ingåtts av en annan slutförbrukare.

Som undantag från principen om skilda avtal kan de slutförbrukare som omfattas av leveransskyldigheten på basis av bestämmelsen i 87 § i elmarknadslagen, om de så önskar, med en leveransskyldig detaljförsäljare ingå ett avtal som inbegriper utöver elleveransen dessutom också eldistributionstjänsten. I ett sådant fall har slutförbrukaren inte något behov att ingå ett separat elnätsavtal.

Meddelanden om elleverans inom detaljförsäljningen

Bestämmelser om informationsutbytet inom elhandeln som är bindande för parterna finns i elmarknadslagen och i författningar som utfärdats med stöd av den. Informationsutbytet baserar sig på formbundna elektriska meddelanden och procedurer som parterna är skyldiga att följa. Informationsutbytet sker nuförtiden enligt ett decentraliserat system bilateralt och det förutsätter förbindelser mellan samtliga distributionsnätsinnehavare och detaljförsäljare. I praktiken sker informationsutbytet dock nuförtiden med hjälp av några tjänsteleverantörers åtkomsttjänst. I Finland sker under ett år cirka en miljon flyttningar, över 200 000 byten av försäljare och dagliga byten av mätuppgifter från 3,5 miljoner eldriftsställen. Årligen skickas sammanlagt flera hundra miljoner meddelanden mellan parterna.

Bestämmelser om anmälningsskyldigheten för parterna på elmarknaden och nätinnehavarna finns i 75 § i elmarknadslagen. I paragrafen föreskrivs att parterna på elmarknaden och nätinnehavarna ska göra de anmälningar som elhandeln, genomförandet av balansansvar och balansavräkningen förutsätter och som hör till deras ansvar. Varje anmälan ska göras inom föreskriven tid och enligt föreskrivet anmälningsförfarande. Närmare bestämmelser om innehållet i anmälningsskyldigheten mellan detaljförsäljaren och distributionsnätsinnehavaren i samband med elleveranser samt om tidtabellerna för anmälan och de förfaranden som används för anmälan finns i statsrådets förordning om utredning och mätning av elleveranser (66/2009) samt i arbets- och näringsministeriets förordning om det informationsutbyte som ska tillämpas vid handeln med el och elleveranser (273/2016).

Sådana anmälningar som elhandeln i distributionsnäten förutsätter skickas mellan parterna bl.a. om inledande och upphörande av elleveransen till ett eldriftsställe i samband med byte av försäljare och kundens flyttning samt när ändringar i uppgifterna om ett eldriftsställe och avbrytande av elleveransen anmäls. Distributionsnätsinnehavarna meddelar dessutom dagligen mätuppgifter med tanke på faktureringen och balansavräkningen.

Detaljförsäljarna och distributionsnätsinnehavarna ska för anmälningarna använda ett system för meddelandetrafiken. Parterna kan också anlita serviceproducenter för förmedling av anmälningarna till den andra parten.

Anmälan skickas respektive tas emot alltid av distributionsnätsinnehavaren för den kund som är part i elleveransen. Detaljförsäljarna skickar inga anmälningar direkt till varandra. Detaljförsäljaren skickar dessutom vissa meddelanden till sin balansansvariga samt till den som sköter den andra partens balansavräkning, om denna inte är partens nätinnehavare. För att marknadsprocessen i de olika fallen ska fortskrida förutsätts att distributionsnätsinnehavaren reagerar på inkomna anmälningar och för processen vidare genom att enligt den föreskrivna tidtabellen skicka sin egen anmälan till parten i elleveransen. I bestämmelserna har det också satts upp en bestämd tid inom vilken kundens nuvarande försäljare ska meddela distributionsnätsinnehavaren att byte av försäljare inte kan genomföras på grund av ett gällande tidsbestämt elförsäljningsavtal.

I samband med byte av försäljare ska kundens nya detaljförsäljare meddela den distributionsnätsinnehavare som sköter kundens balansavräkning att en leverans börjar minst 14 dagar innan leveransen inleds. Om detaljförsäljaren inte tidigare har levererat el till distributionsnätet i fråga, ska en anmälan inom den utsatta tiden också göras till den som sköter detaljförsäljarens egen balansavräkning. Distributionsnätsinnehavaren ska för sin del förmedla det ifrågavarande meddelandet om att en ny elleverans ska börja till den nuvarande försäljaren inom två vardagar från det att meddelandet mottagits.

Ifall en ny leverans inte kan påbörjas, ska kundens nuvarande försäljare meddela detta till distributionsnätsinnehavaren inom två vardagar från mottagandet av anmälan från distributionsnätsinnehavaren. Den nuvarande elförsäljaren får göra anmälan i fråga endast i det fall att den nuvarande försäljarens gällande visstidsavtal om elförsäljning upphör senare än den dag då ny leverans enlig uppgift ska börja. Ett nytt avtal kan således inte avbryta ett elförsäljningsavtal som ingåtts för bestämd tid. Om den nya försäljarens elleverans kan inledas, ska distributionsnätsinnehavaren till den nya försäljaren bekräfta uppgiften om att en elleverans börjar inom fem vardagar från det att meddelandet om att leveransen ska börja har mottagits. Distributionsnätsinnehavaren ska dessutom meddela den nya försäljaren mätvärdet vid den tidpunkt då leveransen börjar samt en balansenergiprognos som baserar sig på mätvärdet och en årsenergiuppskattning inom 10 vardagar från det att den nya kraftleveransen inletts.

Meddelande av mätuppgifter vid elleveranser

I 22 § i elmarknadslagen har nätinnehavarna ålagts att ordna den mätning av elleveranser i sitt nät som ligger till grund för balansavräkningen och faktureringen samt registreringen av mätuppgifterna och anmälan av dem till parterna på elmarknaden. De mätuppgifter som behövs vid faktureringen ska lämnas till elleverantören per eldriftsställe eller per mätning. I det nuvarande systemet får alltså parterna på elmarknaden de mätuppgifter som behövs för fakturering och balansavräkning direkt från den distributionsnätsinnehavare som svarar för mätningen. När en kund flyttar till en annan distributionsnätsinnehavares ansvarsområde ska kundens tidigare mäthistoria alltid utredas skilt hos varje föregående distributionsnätsinnehavare.

Närmare bestämmelser om meddelande av mätuppgifter finns i statsrådets förordning om utredning och mätning av elleveranser (66/2009). Vid lämnandet av mätuppgifter iakttas också arbets- och näringsministeriets förordning om informationsutbytet i anslutning till utredningen av elleveranser (273/2016). Bestämmelserna i statsrådets förordning kan gälla installation av mätapparatur vid ett eldriftsställe eller kraftverk, kraven på mätapparatur och mätsystem, avläsning av mätapparaturen, utnyttjandet av mätuppgifterna och den tidsfördelning som används av mättjänsterna.

Enligt förordningen har kunderna hos en nätinnehavare, utan att betala någon separat ersättning, rätt att till sitt förfogande få mätningsuppgifterna om sin egen elförbrukning vilka nätinnehavaren har samlat från mätapparaturen vid kundens eldriftsställe. De uppgifter som timmätningsapparaturen har samlat ska ställas till kundens förfogande senast när uppgifterna överlämnas eller är färdiga att överlämnas till elleverantören. Uppgifterna lämnas per eldriftsställe eller mätning i en sådan form som motsvarar det förfarande som allmänt tillämpas inom branschen och av nätinnehavaren.

Balansavräkning i distributionsnäten

De elleveranser som detaljförsäljarna gjort till var och ett av distributionsnäten utreds för varje distributionsnäts del vid balansavräkningen. När det gäller distributionsnät ska vid balansav-

räkningen dessutom räknas en kraftbalans för förlust och svinn i nätet. Balansavräkningen för distributionsnät är det första skedet i den riksomfattande processen för balansavräkning.

Distributionsnätsinnehavaren svarar för organisering av balansavräkningen och det informationsutbyte som sammanhänger med den för de öppna kraftleveranserna i distributionsnätet samt organiseringen av den utjämningsberäkning mellan elförsäljarna som tillämpningen av typbelastningskurvor förutsätter. Distributionsnätsinnehavaren har till uppgift att räkna ut de uppmätta leveransmängderna och de leveransmängder som grundar sig på en kombination av mätning och typbelastningskurva för respektive part i elhandeln som är verksam i distributionsnätet och på basis av utjämningsberäkningen penningmässigt korrigera avvikelserna mellan detaljförsäljarnas prognostiserade förbrukning och den faktiska förbrukningen.

Balansavräkningen görs dagligen. Balansavräkningsperioden är en hel timme. Balansavräkningen baserar sig på uppgifterna om elförbrukning som mätts per timme, men det går att i distributionsnätet i fråga om objekt som inte har timmätning också tillämpa kombinationen av mätning och typbelastningskurva. När kombinationen av typbelastningskurva och mätning tillämpas väljer distributionsnätsinnehavaren för varje eldriftsställe en typbelastningskurva med vars hjälp den faktiska mätta elförbrukningen vid ett eldriftsställe och den prognostiserade elförbrukningen fördelas på varje hel timme.

För balansavräkningen ska distributionsnätsinnehavaren den följande vardagen efter en elleverans till den balanskraftsenhet som svarar för den riksomfattande balansavräkningen preliminärt meddela summorna av elmarknadsparternas leveranser som matats in i eller tagits ut ur nätet. De slutliga anmälningarna om elleveranser ska göras inom den 11:e dagen från leveransdagen.

Balansavräkningen är aldrig vattentätt, utan ändringar kan komma i mätuppgifterna, exempelvis på grund av felaktiga eller bristande mätuppgifter, också efter det att balansfönstret stängts. Ändringarna resulterar i ekonomiska kompensationer mellan parterna på elmarknaden, och man kan också bli tvungen att rätta till faktureringen av kunderna efteråt.

Utveckling av det informationsutbyte som krävs för elhandeln och balansavräkningen

Enligt 49 § i elmarknadslagen är det är den systemansvariga stamnätsinnehavarens uppgift att också utveckla det informationsutbyte som krävs för elhandeln och balansavräkningen. Den utvecklingsuppgift som den systemansvariga stamnätsinnehavaren ansvarar för består av upprätthållande av tjänsten ediel.fi, utarbetande av anvisningar för marknadsparterna, upprätthållande av tabellen över kontaktuppgifter och registret över parterna på elmarknaden, organisering av arbetet för gruppen för utveckling av informationsutbytet på elmarknaden, tillhandahållande av kundtjänster i anslutning till funktionerna, upprätthållande av en testtjänst för meddelandetrafiken, registret över eldriftsställen och rapportering om meddelandetrafiken.

Enligt 49 § i elmarknadslagen finansieras de uppgifter som hänför sig till utvecklandet av informationsutbytet med separata avgifter som den systemansvariga stamnätsinnehavaren har rätt att ta ut av dem som använder stamnätsservicen, balanstjänsten eller tjänsterna i samband med utvecklingsuppgiften. Avgifterna får täcka sådana skäliga kostnader som uppdraget orsakat den systemansvariga stamnätsinnehavaren och en skälig vinst.

Energimyndigheten fastställer med stöd av 10 § i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden (590/2013) metoderna för bestämmande av de avgifter som tas ut för den systemansvariga stamnätsinnehavarens uppgift att utveckla det informationsutbyte som krävs för elhandel och balansavräkning.

Behandling av personuppgifter vid elföretag

Behandlingen av personuppgifter vid elföretag har grundat sig på personuppgiftslagen (523/1999). Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (nedan *allmänna dataskyddsförordningen*), som tillämpas från och med den 25 maj 2018, och den föreslagna nya dataskyddslagen (RP 9/2018 rd) ersätter personuppgiftslagen som allmän lagstiftning som reglerar behandlingen av personuppgifter.

Vid elföretagen behandlas kundernas personuppgifter på många olika grunder. Behandlingen av personuppgifter sker till stora delar som en del av affärsverksamheten. Ett särdrag som gäller elbranschen är särskilda förpliktelser som ålagts aktörerna, exempelvis informationsutbytesskyldigheten enligt elmarknadslagen, som kan påverka behandlingen av personuppgifter i elföretagens verksamhet.

Kraven på särredovisning av elaffärsverksamheterna inverkar för sin del på behandlingen av personuppgifter. Särredovisningen av verksamheterna utvidgar kretsen av de aktörer som deltar i behandlingen av kundernas personuppgifter. Exempelvis är detaljförsäljningsbolaget och distributionsnätsbolaget inom en koncern självständiga aktörer som är delaktiga i behandlingen av personuppgifter.

I elbranschen håller kunskapsintensiva tjänster som riktas till slutförbrukare och elföretag på att bli allt vanligare. Fler och mer mångsidiga uppgifter samlas om kunderna med tanke på fullgörandet av lagstadgade skyldigheter, erbjudandet av tjänster och för andra kommersiella ändamål. Exempel på kundernas personuppgifter som ett elföretag kan behandla är bl.a. uppgifter om enskilda kunder, mätuppgifter om en persons produktion och förbrukning, uppgifter som beskriver eldriftsstället och uppgifter om enskilda servicelösningar.

Begreppet personuppgifter är vitt. Det är fråga om sådana uppgifter som direkt eller indirekt kan kännas igen att gälla en person. Det är fråga om indirekt identifiering exempelvis när ett elföretag med hjälp av två datamängder som finns i dess besittning eller står till dess förfogande genom skäliga åtgärder kan koppla uppgifterna till en viss person trots att uppgifterna inte ursprungligen har lagrats med hjälp av en unik identifikationskod som identifierar personen. Personuppgifter behandlas oftast som en del av detaljförsäljarens eller distributionsnätsinnehavarens kundregister. Elföretagen betraktar i princip samtliga lagrade uppgifter om kunder och tjänster som erbjudits kunderna som personuppgifter. Sådana är bl.a. namnuppgifter och kontaktuppgifter, uppgifter om fakturering och betalningar, avtalsuppgifter, uppgifter om beställning och leverans av tjänster, brevväxling med kunden, såsom e-postmeddelanden samt inspelningar av chat och telefonsamtal och uppgifter om en persons elförbrukning och -produktion, när dessa även indirekt kan hänföras till en person eller en persons hushålls t.ex. med hjälp av sådana register som företaget i elbranschen använder. När mätuppgifter samlas exempelvis områdesvis i kombination med postnummer utan någon specifikation av uppgifterna om enskilda eldriftsställen, är det i princip inte fråga om personuppgifter.

Ett elföretag betraktas som personregisteransvarig när det behandlar uppgifterna om sina kunder. I princip är vart och ett av företagen en självständig personregisteransvarig i förhållande till de personuppgifter som de behandlar. Om det är fråga om en koncern är alla koncernbolag i princip självständiga personregisteransvariga i fråga om de uppgifter om slutkunder som de behandlar i sin verksamhet.

I fråga om elföretag har databehandlingen ofta lagts ut på entreprenad. Till sådana aktörer som tillhandahåller tjänster hör bl.a. tjänsteleverantörer som tillhandahåller fjärravläsning av elmätare, aktörer som tillhandahåller kundbetjäningstjänster, aktörer som tillhandahåller marknadsföringstjänster, aktörer som tillhandhåller nätbyggnadstjänster, aktörer som tillhandahåller fakturerings- och indrivningstjänster, informationsförmedlingsoperatörer samt utlagda IKT- och arkiveringstjänster. Dessa tjänsteleverantörer står på basis av ett skriftligt avtal i ett uppdragsförhållande till elföretag och är således också delaktiga i behandlingen av personuppgifter.

Sådant informationsutbyte som detaljhandelns marknadsprocesser förutsätter sker på basis av elmarknadslagen mellan distributionsnätsinnehavare och detaljförsäljare samt andra parter på elmarknaden såsom elproducenter. Distributionsnätsinnehavaren ska ordna den mätning av elleveranser i sitt nät som ligger till grund för balansavräkningen och faktureringen samt registreringen av mätuppgifterna och anmälan av dem till parterna på elmarknaden. Utgående från distributionsnätsinnehavarens åtgärder överförs uppgifterna om elförbrukning till den detaljförsäljare som levererar el till kunden. De mätuppgifter som behövs vid faktureringen ska lämnas till detaljförsäljaren per eldriftsställe eller per mätning. Distributionsnästinnehavaren kan erbjuda mättjänster antingen som eget arbete eller skaffa tjänsterna hos utomstående. Tjänster kan därvid skaffas också hos parter inom elhandeln. I praktiken är det fråga om ett lagbaserat informationsutbyte som innebär att också personuppgifter lämnas exempelvis av en distributionsnätsinnehavare till förfogande för den detaljförsäljare som levererar el till kunden.

Detaljerade bestämmelser om informationsutbytet i samband med detaljförsäljningen av el och marknadsprocesserna för distributionen finns i elmarknadslagen och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Bestämmelser om anmälningsskyldigheten för parterna på elmarknaden och nätinnehavarna finns i 75 § i elmarknadslagen. I paragrafen föreskrivs att parterna på elmarknaden och nätinnehavarna ska göra de anmälningar som elhandeln, genomförandet av balansansvar och balansavräkningen förutsätter och som hör till deras ansvar. Varje anmälan ska göras inom föreskriven tid och enligt föreskrivet anmälningsförfarande. Informationsutbytet begränsas dessutom av den sekretessplikt som föreskrivs i 76 § i elmarknadslagen. I samband med lagstiftningen om elbranschen utgör de skyldigheter som gäller databehandling och informationsbyte specialbestämmelser i förhållande till exempelvis den allmänna lagstiftning som reglerar behandlingen av personuppgifter. Om några skyldigheter som påverkar behandlingen av personuppgifter följer exempelvis av elmarknadslagen tillämpas dessa primärt i förhållande till den allmänna lagstiftningen. Om utlämnande av personuppgifter är tillåtet enligt den allmänna lagstiftningen, kan det dock vara förbjudet exempelvis på basis av de skyldigheter angående sekretess och informationsutbyte som åläggs i elmarknadslagen.

Den sekretessplikt som föreskrivs i 76 § i elmarknadslagen baserar sig på en hänvisning till bestämmelserna i lagen om offentliga i myndigheternas verksamhet (621/1999). Sekretessplikten omfattar exempelvis företagshemligheter som enligt den ovan nämnda bestämmelsen utgör sekretessbelagd information. Bestämmelser om utlämnande av mätuppgifter och om gränserna för utlämnandet finns till vissa delar i 22 och 75 § i elmarknadslagen och i statsrådets förordning om utredning och mätning av elleveranser som baserar sig på dem.

En kundrelation berättigar till behandling av sådana personuppgifter som är behövliga med avseende på kundrelationen. Elföretag får dessutom behandla personuppgifter i den utsträckning som det är nödvändigt för att de ska kunna fullgöra sina lagstadgade skyldigheter. Som lagstadgade skyldigheter betraktas också fullgörandet av sådana skyldigheter och uppfyllandet av sådana begäranden som en myndighet på basis av lag ålagt elföretag. Om behandlingen av personuppgifter inte kan motiveras med fullgörandet av skyldigheter som följer av en kundrelation eller lagstiftningen, måste elföretaget ha fått den registrerades samtycke till behandling-

en av uppgifterna. Samtycke krävs exempelvis när personuppgifter i marknadsföringssyfte lämnas ut till en utomstående.

Insamling och utlämnande av uppgifter om förbrukningen hör till distributionsnätsinnehavarens lagstadgade uppgifter och förutsätter inte samtycke från kunden när samlandet och utlämnandet sker för ett syfte och i en utsträckning som anges i elmarknadslagen. Utlämnande av mätuppgifter i en större utsträckning än vad som elmarknadslagen förutsätter går utöver både de lagstadgade skyldigheterna och de skyldigheter som hänför sig till en kundrelation. I ett sådant fall krävs samtycke från kunden.

Den personregisteransvarige ska bedöma uppgifternas bevaringstider utgående från hur behövliga uppgifterna är. Personuppgifter får inte lagras längre än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålet med behandlingen. Uppgifterna ska avföras när de inte längre är nödvändiga med hänsyn till det ändamål som angetts för dem. Den personregisteransvarige ska förstöra ett personregister som inte längre behövs för den personregisteransvariges verksamhet, om det inte särskilt bestäms att de registrerade uppgifterna ska bevaras eller om registret inte ska överföras till ett arkiv på det sätt som avses i personuppgiftslagen. Enligt bestämmelserna är bevaringstiden för mätuppgifterna om elförbrukning sex år. Bestämmelsen om bevaringstid ingår i statsrådets förordning om utredning och mätning av elleveranser.

Om personuppgifter behandlas i strid med bestämmelserna om behandlingen av dem, kan behandlingen av uppgifterna vara en straffbar gärning som personregisterbrott eller personregisterförseelse enligt strafflagen. Behandlingen av uppgifter i strid med personuppgiftslagen kan också skapa grund för skadeståndsskyldighet eller leda till att dataombudsmannen vidtar åtgärder. I regeringens proposition 9/2018 rd har det föreslagits ändringar i påföljderna för ett lagstridigt förfarande med personuppgifter. För brott mot skyldigheterna i samband med informationsutbytet på elmarknaden och sekretessplikten kan en påföljdsavgift påföras med stöd av 16 § i lagen om tillsynen över el- och naturgasmarknaden. Också för brott mot bestämmelserna om sekretess kan straff dömas enligt 38 kap. 1 eller 2 § i strafflagen (39/1889).

Behandling av personbeteckningar vid elföretag

Detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare har rätt att med stöd av 13 § i personuppgiftslagen behandla kundernas personbeteckningar. Enligt 13 § 1 mom. i personuppgiftslagen får en personbeteckning behandlas med den registrerades entydiga samtycke eller när behandlingen regleras i lag. Dessutom får en personbeteckning behandlas, om det är nödvändigt att entydigt identifiera den registrerade 1) för att utföra en i lag angiven uppgift, 2) för att uppfylla den registrerades eller den registeransvariges rättigheter och skyldigheter, eller 3) för historisk eller vetenskaplig forskning eller för statistikföring.

Enligt 13 § 2 mom. i personuppgiftslagen får en personbeteckning behandlas bl.a. vid kreditgivning eller indrivning av fordringar och i kreditupplysningsverksamhet.

Bestämmelser som motsvarar 13 § i personuppgiftslagen föreslås också ingå i den nya dataskyddslagen (RP 9/2018 rd).

Behandlingen av uppgifter vid Befolkningsregistercentralen regleras utöver personuppgiftslagen dessutom i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster (661/2009). Enligt 28 § i den lagen får uppgifter i befolkningsdatasystemet lämnas ut endast om villkoren för utlämnande av uppgifter enligt lagen i fråga är uppfyllda och inte något annat följer av en persons rätt att förbjuda att uppgifter om honom eller henne lämnas ut. De uppgifter som lämnas ut ur befolkningsdatasystemet ska vara nödvändiga för det ända-

mål för vilket de lämnas ut. Uppgifter får inte lämnas ut, om detta av grundad anledning kan misstänkas kränka skyddet för en persons privatliv eller skyddet för hans eller hennes personuppgifter, kränka hans eller hennes intressen eller rättigheter eller äventyra statens säkerhet. Enligt 31 § 2 mom. får ur befolkningsdatasystemet lämnas ut uppgifter som behövs för kreditupplysningsverksamhet enligt kreditupplysningslagen (527/2007) och för indrivningsverksamhet enligt lagen om indrivning av fordringar (513/1999) och som gäller den person som är föremål för verksamheten och som avser för- och efternamn, personbeteckning eller födelsetid, adressuppgifter och övriga kontaktuppgifter, födelsehemkommun och födelseort, intressebevakning i förmyndarverksamheten och dess innehåll samt dödsdag eller dag för dödförklaring.

Uppgifter med personbeteckningar har inte kunnat lämnas ut ur befolkningsdatasystemet när det har varit fråga om uppdatering av kundregistren för elföretagen i samband med datakonversion inför införandet av centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln.

2.2 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet och i EU

Europeiska unionens lagstiftning om den inre marknaden för el

Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/72/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 2003/54/EG (nedan *direktivet om den inre marknaden för el*) innehåller bestämmelser av mycket allmän natur om organiseringen av kundmarknaderna för el och skyddet för kunderna på marknaden. I fråga om det praktiska genomförandet av kundmarknaderna och ordnandet av det informationsutbyte som är en förutsättning för tillträde till nätet har prövningsrätten huvudsakligen lämnats åt medlemsstaterna.

Enligt artikel 32 i direktivet ska medlemsstaterna se till att det införs en ordning för tredje parts tillträde till överförings- och distributionssystemen grundad på offentliggjorda tariffer, som ska gälla för alla berättigade kunder samt tillämpas objektivt och utan att någon diskriminerande åtskillnad görs mellan systemanvändarna. Alla kunder betraktas som sådana kunder som uppfyller kraven och som har rätt att konkurrensutsätta sin elanskaffning.

Enligt artikel 25 i direktivet ska den systemansvarige för distributionssystemet förse systemanvändarna med den information de behöver för effektivt tillträde till och användning av systemet. Enligt artikel 27 i direktivet ska den systemansvarige för distributionssystemet behandla kommersiellt känsliga uppgifter som denne erhåller inom ramen för sin affärsverksamhet konfidentiellt, och ska förhindra att sådana uppgifter om den egna verksamheten som kan vara kommersiellt fördelaktiga röjs på ett diskriminerande sätt.

Enligt artikel 3 i direktivet ska medlemsstaterna säkerställa a) att om en kund under iakttagande av de avtalsenliga villkoren önskar byta elhandlare, den eller de berörda operatörerna genomför detta byte inom tre veckor, och b) att kunderna har rätt att erhålla samtliga relevanta förbrukningsuppgifter. Medlemsstaterna ska se till att alla kunder garanteras de rättigheter som avses i leden a och b på ett icke-diskriminerande sätt i fråga om kostnader, arbete eller tidsåtgång.

Enligt bilaga 1 till direktivet ska medlemsstaterna se till att kunderna har tillgång till sina egna förbrukningsuppgifter och möjlighet att genom uttryckligt avtal och utan kostnad ge registrerade leveransföretag tillgång till sina mätaruppgifter. Den part som ansvarar för hanteringen av uppgifterna ska vara skyldig att lämna ut dessa uppgifter till företaget. Medlemsstaterna ska fastställa uppgifternas format och ett förfarande för elhandlare och konsumenter för att få tillgång till uppgifterna. Inga ytterligare kostnader ska åläggas konsumenten för denna tjänst.

Medlemsstaterna ska fastställa uppgifternas format och ett förfarande för elhandlare och konsumenter för att få tillgång till uppgifterna. Inga ytterligare kostnader ska åläggas konsumenten för denna tjänst. Medlemsstaterna ska vidare se till att kunderna får klar och tydlig information om den faktiska elförbrukningen och faktiska elkostnader tillräckligt ofta, så att de kan reglera sin egen elförbrukning. Informationen ska lämnas inom en rimlig tidsfrist som beaktar kapaciteten hos kundens mätningsutrustning och elprodukten i fråga. Vederbörlig hänsyn ska tas till sådana åtgärders kostnadseffektivitet. Inga ytterligare kostnader får åläggas konsumenten för denna tjänst.

Enligt bilaga 1 till direktivet ska medlemsstaterna se till att det genomförs system med smarta mätare som hjälper konsumenterna att aktivt medverka på elmarknaden. Om uppsättningen av smarta mätare bedöms vara en framgång, ska minst 80 procent av konsumenterna senast 2020 ha ett intelligent mätarsystem. Medlemsstaterna, eller en behörig myndighet som de utser, ska se till att de mätarsystem som ska tas i bruk på deras territorier är driftskompatibla samt ta vederbörlig hänsyn till lämpliga standarder och bästa praxis samt vikten av att det utvecklas en gemensam elmarknad.

Kommissionen lade den 30 november 2016 fram ett förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om gemensamma regler för den inre marknaden för el (COM (2016) 864 final). Kommissionen försöker sätta kunden i centrum på elmarknaden genom att säkerställa att kunderna har möjlighet att delta på marknaden och att kunden är bättre skyddad. I förslaget fastställs bestämmelser om tydligare fakturor och en tjänst som jämför elavtal. Kunderna ska ha möjlighet att fritt välja elleverantör eller en aggregator som kombinerar elförbrukning och elproduktion, välja ett dynamiskt prissatt elavtal, delta i efterfrågeflexibilitet och själv producera el. Konsumenten ska ha rätt till en smart mätare med vissa minimifunktioner. Konsumenternas rätt att dela sina egna förbrukningsdata vidare stärks genom att rollerna för informationsutbyte klarläggs och genom att ge kommissionen rätt att fastställa ett informationsformat för detta syfte genom en implementeringsförordning. I direktivförslaget presenteras förtydliganden av de uppgifter som distributionsnätinnehavarna har, i synnerhet i anknytning till nättjänster som har att göra med elasticitet, integrering av elbilar i systemet och informationsutbyte. Behandlingen av direktivförslaget pågår fortfarande i Europaparlamentet och rådet.

Enligt artikel 53 i Europeiska kommissionens förordning (EU) 2017/2195 om fastställande av riktlinjer för balanshållning avseende el ska alla systemansvariga för överföringssystem senast den 18 december 2020 tillämpa avräkningsperioden för obalanser på 15 minuter i alla planeringsområden samtidigt som man säkerställer att alla gränser för marknadstidsenheten sammanfaller med gränserna för avräkningsperioderna för obalanser. Enligt artikel 62 i förordningen får en tillsynsmyndighet bevilja undantag från kravet angående harmoniseringen av avräkningsperioden för obalanser till den 1 januari 2025.

Europeiska unionens allmänna dataskyddsförordning

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) antogs den 27 april 2016 och tillämpas från och med den 25 maj 2018. Förordningen utgör ett led i totalreformen av dataskyddet, som pågått under de senaste åren. Med detta lagstiftningsprojekt har kommissionen strävat till att harmonisera, stärka och uppdatera den europeiska lagstiftningen om skyddet av personuppgifter. Avsikten med den övergripande reformen har varit att skapa en tidsenlig, stark, enhetlig och heltäckande ram för dataskyddet inom Europeiska unionen. Reformen har behövts med tanke på informationsteknikens snabba utveckling och medlemsstaternas splittrade lagstiftning om skyddet för personuppgifter och den oenhetliga tillämpningen av

dem. Avsikten syns bland annat i att individens rättigheter stärks och att övervakningen av genomförandet effektiviseras. Övervakningen av genomförandet har effektiviserats bl.a. genom att tillsynsmyndighetens befogenheter stärkts och genom olika institutionella arrangemang. Syftet med den allmänna dataskyddsförordningen är också att stärka den inre marknaden. Kommissionen har dessutom haft som ambitiöst mål att fastställa globala standarder för skyddet av personuppgifter.

Tillämpningsområdet för den allmänna dataskyddsförordningen är omfattande. Den allmänna dataskyddsförordningen tillämpas på sådan behandling av personuppgifter som helt eller delvis företas på automatisk väg.

Syftet med den allmänna dataskyddsförordningen är att göra skyddet av personuppgifter till en integrerad del av de organisatoriska förfarandena och den tekniska utvecklingen. I förordningen föreskrivs t.ex. om inbyggt dataskydd och dataskydd som standard. Den personregisteransvarige ska också redan när behandling av personuppgifter planeras bedöma de tekniska och organisatoriska åtgärderna så att principerna för dataskyddet genomförs effektivt.

Den allmänna dataskyddsförordningens centrala principer för behandling av personuppgifter är principen om ändamålsbegränsning, principen om uppgiftsminimering, principen om korrekthet, laglighet och öppenhet, principen om lagringsminimering samt principen om integritet och konfidentialitet. Med ändamålsenlighet avses att uppgifterna ska samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och får inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål. Enligt principen om uppgiftsminimering ska de personuppgifter som samlas vara adekvata, relevanta och behövas för de ändamål för vilka de behandlas. Personuppgifter ska således inte samlas in exempelvis endast för det syftet att användningen av dem skulle visa sig vara nyttig i framtiden. Principen om uppgifternas korrekthet innebär att den personuppgiftsansvarige ska säkerställa att uppgifterna är korrekta. Uppgifter som är inexakta och felaktiga ska raderas eller rättas utan dröjsmål. Principen om laglighet, korrekthet och öppenhet vid behandlingen av personuppgifter å sin sida förutsätter att personuppgifter behandlas på ett lagligt, korrekt och öppet sätt i förhållande till den registrerade. Med öppen behandling av personuppgifter avses att den registrerade blir informerad om behandling av personuppgifter som rör honom eller henne. De grundläggande faktorerna för öppenhet omfattar krav enligt vilka uppgifterna ska vara lättåtkomliga och lättbegripliga samt utformade på ett tydligt sätt. Enligt principen om lagringsminimering får personuppgifterna inte förvaras i en form som möjliggör identifiering av den registrerade under en längre tid än vad som är nödvändigt för de ändamål för vilka personuppgifterna behandlas. I principen om integritet och konfidentialitet framhävs vikten av att personuppgifter behandlas på ett sådant sätt att säkerheten för personuppgifterna tryggas.

I den allmänna dataskyddsförordningen framträder s.k. riskbaserad tillämpning starkare än den nuvarande lagstiftningen om skydd för personuppgifter. Den centrala tanken med riskbaserad tillämpning är att den personuppgiftsansvarige och personuppgiftsbiträdet kan anpassa åtgärderna för att skydda personuppgifter efter de risker som är förknippade med behandlingen. Den personregisteransvarige och personuppgiftsbiträdet ska kunna visa att de åtgärder som valts för att skydda personuppgifterna är proportionella mot de risker som är förknippade med behandlingen av uppgifterna.

Enligt den allmänna dataskyddsförordningen har den registrerade också rätt att få tillgång till personuppgifter som insamlats om denne.

Den allmänna dataskyddsförordningen medför vissa nya skyldigheter för personuppgiftsansvariga. Nya skyldigheter är bl.a. skyldigheten att genomföra en konsekvensbedömning och

därpå följande förhandssamråd med tillsynsmyndigheten, skyldighet att utnämna ett dataskyddsombud i vissa fall och skyldighet att anmäla en personuppgiftsincident till tillsynsmyndigheten och den registrerade.

Den allmänna dataskyddsförordningen medför också skyldigheter för personuppgiftsbiträdet. Personuppgiftsbiträdet behandlar uppgifter för den personuppgiftsansvariges räkning. Personuppgiftsbiträdet ska exempelvis föra ett register över behandlingsåtgärderna. Personuppgiftsbiträdet ansvarar också för säkerheten i samband med behandlingen av uppgifter. I förordningen finns också detaljerade bestämmelser om avtalet mellan den personuppgiftsansvarige och personuppgiftsbiträdet.

Datahubblösningar i olika länder

I flera europeiska länder har det införts eller planeras införandet av datahubb av olika slag. De viktigaste orsakerna för att datahubb införts har varit höjning av kvaliteten på informationsutbytet inom elhandeln och stödjande av detaljmarknadsmodellen. De funktionella egenskaperna hos olika typer av datahubb varierar stort. En del av datahubblösningarna fungerar närmast som ett utvidgat register över eldriftsställen, medan andra lösningar inbegriper omfattande funktioner.

De nordiska länderna

Bland de nordiska länderna planerar också Sverige och Norge vid sidan av Finland att införa datahubb. Danmark har haft datahubb sedan 2013. Alla typer av datahubb som planerats eller genomförts i de nordiska länderna är lösningar för omfattande verksamhet. De funktionella skillnaderna mellan länderna gäller närmast balansavräkningen. Detta beror på att de nordiska länderna befinner sig i olika skeden när det gäller genomförandet av timmätning.

De nordiska datahubblösningarna har följande gemensamma funktionella egenskaper: upprätthållande av uppgifter om eldriftsställen, kunderna och avtalen, lagring av mätuppgifter och förmedling av dem till marknadsparterna, balansavräkning för distributionsnät, förvaltning av processerna för försäljarbyte och flyttningar samt kvalitetskontrollen över verksamheten. För operationen och utvecklingen av nordiska datahubblösningar svarar den systemansvariga stamnätsinnehavaren i landet i fråga. I en del länder sköts den tekniska operationen av datahubb i praktiken av stamnätsinnehavarens dotterbolag eller stamnätsinnehavaren köper tjänsten från utomstående.

I Danmark togs den första versionen av datahubb (”DataHub”) i bruk år 2013. När Danmark övergick till en försäljarcentrerad detaljmarknadsmodell år 2016 togs den andra versionen av datahubb i bruk. Den andra versionen stöder den försäljarcentrerade detaljmarknadsmodellen genom att den tillåter gemensam fakturering. För genomförandet av datahubb svarade den systemansvariga stamnätsinnehavaren Energinet.dk, som också svarar för den dagliga användningen av datahubb. Energinet.dk anskaffar den tekniska operationen och upprätthållandet av systemet i form av en köpt tjänst. Operationen och utvecklingen av datahubb finansieras med de stamnätsavgifter som Energinet.dk tar ut. Energinet.dk utarbetar marknadsregler för informationsutbytet och övervakar att de följs. Bolaget har bestämmanderätt när det gäller styrningen, operationen och utvecklingen av datahubb. Kunderna har varit huvudsakligen nöjda med funktionen av datahubb i Danmark. Datahubb har gjort marknadsprocesserna snabbare och minskat problemen. Kvaliteten på informationen har höjts, vilket har gett sig i uttryck som felfria kundfakturor.

I Norge planeras datahubb (”Elhub”) bli införd före ingången av 2019. I Norge kommer genomförandet av datahubb att ske i etapper på samma sätt som i Danmark. Enligt planerna ska datahubb utvecklas efter den första versionen så att datahubb stöder den försäljarcentrerade detaljmarknadsmodellen, som baserar sig på obligatorisk gemensam fakturering. För genomförandet, operationen och utvecklingen av datahubb i Norge svarar den systemansvariga stamnätsinnehavaren Statnett. Operationen av systemet kommer att skötas av Elhub AS som är ett dotterbolag till Statnett som Statnett äger helt. Användningen av datahubb betalas av alla huvudanvändargrupper: distributionsnätsinnehavare, elförsäljare och tredje parter. De viktigaste funktionerna hos datahubb i Norge är lika som hos datahubblösningarna i de övriga nordiska länderna. Till skillnad från datahubblösningarna i de övriga nordiska länderna åtgärdar datahubb i Norge dock inte begäranden om frånkoppling eller tillkoppling.

Enligt beräkningarna kommer datahubb (”Elmarknadshubb”) att vara i bruk i Sverige tidigast i slutet av 2020. För operationen och utvecklingen av systemet svarar den systemansvariga stamnätsinnehavaren Svenska kraftnät. Några beslut om finansieringen av datahubb har ännu inte fattats. De viktigaste funktionerna skiljer sig knappast alls från funktionerna hos datahubblösningar i de övriga nordiska länderna. Liksom i fråga om den danska och norska modellen av datahubb har man också i Sverige planerat att datahubb ska ha funktioner som stöder en försäljarcentrerad detaljmarknadsmodell.

Estland

I Estland infördes datahubb (”Andmeladu”) år 2013 när elmarknaden öppnades för konkurrens. Jämfört med de nordiska ländernas lösningar är datahubb i Estland mer begränsad. Datahubb fungerar närmast som datalager för mätuppgifter och uppgifter om eldriftsställen och avtalen. I Estlands datahubb genomförs inte egentliga avtalsprocesser, såsom processer i samband med flyttningar och försäljarbyten, utan avtalsprocesserna genomförs bilateralt direkt mellan marknadsparterna. Inte heller informationsutbytet i realtid är inte möjligt i Estlands datahubb. Till skillnad från datahubblösningarna i de nordiska länderna inbegriper funktionerna hos Estlands datahubb inte kvalitetskontroll och myndighetsrapportering. För operationen och upprätthållandet av systemet svarar den systemansvariga stamnätsinnehavaren Elering AS. Kostnaderna för operationen av datahubb har inkluderats i de stamnätsavgifter som Elering tar ut. Nätinnehavarna finansierar investeringarna i den fortsatta utvecklingen av datahubb.

Nederländerna

I Nederländerna infördes datahubb år 2013 för att stöda övergången till en försäljarcentrerad marknadsmodell. Till att börja med fungerade datahubb som ett utvidgat register över eldriftsställen, men senare har också andra funktioner lagts till systemet. Jämfört med lösningarna i de nordiska länderna finns det dock färre funktioner. Lagstiftningen i Nederländerna ställer vissa gränser på användningen av datahubb. Exempelvis har fjärravläsningen av elmätare begränsats. För operationen och utvecklingen av datahubb svarar Energie Data Services Nederland B.V, som är ett bolag som ägs gemensamt av stamnäts- och distibutionsnätsbolagen och som koncentrerar sig på produktionen av IKT-tjänster i anslutning till stödjandet av marknadsprocessen. Datahubb finansieras av nätinnehavarna. Kostnaderna för datahubb bestäms enligt kostnadsgrunderna skilt för varje tjänst och de fördelas mellan användarna enligt användningen. Principen är att med användaravgifter täcks endast operationen och upprätthållandet av datahubb, medan stora utvecklingsinvesteringar finansieras skilt genom avgifter som samlas från användarna.

2.3 Bedömning av nuläget

Utveckling av marknadsprocessen på detaljmarknaden

Det nuvarande decentraliserade utbytet av information om marknadsprocesser på elmarknaden fungerar i princip väl. Informationsutbytet är långt automatiserat och behovet av manuellt arbete i princip litet. Genom standardiserade meddelanden förmedlas också mätuppgifter till företagskunder och tjänsteleverantörer utöver det informationsutbyte som sker mellan parterna på elmarknaden. Operatörerna för meddelandetrafiken svarar i praktiken centraliserat för den tekniska dirigeringen av meddelandena och tillhandahåller tjänster för konvertering av meddelanden och andra tjänster i samband med dataskyddet för informationsutbytet. Datasystems- och tjänsteleverantörerna har en central roll som leverantörer av system och tjänster för informationsutbyte samt vid utvecklingen av systemfunktionerna och funktionaliteten hos systemen. Informationen lagras inte i ett centralt datalager. Trots det höga antalet meddelanden utgör dataöverföringskapacitetens tillräcklighet inte något problem.

Den nuvarande decentraliserade modellen för informationsutbyte har tekniskt sett ansetts fungera bra för sitt nuvarande ändamål och problemen med informationsutbytet är i princip inte tekniska utan närmast funktionella. Meddelandetrafiken har ansetts fungera bra ur teknisk synvinkel och meddelandetrafikoperatörernas kapacitet är huvudsakligen bra. Inga enskilda större funktionella problem har ansetts vara förenade med modellen för informationsutbytet, utan snarare en skara mindre problem. Som den nuvarande informationsutbytesmodellens starka sida har betraktats också det att de viktigaste processerna långt kan automatiseras och att systemet för informationsutbyte har finslipats när det använts. Den nuvarande modellen för informationsutbyte har ansetts stöda de viktigaste av de nuvarande marknadsprocesserna.

I nuläget förekommer det dock problem när det gäller kvaliteten på informationsutbytet. Enskilda problem ökar exempelvis på grund av bristerna i meddelandenas innehåll och antalet meddelanden, och vid marknadsprocesserna har man varit tvungen att anpassa sig efter olika partspecifika tillvägagångssätt. De egna datasystemen hos elföretagen har inte alltid kunnat tillgodose de allmänna behoven för informationsutbytet för elhandeln, då datasystemens kapacitet att effektivt behandla det ökade antalet meddelanden och den ökande informationsmängden varit otillräcklig. Dessutom håller de övriga nordiska länderna på att överge Ediel-informationsutbytesstandarden, vilket gör att utvecklandet av Ediel-standarden på lång sikt kommer att förtvina.

Ett ytterligare problem med det decentraliserade informationsutbytet är att regleringen och styrningen sker på alltför allmän nivå. Man har varit tvungen att komplettera regleringen med egna rekommendationer om tillvägagångssätt, men det är inte obligatoriskt att följa dem. Förfaranderegelrna och rekommendationerna har också lämnat rum för tolkning. Av ovan nämnda orsaker har verksamhetsutövarna byggt upp sina egna datasystem på olika sätt. Enhetligheten hos förfarandena har försämrats av att det inte sker någon centraliserad övervakning av kvaliteten på och funktionen av meddelandetrafiken.

Den nuvarande modellen för informationsutbyte bedöms inte i tillräcklig grad kunna stöda marknadsprocesserna för detaljmarknaden. Till de viktigaste marknadsprocesserna hör förvaltningen av mätningsuppgifter, avtalsprocesserna, balansavräkningen samt faktureringen och indrivningen. De EDI-meddelanden som uppstår i samband med marknadsprocesserna sänds till marknadsparterna vanligtvis som batchkörningar som görs minst en gång eller högst några gånger på vardagar. Meddelandetrafiken mellan aktörerna sker inte i realtid, och därför har det kunnat uppstå några vardagar långa fördröjningar i marknadsprocesserna. Den nuva-

rande modellen för informationsutbyte anses inte i tillräcklig utsträckning kunna stöda system- och processinnovationer.

De ovan nämnda utmaningarna för informationsutbytet orsakar extra arbete och innebär ineffektivitet för parterna på elmarknaden. En ansenlig mängd resurser anses gå till utredning av olika slags fel och problem.

Den decentraliserade modellen för informationsutbyte har inte heller ansetts i tillräckligt hög grad kunna tillgodose framtida informationsutbytesbehov. Strukturen på elmarknaden är mitt i en brytningsperiod. Viktiga förändringar på elmarknaden är exempelvis de ändrade rollerna på detaljmarknaden, den decentraliserade småskaliga produktionen och energigemenskapen samt efterfrågeflexibiliteten, de intelligenta elnäten och eltrafiken. Detaljmarknaden utvecklas i framtiden i allt högre grad på ett gränsöverskridande sätt, och därför skulle ett centraliserat informationsutbyte och en centraliserad marknadsprocess möjliggöra en effektivare verksamhet för detaljförsäljarna exempelvis på den gemensamma nordiska marknaden.

Den ökade decentraliserade småskaliga produktionen påverkar behovet av information för detaljmarknaden. Utmaningen för informationsutbytet består i att sammanföra de styråtgärder som näten behöver med marknadsparternas behov att erbjuda sin egen decentraliserade produktion till marknaden. Lokala mikronäts kommunikation med andra elnät eller en bättre integration av den småskaliga produktionen med elmarknaden ställer krav på informationsutbytet och utvidgar mätningsbehoven och avtalsformerna jämfört med nuläget.

Framtidens intelligenta elnät och efterfrågeflexibiliteten samt eltrafiken och infrastrukturen i samband med den förutsätter likaså utveckling av informationsutbytet och skapandet av möjligheter för nya operatörers verksamhet på detaljmarknaden.

Övriga behov att utveckla lagstiftningen

Vid sidan av behovet att utveckla detaljmarknadens marknadsprocesser och informationsutbyte har man också identifierat andra behov att utveckla elmarknadslagstiftningen vilka lämpligast kan genomföras samtidigt med reformen av informationsutbytet på detaljmarknaden för el.

Kommissionen antog år 2017 en förordning (EU) 2017/2195 om fastställande av riktlinjer för balanshållning avseende el. Förordningen förenhetligar balansavräkningsperiodens längd inom elhandeln i unionen så att den blir 15 minuter i stället för en jämn timme som tillämpas i Finland. Därför behöver ändringar göras i elmarknadslagen för att förordningen skulle kunna genomföras i Finland. Genomförandet av kommissionens förordning sammanfaller tidsmässigt med genomförandet av de ändringar som föreslås i informationsutbytet för elhandeln. Till denna del finns ett ytterligare syfte att komplettera lagändringen senare genom att stryka sådana bestämmelser som står i strid med kommissionens förordning också ur de förordningar som utfärdats med stöd av elmarknadslagen.

Det är ändamålsenligt att det i naturgasmarknadslagens (587/2017) 59 § om sekretess och förbud mot utnyttjande görs sådana ändringar som är enhetliga med dem som görs i motsvarande bestämmelse i elmarknadslagen. Bestämmelsen om prissättning utifrån anslutningspunkt i 21 § i naturgasmarknadslagen har i samband med beredningen av verkställighetsåtgärderna inför öppnandet av naturgasmarknaden konstaterats delvis strida mot unionens modell för den inre marknaden för naturgas. I bestämmelsen måste därför göras en ändring som tryggar möjligheten att ingå överföringsavtal mellan partiförsäljaren, dvs. shipper, och nätinnehavarna.

Också till denna del sammanfaller verkställighetsåtgärderna tidsmässigt med genomförandet av de ändringar som föreslås i informationsutbytet för elhandeln.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning

Regeringspropositionen innehåller de förslag till ändring av lagstiftningen som genomförandet av ett centraliserat informationsutbyte inom elhandeln förutsätter.

Den centrala målsättningen för regeringspropositionen är att utfärda bestämmelser som möjliggör införande av centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln på detaljmarknaden för el. Det föreslås att det ska inrättas en enhet för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln, s.k. datahubb, för att betjäna detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare samt deras kunder. Den systemansvariga stamnätsinnehavaren föreslås ha ansvaret för verksamheten med datahubb.

Propositionens mål är att säkerställa att kundernas personuppgifter och marknadsparternas företagshemligheter behandlas på behörigt sätt vid det centraliserade informationsutbytet om marknadsprocesserna på detaljmarknaden för el och att nivån på informationssäkerhet i elföretagens datasystem, telekommunikationsförbindelser och gränssnitt ordnas på behörigt sätt.

Målet för regeringspropositionen är att precisera bestämmelserna om slutförbrukares och elproducenters rätt att bestämma om utnyttjande av sådana mätnings- och förbrukningsuppgifter och avtalsuppgifter som berör dem samt att fastställa de situationer där nätinnehavare och parter på elmarknaden har rätt att lämna ut sådana mätnings- och förbrukningsuppgifter i deras besittning som kan kopplas till slutförbrukare och uppgifter som behövs för byte av elförsäljare.

Syftet med införandet av centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln är att höja kvaliteten på de tjänster som tillhandahålls kunderna och att göra tjänsterna mångsidigare, att öka kostnadseffektiviteten hos marknadsprocesserna på detaljmarknaden och att höja kvaliteten på den information som behandlas vid informationsutbytet. Målet är att behandlingen av uppgifterna om slutförbrukare och parter sker på ett effektivt och från informationssäkerhetssynpunkt säkert sätt och är förenlig med dataskyddslagstiftningens principer.

3.2 Alternativ

I en utredning som den systemansvariga stamnätsinnehavaren låtit genomföra (Selvitys sähkön vähittäismarkkinoiden tulevaisuuden tiedonvaihtoratkaisusta. Loppuraportti. Fingrid 16.12.2014) har som utvecklingsförslag i fråga om informationsutbytet på detaljmarkanden identifierats fortsatt utveckling av den nuvarande modellen med decentraliserat informationsutbyte samt övergång till en centraliserad modell för informationsutbytet på detaljmarknaden. Jämförelsen av nämnda alternativ har genomförts med avseende på de mål som satts upp för utveckling av informationsutbytet. Den nuvarande modellen med decentraliserat informationsutbyte har inte ansetts fungera utan vidareutveckling av funktionerna och inte kvalitetsmässigt vara en tillräckligt bra lösning med tanke på detaljmarknadens framtida behov av informationsutbyte.

Målbilden för utvecklandet av informationsutbytet inom elhandeln har definierats med hjälp av sex mål av vilka vart och ett bildar en synvinkel för ett bra och fungerande framtida informationsutbyte. Följande mål har fastställts för informationsutbytet: 1) kunden upplever att

kvaliteten på servicen är hög och valmöjligheterna mångsidiga, 2) modellen för informationsutbyte främjar konkurrensen på detaljmarknaden och uppmuntrar parterna att utveckla nya produkter och tjänster, 3) processerna på detaljmarknaden fungerar enhetligt, felfritt och kostnadseffektivt, 4) kvalitetskontrollen över verksamhetskvaliteten gör det möjligt att utveckla verksamheten och erbjuder metoder för ingripande i problemen, 5) behandlingen av uppgifter sker effektivt, på ett från informationssäkerhetssynpunkt säkert sätt och är förenlig med dataskyddslagstiftningen samt 6) genomförandet av teknik-, marknads- och processändringar sker planenligt och smidigt.

Den centraliserade modellen och den decentraliserade modellen för informationsutbyte har i utredningen jämförts kvalitativt och med hjälp kostnads-nyttoanalysen.

Modellen för centraliserat informationsutbyte för elhandeln bedöms väsentligt bättre främja uppnåendet av de kvalitativa målen för informationsutbytet enligt målsättningen än utvecklandet av den decentraliserade modellen för informationsutbyte. En modell med centraliserat informationsutbyte skulle förenkla och sätta fart på kundernas avtalstransaktioner och öka felfriheten hos den service som kunden får. Centraliserad tillgång till uppgifter i samband med mätningen skulle öka utbudet på tjänster och kundernas möjligheter att vara aktiva aktörer på elmarknaden. Den skulle dessutom stöda olika energieffektivitets- och energisparåtgärder.

Modellen med centraliserat informationsutbyte skulle dessutom öka den opartiska och icke-diskriminerande behandlingen av elförsäljare. Den kärninformation som används vid marknadsprocesserna skulle vara placerad i ett centralt datalager där den skulle stå till marknadsparternas förfogande på lika villkor och samtidigt. En centraliserad serviceplattform främjar konkurrensen på detaljmarknaden och uppmuntrar aktörerna till utveckling av nya tjänster. Utvecklingen av marknadsprocesser skulle effektivisera kvalitetskontrollen av verksamheten.

I en modell med centraliserat informationsutbyte kommunicerar marknadsparterna endast med enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln. Det skulle vara möjligt att definiera standardiserade öppna gränssnitt för den information som skickas dit och hämtas därifrån så att också tredje parter skulle kunna utnyttja dem för utveckling och erbjudande av tjänster. Modellen med centraliserat informationsutbyte skulle också vara mer flexibel än den decentraliserade modellen med tanke på den framtida utvecklingen och framtida förändringar. Den skulle möjliggöra centraliserad, effektiv och skickligt ledd hantering av förändringar.

Modellen med centraliserat informationsutbyte bedöms orsaka årskostnader som är 7,6 miljoner euro lägre jämfört med modellen med vidareutvecklat decentraliserat informationsutbyte.

Lösningen med centraliserat informationsutbyte ökar eldetaljmarknadens och samhällets beroende av datatekniken. Eldetaljmarknadens funktion och serviceanvändarnas affärsverksamhet är i stor utsträckning beroende av det hur enhetens datasystem fungerar och av datasäkerheten. I datasystemen hos enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln behandlas stora mängder personuppgifter och uppgifter som innehåller verksamhetsutövarnas företagshemligheter. I datasystemen behandlas dessutom känslig information om de aktörer som elförbrukare vilka svarar för säkerheten i samhället. I den nuvarande decentraliserade lösningen för informationsutbyte existerar å andra sidan inte någon gemensamt överenskommen och definierad datasäkerhetspraxis, utan praxisen varierar hos detaljförsäljarna och distributionsnätsinnehavarna vars antal uppgår sammanlagt till flera tiotal.

Trots att det kommer att finnas ett omfattande datalager och datasystem bedöms cybersäkerheten och datasäkerheten vara bättre under kontroll i modellen med centraliserat informationsutbyte än hos den decentraliserade modellen. Inom det centraliserade informationsutbytet

inom elhandeln används endast direkta och krypterade dataöverföringsförbindelser hos tillförlitliga och verifierade avtalsparter. Nuförtiden sker utbytet av information mellan olika parter inom elhandeln med hjälp av olika telekommunikationsoperatörer. När det gäller de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln ska ansvaret för dataskyddet och cybersäkerheten vila hos en part, medan det vid lösningarna med decentraliserat informationsutbyte fördelas mellan olika markandsparter och telekommunikationsoperatörer, och det finns inte någon enskild part som svarar för helheten. I den decentraliserade modellen är ansvarsfördelningen mellan olika verksamhetsutövare och telekommunikationsoperatörer nödvändigtvis inte klar. En centraliserad lösning för informationsutbytet ska också förbättra tillsynen över datasäkerheten. När det gäller angrepp mot dataskyddet har systemets areal för eventuella attacker uppskattats vara mindre i ett centraliserat system jämfört med ett decentraliserat system.

Som slutsats av den utredning som den systemansvariga stamnätsinnehavaren låtit göra har det konstaterats att modellen med centraliserat informationsutbyte är ett bättre alternativ än den decentraliserade modellen när det gäller det framtida informationsutbytet på detaljmarknaden. För valet av denna modell talar särskilt de bättre funktionella egenskaperna hos den jämfört med det andra alternativet. Också de något lägre årskostnaderna hos modellen med centraliserat informationsutbyte jämfört med den decentraliserade modellen stöder valet av detta alternativ.

	Kostnadsberäkning		**Kvalitativ bedömning**	
Alternativ	**Årskostnader**	**Nettoändring jämfört med nuläget**	**Fördelar**	**Andra än kostnadsnackdelar**
Nuv. modell för informationsutbyte	100,5 miljoner euro			Har inte utan vidareutveckling ansetts vara en tillräckligt bra lösning varken kvalitativt eller funktionellt med tanke på detaljmarknadens framtida behov av informationsutbyte.
Utveckling av den nuvarande modellen	108,9 miljoner euro	+ 8,4 miljoner euro	Övergång till obligatoriskt externt informationsutbyte, varvid vertikala bolag inte skulle få någon nytta av det interna informationsutbytet mellan sina verksamheter. Vidareutveckling av registret över eldriftsställen. Höjning av kvaliteten på och effektivisering av kvalitetskontrollen av meddelandetrafiken. Förbättring av meddelandetrafikens tillförlitlighet. Utveckling av externa gränssnitt.	Modellen saknar många utvecklingsmöjligheter med tanke på framtida behov. Marknadsprocesserna kan inte genomföras i realtid. Rapporteringen om samma slutförbrukares förbrukningsuppgifter från olika objekt kan inte koncentreras. Cybersäkerheten och datasäkerheten skulle vara mer svårhanterliga än i modellen med centraliserat informationsutbyte. Centraliserad myndighetsrapportering inte möjlig. Myndighetstillsynen över informationsutbytet förblir decentraliserad och icke-kostnadseffektiv. Stan-

				dardiserade gränssnitt för tjänsteproducenters förfogande kan inte förverkligas. Definitionen av meddelanden ska vidareutvecklas.
Modellen med centraliserat informationsutbyte	101,3 miljoner euro	+ 0,8 miljoner euro	Främjar nåendet av kvalitetsmålen väsentligt bättre än den decentraliserade modellen. Förenklar och påskyndar kundernas avtalstransaktioner. Ökar felfriheten hos den service som kunderna får. Ökar utbudet på tjänster och kundernas möjligheter att vara aktiva aktörer på elmarknaden. Stöder olika energieffektivitets- och energisparåtgärder. Ökar den opartiska och icke-diskriminerande behandlingen av elförsäljare. Den kärninformation som används vid marknadsprocesserna står till marknadsparternas förfogande på lika villkor och samtidigt. Främjar konkurrensen på elmarknaden. Uppmuntrar aktörer att utveckla nya tjänster. Effektiviserar kvalitetskontrollen av verksamheten. Är också mer flexibel än den decentraliserade modellen med tanke på den framtida utvecklingen och framtida förändringar. Möjliggör centraliserad, effektiv och skickligt ledd hantering av förändringar. Cybersäkerheten och datasäkerheten skulle vara mer lätthanterliga än i modellen med decentraliserat informationsutbyte.	Modellen med centraliserat informationsutbyte ökar behandlingen av kundernas personbeteckningar vid elföretagen. Marknaden för informationsutbytesoperatörer avmattas i fråga om informationsutbytet på detaljmarknaden för el.

3.3 De viktigaste förslagen

Propositionens syfte är att föreslå bestämmelser om ändring av lagstiftningen som ska möjliggöra införande av ett centraliserat informationsutbyte på detaljmarknaden för el våren 2021 i fråga om centrala marknadsprocesser såsom leverantörsbyte, genomförande av flyttningar och förmedling av mätningsuppgifter. Samtidigt ska man övergå till centraliserad balansavräkning för de parter i elhandeln som verkar i distributionsnäten. Det föreslås att det ska inrättas en enhet för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln, s.k. datahubb, för att betjänadetaljförsäljare, distributionsnätsinnehavare och deras kunder. Den systemansvariga stamnätsinnehavaren föreslås ha ansvaret för verksamheten med datahubb. Detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare åläggs att sköta sina marknadsprocesser via enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln. Verksamhetsutövarna ska åläggas att genomföra de ändringar och investeringar i sina egna datasystem och förbindelser som införandet av centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln förutsätter. Eftersom enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln ska ha en lagbaserad monopolställning vid produktionen av tjänsterna ifråga, ska villkoren för tjänsterna och metoderna för prissättningen av tjänsterna fastställas innan de införs. Denna behörighet ska ges Energimyndigheten, som är nationell regleringsmyndighet.

Viktiga funktioner inom de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln är upprätthållandet av uppgifterna om eldriftsställen, kunder och avtal, lagring av mätningsuppgifter och förmedling av dem till marknadsparterna, balansavräkning för distributionsnät, hantering

av processerna för försäljarbyte och flyttning och kvalitetskontrollen av denna verksamhet. Kundernas tillträde till sina uppgifter som lagrats vid enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln ska genomföras via elförsäljarens e-tjänst.

Vid informationsutbytet på detaljmarknaden för el hanteras också personuppgifter och elföretagens och slutförbrukarnas företagshemligheter. Enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln ska upprätthålla ett personregister. I elmarknadslagen föreslås bestämmelser om den rättsliga grunden för behandlingen av personuppgifter med anknytning till marknadsprocesserna för elhandeln och om behandlingen av uppgifter med anknytning till marknadsprocesserna för elhandeln vid mätningen av elleveranser, fullgörandet av balansansvar, informationsutbytet inom elhandeln och sådana övriga marknadsprocesser för elhandeln som har samband med dem samt vid balansavräkningen. I propositionen föreslås bestämmelser som ger enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln en rättslig grund för att behandla personuppgifter och som ålägger detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare att till enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln lämna sådana uppgifter som behövs för skötseln av elhandelns marknadsprocesser.

För Befolkningsdatacentralen ska ges rätt att ur befolkningsdatasystemet lämna ut sådana uppgifter om kunder som behövs för att kunderna hos distributionsnätsinnehavare eller detaljförsäljare enligt elmarknadslagen ska kunna identifieras eller dennas rättsliga handlingsförmåga konstateras. Behovet av reglering gäller särskilt utlämnande ur befolkningsdatasystemet av sådana personbeteckningar för kunder som saknas i distributionsnätsinnehavarnas och detaljförsäljarnas datasystem under förberedelserna inför och i skedet för införande av centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln som är förenat med ett behov att förenhetliga distributionsnätsinnehavarnas och detaljförsäljarnas kunduppgifter, så att dessa är förenliga med det datainnehåll som det nya centraliserade systemet förutsätter. Avsikten är att det förfarande som bestämmelsen möjliggör ska användas först och främst i de ovan nämnda skedena. Bestämmelsen avser däremot inte att ändra på den princip att distributionsnätsinnehavare och detaljförsäljare av el ska få sådana personuppgifter som kundrelationen förutsätter i första hand av kunderna själva.

Slutförbrukaren och elproducentenska ha rätt att utnyttja sådana mät- och förbrukningsuppgifter om sin egen elförbrukning eller elproduktion som nätinnehavaren har samlat från mätapparaturen vid ett eldriftsställe. Ett elföretag ska ha slutförbrukarens uttryckliga samtycke till att till någon annan få utlämna sådana mät- och förbrukningsuppgifter som kan kopplas till slutförbrukaren och som gäller slutförbrukarens elförbrukning eller -produktion eller andra uppgifter som slutförbrukaren behöver för byte av elleverantör, om företaget i elbranschen fått uppgiften i fråga vid utförandet av uppgifter eller fullgörandet av skyldigheter i samband med de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln, marknadsprocesserna för elhandeln, balansansvaret eller balansavräkningen. I lag ska fastställas de situationer där elföretag ska få lämna ut uppgifterna utan slutförbrukarens samtycke.

Elföretag ska åläggas att upprätthålla och utveckla sina verksamheter och tjänster i anslutning till elhandelns marknadsprocesser, fullgörandet av sitt balansansvar och ombesörjandet av sin balansavräkning samt de system som behövs för skötseln av dem samt verksamheternas förbindelser till systemen hos andra elföretag, så att systemen fungerar effektivt och att de är lättanvändbara och att deras informationssäkerhetsnivå är relevant.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

Konsekvenser för elföretag

På den finländska detaljmarknaden opererar för närvarande cirka 80 distributionsnätsinnehavare och cirka 70 detaljförsäljare av el. Omsättningen för distributionsnätsinnehavarna uppgick till närmare 1,9 miljarder euro år 2016. Omsättningen för den systemansvariga stamnätsinnehavaren Fingrid å sin sida har under motsvarande period uppgått till cirka 578 miljoner euro. Inga statistiska uppgifter finns att tillgå om omsättningen för detaljförsäljarna. Detaljförsäljningens värde har dock uppskattats vara åtminstone 2,2 miljarder euro år 2016. Uppskattningen baserar sig på den mängd el som överförts från distributionsnäten till förbrukning, på de uppgifter om detaljpriser som Energimyndigheten för statistik över samt på medelpriset vid elbörsen inom Finlands prisområde.

Informationsutbytet mellan distributionsnätsinnehavare och detaljförsäljare omfattar samtliga av de cirka 3,5 miljoner eldriftsställen som är anslutna till distributionsnäten. I Finland sker under ett år cirka en miljon flyttningar, över 200 000 byten av försäljare och dagliga byten av mätuppgifter från 3,5 miljoner eldriftsställen. Årligen skickas sammanlagt flera hundra miljoner meddelanden mellan parterna.

De direkta ekonomiska konsekvenserna av en lösning med centraliserat informationsutbyte berör de detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare som är föremål för den föreslagna regleringen. Konsekvenserna för andra målgrupper, såsom elförbrukare, är indirekta. En konsekvensanalys har gjorts av införandet av en modell med centraliserat informationsutbyte (Datahubin vaikutusarvioselvitys. Fingrid 31.3.2016, päivitetty 29.9.2017).

Lösningen med centraliserat informationsutbyte inom elhandeln har inte några betydande direkta ekonomiska konsekvenser för elföretagen, eftersom årskostnaderna för informationsutbytet på kort sikt kommer att kvarstå på den nuvarande nivån. De extra nettokostnader som medförs för branschen av lösningen med centraliserat informationsutbyte uppgår till cirka 0,8 miljoner euro. Som utvecklingsalternativ är dock det centraliserade informationsutbytet till sina årskostnader nästan 8 miljoner euro förmånligare än vidareutveckling av den nuvarande modellen för informationsutbyte. Den nuvarande modellen med decentraliserat informationsutbyte eller vidareutveckling av den är inte funktionsmässigt eller kvalitetsmässigt en tillräckligt bra lösning med tanke på detaljmarknadens framtida behov av informationsutbyte. (Selvitys sähkön vähittäismarkkinoiden tulevarisuuden tiedonvaihtoratkaisusta. Loppuraportti. Fingrid 16.12.2014 s. 40).

En lösning med centraliserat informationsutbyte medför företagen i branschen en direkt nettofördel på cirka 6 miljoner euro årligen. Siffran inbegriper inte de indirekta fördelar som medförs för marknadsparterna och samhället och som kan vara betydande. Kostnaderna för detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare uppskattas minska i fråga om alla affärsverksamhetsprocesser som innehåller informationsutbyte. De största kostnadsbesparingarna görs inom avtalsprocesser och vid kundtjänsten. Kostnadsfördelar uppstår exempelvis till följd av koncentreringen av verksamheterna, höjning av kvaliteten på informationen och automatiseringen av processerna. Av de uppskattade fördelarna kommer två tredjedelar att komma distributionsnätsinnehavarna och en tredjedel detaljförsäljarna till godo (Datahubin vaikutusarviointiselvitys. Fingrid 31.3.2016, päivitetty 29.9.2017 s. 62).

Värdet av investeringar som följer av lösningen med decentraliserat informationsutbyte uppgår sammanlagt till cirka 36 miljoner euro, av vilka den systemansvariga stamnätsinnehavarens andel är 19,6 miljoner euro och elföretagens andel 16,6 miljoner euro. Den genomsnittliga investering som elföretagen gör per eldriftsställe är 0,5 miljoner euro fördelade på en period av tio år. Investeringarna fördelar sig nästan jämnt mellan detaljförsäljarna och distributionsnätsinnehavarna.

Utgående från materialet kan det konstateras att det inte finns några skillnader mellan landsorts-, tätorts- och stadsbolag när det gäller fördelarna med ett system med centraliserat informationsutbyte eller årskostnaderna. Stora företag uppskattar nettofördelarna med centraliserat informationsutbyte vara större än småföretagen, men av skillnaderna mellan bolagen kan endast en fjärdedel förklaras med storleken hos detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare. Små oberoende detaljförsäljares investeringsbörda per eldriftsställe kan relativt sett anses vara något tyngre än de övriga detaljförsäljarnas. Finansieringen av investeringar bedöms dock inte utgöra någon betydande utmaning för små och medelstora elföretag eftersom investeringsbehovet är ganska litet.

Lösningen med centraliserat informationsutbyte medför betydande ekonomiska fördelar som är kvalitativa och som i form av indirekta effekter uppstår på längre sikt. Lösningen med centraliserat informationsutbyte ökar den opartiska och icke-diskriminerande behandlingen av detaljförsäljare eftersom marknadsparterna i den modellen kommunicerar endast med enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln. Marknaderna fungera bättre och detta syns som en ökad konkurrens mellan detaljförsäljarna. Lösningen med centraliserat informationsutbyte stöder särskilt affärsverksamheten för de detaljförsäljare som aktivt verkar på marknaden.

I och med att en lösning med centraliserat informationsutbyte införs underlättas nya detaljförsäljares inträde på marknaden genom att processerna och informationsutbytet mellan elmarknadsparterna blir enhetligare och klarare. Lösningen med centraliserat informationsutbyte kan också minska elföretagens behov att investera i sina egna datasystem. Lösningen med centraliserat informationsutbyte öppnar nya affärsmöjligheter för producenter av olika slags energiledningss- och energieffektivitetstjänster, den decentraliserade elproduktionen samt för dem som tillhandahåller laddningstjänster för elbilar, liksom också för företag som tillhandahåller tjänster för detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare. Också exportmöjligheter kan skapas.

Införandet av lösningar med centraliserat informationsutbyte inom elhandeln har motiverats med att de möjliggör en gemensam detaljhandelsmarknad för el för de nordiska länderna och erbjuder ett medel för harmonisering av processerna och informationsutbytet på detaljmarknaden. Deras betydelse som möjliggörare av en gemensam marknad kommer att betonas när också Norge, Finland och Sverige utöver Danmark har tagit i bruk sina databubbar. De finländska detaljförsäljarnas möjligheter att vara framgångsrika i den nordiska konkurrensen förbättras av att detaljmarknaden för el fungerar bättre, konkurrensen ökar och marknadsprocesserna i hemlandet blir mer enhetliga. Enhetliga processer minskar företags behov att anpassa sina handlingskoncept och system efter olika marknadsområden. Detta öppnar å andra sidan hemmamarknaden också för utländska detaljförsäljare.

Tabellen nedan innehåller ett sammandrag av de fördelar och de kostnader som modellen med centraliserat informationsutbyte medför för elföretagen. De totala fördelarna uppskattas överskrida klart de totala kostnaderna.

Kostnadsfaktor	Miljoner euro/år	Förklaring för kostnaderna	Fördelarna totalt
Nuvarande kostnader	100,5		Betydande ekonomiska fördelar som är kvalitativa och som i form av indirekta effekter uppstår på lång sikt. Ökar den opartiska och icke-diskriminerande behandlingen av detaljförsäljare. Marknaderna fungera bättre och detta syns som en ökad konkurrens mellan detaljförsäljarna. Stöder särskilt affärsverksamheten för de detaljförsäljare som aktivt verkar på marknaden. Underlättar nya detaljförsäljares inträde på marknaden i och med att processerna och informationsutbytet mellan elmarknadsparterna blir enhetligare och klarare. Kan också minska elföretagens behov att investera i sina egna datasystem. Öppnar nya affärsmöjligheter för producenter av olika slags energilednings- och energieffektivitetstjänster, för den decentraliserade elproduktionen samt för tillhandahållare av laddningstjänster för elbilar, liksom också för företag som tillhandahåller tjänster för detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare. Också exportmöjligheter kan skapas. Förbättrar de finländska detaljförsäljarnas konkurrenskraft på den nordiska elmarknaden.
Bolagens nettofördelar	-5,9	Uppstår till följd av effektiviseringen av marknadsprocesserna mellan företagen och de interna processerna inom företagen.	
Kostnader för operationen av datahubb	3,1	Kostnaderna för stöd och upprätthållande av systemet samt kostnaderna för datahubb-operatören.	
Bolagens periodiserade investeringar	1,7	16,6 miljoner euro fördelade på 10 år.	
Datahubbs periodiserade investeringar	2,0	19,6 miljoner euro fördelade på 10 år.	
Årskostnaderna för datahubb	**101,3**	Nettoökning 0,8 miljoner euro jämfört med nuläget.	

Konsekvenser för företag i naturgasbranschen

De ändringar som föreslås i naturgasmarknadslagen har inte några konsekvenser för naturgasföretagens verksamhet eller deras kostnader. De föreslagna ändringarna skapar klarhet i naturgasmarknadslagen och de har beaktats redan vid planeringen av den modell för naturgasmarknaden som införs vid ingången av 2020.

Konsekvenserna för hushållen och företagen som elförbrukare

Finland har för närvarande cirka 3,5 miljoner eldriftsställen som anslutits till distributionsnät. Den årliga elfakturan för hushållskunder (5 000 kilowattimmar/år) enligt 2018 års prisnivå är cirka 820 euro och den årliga elfakturan för kunder med eluppvärmning (18 000 kilowattimmar/år) cirka 2 400 euro.

Konsekvenserna av modellen med centraliserat informationsutbyte syns indirekt för hushållen i och med att konkurrensen ökar. Den ökande konkurrensen påverkar framför allt kvaliteten på tjänsten men också elpriset. Kvaliteten på tjänsten förbättras av avtalsprocesser som fungerar nästan i realtid och genom bättre tillgång till uppgifterna när man väljer elprodukter. Fel och problem i samband med avtalstransaktionerna minskar. När kvaliteten på mätningsuppgifter höjs minskar också felen vid faktureringen av kunderna och rättelserna i efterhand. Det är dock inte möjligt att kvantitativt uppskatta i hur utsträckning felen kommer att minska.

De indirekta konsekvenserna av modellen med centraliserat informationsutbyte inom elhandeln för företagen som elförbrukare kommer att vara mycket lika de inverkningar som den har på hushållen, dvs. ökad konkurrens och mångsidigare utbud på tjänster. Eventuella andra konsekvenser beror på företagets storlek. Mikroföretag och småföretag kommer att dra nytta av modellen med centraliserat informationsutbyte på samma sätt som hushållen. För stora företag är den extra nytta som modellen med centraliserat informationsutbyte medför mindre, eftersom stora företag redan nuförtiden kan avtala med sin elleverantör om kundspecifik service.

Den ökande konkurrensen sänker mikroföretagens och småföretagens försäljningspriser på el, förbättrar kvaliteten på servicen och gör utbudet mångsidigare. Modellen med centraliserat informationsutbyte gör det möjligt för företagen att i likhet med hushållen ha en mer aktiv roll än nuförtiden som elförbrukare och småproducenter. I en modell med centraliserat informationsutbyte får företag möjlighet att på ett effektivare och mångsidigare sätt följa sin elförbrukning. I företag med flera verksamhetsställen finns alla uppgifter om avtal och förbrukning tillgängliga centraliserat på ett ställe.

Medelstora och stora företag drar i likhet med andra elförbrukare nytta av den eventuella sänkningen av försäljningspriserna på el som följer av att marknaden fungerar bättre och effektivare. När det gäller uppföljning av elförbrukningen och konkurrensutsättning av elavtalen kan stora företag redan i dagsläget avtala om att få uppgifter om elförbrukningen. Modellen med centraliserat informationsutbyte underlättar kombinationen av förbrukningsuppgifter och genomförandet av energibesiktningar, särskilt i fråga om sådana företag som har eldriftsställen inom flera olika distributionsnätsområden.

Modellen med centraliserat informationsutbyte påverkar indirekt hushållens och företagens kostnader för anskaffning av el i och med att den ökar konkurrensen på detaljmarknaden och sänker detaljförhandlarnas processkostnader. Kundens kostnader för elanskaffning kan till och med sänkas också därför att modellen med centraliserat informationsutbyte underlättar kombinationen av el- och nättjänstprodukter. Detaljförsäljaren har redan i det skede då avtal ingås kännedom om kundens nättjänstprodukt. På basis av de kostnadsbesparingar som detaljförsäljarna och distributionsnätsinnehavarna beräknas göra uppskattas modellen med centraliserat informationsutbyte ha en liten effekt på detaljmarknadspriset på el. De viktigaste konsekvenserna för kunderna är i stor utsträckning indirekta och de uppstår på lång sikt.

Lösningen med centraliserat informationsutbyte stärker kundernas ställning på elmarknaden och ökar deras möjligheter att påverka i och med att valmöjligheterna i samband med elförbrukningen blir mångsidigare. Tack vare det att timmätningsuppgifterna kan utnyttjas bättre stöder lösningen med centraliserat informationsutbyte kundernas energispar- och energieffektivitetsåtgärder liksom också framtidens intelligenta nättillämpningar, såsom småskalig produktion och efterfrågeflexibilitet. De indirekta effekterna på elförbrukare uppträder på längre sikt.

Konsekvenser för företag som producerar energi- och IT-tjänster

Övergången till en modell med centraliserat informationsutbyte innebär att efterfrågan på nuvarande meddelandeförmedlingstjänster upphör på detaljmarknaden för el och att ändringar sker i detaljförsäljarnas och distributionsnätsinnehavarnas behov av tjänster och i datasystemens funktioner. Inom branschen finns stora investeringsbehov i datasystem som väntar på att de funktionella och tekniska konfigurationerna hos modellen med centraliserat informationsutbyte ska bli färdiga. Införandet av en modell för centraliserat informationsutbyte bedöms som helhet betraktat öka affärsverksamhetsmöjligheterna för leverantörer av IT-system och IT-tjänster.

Modellen med centraliserat informationsutbyte skapar de mest betydande nya affärsverksamhetsmöjligheterna för företag som tillhandahåller energitjänster av olika slag. Dessa kan utnyttja det datainnehåll som finns hos enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln i sin egen serviceaffärsverksamhet på basis av den fullmakt som de fått av kunden, detaljförsäljaren eller distributionsnätsinnehavaren. I modellen med centraliserat informationsutbyte behöver tjänsteproducenterna inte anpassa sin verksamhet och sina system skilt efter varje verksamhetsutövare. Detta minskar tjänsteleverantörernas kostnader och underlättar tillhandahållandet av tjänster för kunderna.

Finland hör till de ledande länderna i världen när det gäller utvecklandet och utnyttjandet av smarta elnät. När tredje parters tjänster utvecklas kan det på lång sikt resultera i uppkomsten av ekonomiskt betydelsefull affärsverksamhet som också har goda möjligheter till internationalisering. Exempel på sådana nya affärsverksamhetsmöjligheter är tjänster och tillämpningar som hänför sig till energieffektivitet och energihantering. Modellen med centraliserat informationsutbyte främjar också utvecklingen av sådant informationsutbyte som efterfrågeflexibili-

teten och eltrafiken förutsätter. Det är dock inte möjligt att kvantitativ uppskatta effekten av energitjänstleverantörernas ökade affärsverksamhetsmöjligheter.

4.2 Konsekvenser för myndigheterna

Lösningen med centraliserat informationsutbyte har endast små konsekvenser för myndigheterna och de gäller närmast Energimyndigheten vars uppgift blir att utöva tillsyn över enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln och dess verksamhet. Den viktigaste tillsynsuppgiften består i att fastställa enhetens metoder för prissättning av tjänsterna och villkoren för tjänsterna. Energimyndighetens uppgifter ska även inbegripa tillsynen över att elmarknadslagen iakttas. Myndigheten ska t.ex. övervaka att distributionsnätsinnehavare och detaljförsäljare utför sina uppgifter och fullgör sina skyldigheter i samband med de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln.

Lösningen med centraliserat informationsutbyte effektiviserar Energimyndighetens skötsel av sina uppgifter eftersom den ger myndigheten en mer effektiv möjlighet att övervaka att elföretagen utför de uppgifter och fullgör de skyldigheter i samband med informationsutbytet kring detaljmarknaden som ålagts dem. Det är möjligt att utnyttja tillsynsinformationen om distributionsnätsinnehavarnas kapacitet och kvaliteten på deras verksamhet vid tillsynen över nätinnehavarnaför att motivera eventuella incitament eller påföljder.

I lösningen med centraliserat informationsutbyte kan också inkluderas funktioner som underlättar myndighetsrapporteringen, vilket innebär att en del av de nyckeltal som elföretagen rapporterar till myndigheterna kommer i fortsättningen att kunna fås direkt från enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln. Också Statistikcentralen i egenskap av statistikmyndighet kan utnyttja den information som enheten producerar.

Också Befolkningsregistercentralen medförs extra arbete i någon mån i det skede då införandet av centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln förbereds. Det extra arbetet orsakas av detaljförsäljarnas och distributionsnätsinnehavarnas begäranden om utlämnande och kontroll av uppgifter, när dessa kompletterar de bristfälliga identifieringsuppgifterna för personer i sina kundregister.

Modellen med centraliserat informationsutbyte medför inte något behov av tilläggsresurser för myndigheterna.

4.3 Konsekvenser för miljön

Lösningen med centraliserat informationsutbyte har inte några direkta miljökonsekvenser. De indirekta konsekvenserna av lösningen med centraliserat informationsutbyte har samband med stävjandet av klimatförändringen och utnyttjandet av de naturresurser som behövs vid elproduktionen. Effekterna är små och de uppträder först senare på lång sikt.

Lösningen med centraliserat informationsutbyte effektiviserar uppföljningen av hushållens och företagens elförbrukning samt stöder utvecklandet och tillhandahållandet av olika slags energieffektivitets- och energiledningstjänster. I framtiden blir det möjligt att hos enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln lagra också förbrukningsuppgifter om andra former av energi.

Det är möjligt att med lösningen med centraliserat informationsutbyte också stöda tillhandahållandet av olika tjänster för kontroll av efterfrågan. Vid enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln kan dessutom behandlas uppgifter som gäller eltrafiken, den små-

skaliga produktionen och energigemenskapen. För att dessa ska kunna utnyttjas kan det förutsättas att modellen med centraliserat informationsutbyte behöver utvecklas vidare.

4.4 Samhälleliga konsekvenser

Lösningen med centraliserat informationsutbyte har inte på kort sikt några makroekonomiska konsekvenser med tanke på sysselsättningen och arbetslivet. I och med att elmarknadsprocessena blir effektivare kan en del av personalresurserna vid elföretagen befrias från olika slags utredningsarbeten, men effekterna på elföretagens sysselsättningsmöjligheter är små. Enligt uppskattning kommer sysselsättningseffekten av enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln att vara cirka tio årsverken efter inrättandet.

På lång sikt kan lösningen med centraliserat informationsutbyte ha större sysselsättningseffekter eftersom den öppnar nya affärsmöjligheter för företag som utvecklar energieffektivitets- och energiledningstjänster och intelligenta elnätstjänster samt förbättra finländska energibolags konkurrenskraft på den nordiska detaljmarknaden för el.

De viktigaste samhälleliga konsekvenserna av lösningen med centraliserat informationsutbyte har samband med utvecklingen av informationssamhället. Lösningen främjar utvecklingen och tillhandahållandet av e-tjänster i anslutning till elförbrukningen för elförbrukare. Modellen med centraliserat informationsutbyte gör det möjligt också för tredje parter att utveckla tjänster. Arten av de uppgifter som enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln har i sina register begränsar dock möjligheterna att utnyttja informationen. De uppgifter som enheten har i sina register består till en stor del av uppgifterna om avtalen mellan detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare och deras kunder samt av uppgifterna om slutanvändarnas förbrukning. Datainnehållet i registret består till en stor del av personkundernas personuppgifter och uppgifter som innehåller företagens företagshemligheter. Kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om gemensamma regler för den inre marknaden för el (COM (2016) 864 final), som befinner sig i slutskedet av behandlingen, kommer att ge slutförbrukarna rättigheter att besluta om utlämnande av sina slutförbrukningsuppgifter till tredje parter. Uppgifterna om offentliga samfunds läge kan, om de kommer i orätta händer, utgöra en säkerhetsrisk. Av dessa orsaker bör utnyttjandet och utlämnandet av datainnehåll som finns i registren för enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln vara noggrant reglerat. Arten av det datainnehåll som finns i registren hindrar att massdata som samlas om detaljmarknaden genom öppna gränssnitt kan öppnas för och fritt utnyttjas av tredje parter.

Modellen med centraliserat informationsutbyte ökar detaljmarknadens och samhällets beroende av datatekniken. Eldetaljmarknadens funktion och serviceanvändarnas affärsverksamhet är i stor utsträckning beroende av hur enhetens datasystem fungerar och av datasäkerheten. Trots att det kommer att finnas ett omfattande datalager och datasystem bedöms cybersäkerheten och datasäkerheten vara bättre under kontroll i modellen med centraliserat informationsutbyte än hos den decentraliserade modellen. Inom det centraliserade informationsutbytet inom elhandeln används endast direkta och krypterade dataöverföringsförbindelser hos tillförlitliga och verifierade avtalsparter. Nuförtiden sker utbytet av information mellan olika parter inom elhandeln med hjälp av olika telekommunikationsoperatörer. När det gäller de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln ska ansvaret för dataskyddet och cybersäkerheten vila hos en part, medan det vid lösningarna med decentraliserat informationsutbyte fördelas mellan olika markandsparter och telekommunikationsoperatörer, och det finns inte någon enskild part som svarar för helheten. I den decentraliserade modellen är ansvarsfördelningen mellan olika verksamhetsutövare och telekommunikationsoperatörer nödvändigtvis inte klar. En centraliserad lösning för informationsutbytet ska också förbättra tillsynen över datasäkerheten. När det gäller angrepp mot dataskyddet har arealen för eventuella attacker uppskattats vara mindre i det centraliserade systemet jämfört med ett decentraliserat system.

De uppgifter som enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln lagrar är sådana som detaljförsäljarna och distributionsnätsinnehavarna redan nuförtiden behandlar i deras datasystem. Nuläget kommer att förändras så att det i och med införandet av lösningen med centraliserat informationsutbyte för elhandeln kommer att inträda en ny aktör på elmarknaden, nämligen enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln, som kommer att vara en ny, stor personregisteransvarig. Enhetens datasystem bilar ett personregister och enheten är personregisteransvarig. Införandet av lösningen med centraliserat informationsutbyte förutsätter därför ny lagstiftning om uppgifterna, skyldigheterna och rättigheterna för enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln.

5 Beredningen av propositionen

5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial

I 2013 års elmarknadlag ålades den systemansvariga stamnätsinnehavaren en ny uppgift, nämligen utveckling av det informationsutbyte som elhandeln och balansavräkningen kräver. Den systemansvariga stamnätsinnehavaren Fingrid Oyj startade på arbets- och näringsministeriets begäran ett projekt för utredning av framtida lösningar i fråga om informationsutbytet på detaljmarknaden för el. Utredningen om de framtida lösningarna på informationsutbytet på detaljmarknaden för el blev färdig den 16 december 2014. I utredningen föreslogs centraliserat informationsutbyte som modell för det framtida informationsutbytet på detaljmarknaden för el.

Arbets- och näringsministeriet begärde den 22 december 2014 utlåtande över den systemansvariga stamnätsinnehavarens utredning av justitieministeriet, Energimyndigheten, Konkurrens- och konsumentverket, konsumenttvistenämnden, dataombudsmannens byrå, Kommunikationsverket, Finlands Näringsliv, Finsk Energiindustri rf, Konsumentförbundet rf, Kuluttajat−Konsumenterna ry, Lokalkraft ry, Finlands Närenergiförbund rf, Finlands Vindkraftsförening rf, Företagarna i Finland, Ekosähkö Oy, Finkraft Oy, Suomen Energiayhtiö Oy, Suur-Savon Sähkö Oy och av Energia 247 Oy.

Den energi- och miljöpolitiska ministerarbetsgruppen för regeringen Stubb understödde genomförandet av lösningen med centraliserat informationsutbyte inom elhandeln den 17 mars 2015. Arbets- och näringsministeriet bad därefter i ett brev den 8 april 2015 den systemansvariga stamnätsinnehavaren att starta planeringen av inrättandet och genomförandet av en lösning med centraliserat informationsutbyte.

Den systemansvariga stamnätsinnehavaren har därefter till stöd för sin egen organisation inrättat flera beredningsgrupper, som består av företrädare för intressentgrupper, för beredning av en lösning med centraliserat informationsutbyte: en grupp för utveckling av informationsutbytet på elmarknaden, en processarbetsgrupp, en datakonversionsarbetsgrupp, en uppföljningsgrupp och en ibruktagningsgrupp. Vid beredningen av en lösning med centraliserat informationsutbyte har det utarbetats och publicerats ett omfattande planeringsmaterial vars centrala delar består av följande rapporter: 1) affärsverksamhetsprocesserna på detaljmarknaden för el i datahubb (Sähkön vähittäismarkkinoiden liiketoimintaprosessit datahubissa 21.12.2017), 2) datahubbtransaktioner (Datahub tapahtumat 21.12.2017), 3) en plan för datakonversion (Tietokonversiosuunnitelma 4.1.2018) och 4) en plan för införandet av datahubb inom sektorn (Datahubin käyttöönottosuunnitelma toimialalle 13.2.2018). En bedömningsutredning av det centraliserade informationsutbytets konsekvenser har utarbetats på uppdrag av den systemansvariga stamnätsinnehavaren. Utredningen har publicerats den 29 september 2017.

Vid beredningen av regeringspropositionen har dessutom utnyttjats en utredning om dataskyddet, som Energiindustrin rf har låtit göra och som blivit färdig den 1 juli 2017.

Energiindustrin rf framlade den 31 augusti 2017 ett initiativ för arbets- och näringsministeriet där det föreslogs att lagstiftningen ändras så att Befolkningsregistercentralen ska få rätt att centraliserat lämna ut personbeteckningar för detaljförsäljarnas och distributionsnätsinnehavarnas personkunder till företagens kunddatasystem.

Arbets- och näringsministeriet begärde den 20 april 2018 utlåtanden över regeringens proposition och på initiativ av Finsk Energiindustri rf av Baltic Connector Oy, Bioenergia ry, Finlands Näringsliv EK, Finsk Energiindustri rf, Energimyndigheten, den systemansvariga stamnätsinnehavaren Fingrid Oyj, det systemansvariga bolaget TSO Gasum Oy, Kemiindustrin rf, Konkurrens- och konsumentverket, konsumenttvistenämnden, kommunikationsministeriet, Skogsindustrin rf, justitieministeriet, Lokalkraft ry, Suomen Biokaasuyhdistys ry, Suomen Kaasuyhdistys ry, Finlands Fastighetsförbund rf, Konsumentförbundet rf, Finlands Närenergiförbund rf, Finlands Egnahemsförbund rf, Suomen Sähkönkäyttäjät ry (ELFI), Finska vindkraftföreningen rf, Företagarna i Finland, Teknologiindustrin rf, dataombudsmannens byrå, Säkerhets- och kemikalieverket, finansministeriet, Kommunikationsverket, Befolkningsregistercentralen och miljöministeriet.

Rådet för bedömning av lagstiftningen har gett ett utlåtande över propositionsutkastet den 27 augusti 2018 (VNK/1440/32/2018).

5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

Arbets- och näringsministeriet fick vintern 2014−2015 sammanlagt 24 utlåtanden över den systemansvariga stamnätsinnehavarens utredning. Remissinstanserna understödde allmänt den föreslagna lösningen med centraliserat informationsutbyte inom elhandeln och det att Fingrid ska genomföra det. I remissyttrandena fästes uppmärksamhet vid att aktörerna i högre grad än tidigare ska delta i den fortsatta beredningen. I många remissyttranden fästes dessutom uppmärksamhet vid de serviceavgifter som enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln ska ta ut, vid det att kostnadsförslaget ska vara realistiskt och vid informationssäkerheten. Också de meddelandetrafikoperatörer som nuförtiden är verksamma på detaljmarknaden för el understödde lösningen med centraliserat informationsutbyte. Arbets- och näringsministeriet har sammanställt ett sammandrag över utlåtandena den 24 februari 2015.

Med anledning av remissyttrandena bad arbets- och näringsministeriet den 8 april 2015 den systemansvariga stamnätsinnehavaren att vid den fortsatta beredningen av en lösning med centraliserat informationsutbyte beakta kostnadseffektiviteten hos informationsutbytet också efter skedet för ibruktagande och att göra fastställandet av affärsverksamhetsprocesserna för detaljmarknaden i ett nära samarbete med företagen i branschen. Ministeriet gav också instruktioner om att kostnaderna för det centraliserade informationsutbytet inom elhandeln ska hänföras så jämlikt som möjligt och att aktörer av olika storlek ska beaktas därvid. Vidare gav ministeriet anvisningar om att man vid beredningsarbetet ska fästa särskild uppmärksamhet vid informationssäkerheten hos lösningen för informationsutbytet och behandlingen av personuppgifter, och till denna del samarbeta vid beredningen med de behöriga myndigheterna. Ministeriet föreslog dessutom att man ska överväga huruvida funktioner med efterfrågeflexibilitet och laststyrning bör beaktas redan i den första versionen av enheten för centraliserat informationsutbytet inom elhandeln.

Arbets- och näringsministeriet fick våren 2018 sammanlagt 24 utlåtanden med anledning av begäran om utlåtande över utkastet till regeringsproposition. Utlåtande gavs av kommunikationsministeriet, justitieministeriet, finansministeriet, miljöministeriet, Energimyndigheten, dataombudsmannens byrå, Statistikcentralen, Säkerhets- och kemikalieverket, Kommunikationsverket, Befolkningsregistercentralen, Finsk Energiindustri rf, Skogsindustrin rf, Open Knowledge Finland ry och Electronic Frontier Finland – EFFI ry, Lokalkraft ry, Finlands Nä-

renergiförbund rf, Finlands Egnahemsförbund rf, Suomen Sähkönkäyttäjät ry (ELFI), Teknologiindustrin rf, den systemansvariga stamnätsinnehavaren Fingrid Oyj, Baltic Connector Oy, Caruna Oy, Elenia Oy, Fortum Markets Oy och UPM-Kymmene Oyj.

Propositionen har preciserats på basis av utlåtandena. Bestämmelserna om behandling av personuppgifter och motiveringarna till dem har preciserats. Motiveringarna till undantag från bestämmelserna i den allmänna dataskyddsförordningen har preciserats och behoven av avvikelser har specificerats. De krav som gäller datasäkerheten vid enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln och hanteringen av riskerna i dess datasystem samt skyldigheten att rapportera om störningarna och intrången i datasäkerheten har preciserats. Motiveringarna till den sekretessbestämmelse som ingår i propositionen har preciserats och skillnaderna mot lagen om företagshemligheter (595/2018) har eliminerats. Terminologin i lagstiftningen har dessutom preciserats.

Av de synpunkter som framkommit i de utlåtanden som erhållits har man inte kunnat beakta förslaget att undvika specialbestämmelser om personuppgifter. Organiseringen av marknadsprocesserna för detaljmarknaden för el förutsätter att informationsutbytet mellan detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare samt utlämnandet av uppgifter om deras kunder regleras. Behandlingen av personkundernas personuppgifter kan således inte på grund av den stora mängden information lämnas att omfattas av bestämmelser som avviker från de allmänna procedurerna på detaljmarknaden. Vidare har inte det förslag som går ut på att enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln inte skulle få ge vinst kunnat beaktas. Förslaget strider mot riksdagens grundlagsutskotts utlåtandepraxis i fråga om de grundläggande fri- och rättigheterna. Dessutom har det inte ansetts vara motiverat att beakta sådana förslag som inte har att göra med ändringarna av den lagstiftning som är föremål för propositionen.

Arbets- och näringsministeriet har sammanställt ett sammandrag över utlåtandena den 13 augusti 2018.

Av de rekommendationer som Rådet för bedömning av lagstiftningen lagt fram har man inte kunnat beakta förslagen att utreda det rådande konkurrens- och marknadsläget för distributionsnätsinnehavarna och stamnätsinnehavaren samt möjligheten att utnyttja blockkedjetilllämpningar på elmarknaden. Regleringen om nätinnehavarnas verksamhet baserar sig på ett regleringssystem enligt direktivet om den inre marknaden för el, och inga ändringar i den nämnda regleringen föreslås i denna proposition. Därför behöver inte konkurrens- och marknadsläget för nätinnehavarna utredas inom ramen för denna regeringsproposition.

Arbets- och näringsministeriet och den systemansvarige stamnätsinnehavaren Fingrid Oyj har i en färsk utredning utrett frågan om möjligheterna att utnyttja blockkedjetekniken på elmarknaden (Värränkivi, Petteri-Leiskamo, Taneli: Lohkoketjuteknologia osana älykästä energiajärjestelmää. Fingrid-TEM 17.8.2018). Enligt utredningen är blockkedjeteknikens framtid på elmarknaden förenad med stor mycket osäkerhet, eftersom majoriteten av projekten ännu befinner sig i utvecklingsstadiet. De teman som presenteras i utredningen är blockkedjornas möjliga och förutspådda användningsändamål, och för deras del är den ekonomiska och tekniska lönsamheten ännu inte bevisad i praktiken. Blockkedjetillämpningarna på energiområdet utgör endast en teknisk lösning bland alla andra. Vid sidan av den uppskattning som presenteras i utredningen har det dessutom framförts åsikter om att tillämpningen av blockkedjeteknik på behandlingen av personuppgifter är oklar i förhållande till kraven i den allmänna dataskyddsförordningen. I denna regeringsproposition behöver således möjligheterna att tillämpa blockkedjetekniken av ovan nämnda skäl inte utredas.

6 Samband med andra propositioner

Riksdagen behandlar som bäst regeringens proposition med förslag till lagstiftning som kompletterar EU:s allmänna dataskyddsförordning (RP 9/2018 rd). Bestämmelser om behandling av personbeteckningar finns i 29 § i den föreslagna dataskyddslagen. Eventuella ändringar i den föreslagna dataskyddslagens bestämmelse om behandling av personbeteckningar bör i mån av möjlighet beaktas också i denna propositions bestämmelser om behandling av personbeteckningar.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Elmarknadslagen

3 §. *Definitioner.* Det föreslås att till paragrafen fogas en definition på enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln. Med enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln avses i elmarknadslagen den systemansvariga stamnätsinnehavarens dotterbolag som sköter i 49 a § avsedda uppgifter som hör till de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln.

8 §. *Elnätstillstånd för en systemansvarig stamnätsinnehavare.* I paragrafen finns bestämmelser om elnätstillstånd för systemansvarig stamnätsinnehavare och de speciella krav som ställs på den systemansvariga stamnätsinnehavarens organisation. Det föreslås att det till 2 mom. fogas en bestämmelse om vilken ställning som enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln har inom den systemansvariga stamnätsinnehavarens organisation. Det föreslås att till mom. fogas en ny 3 punkt där det föreskrivs att den systemansvariga stamnätsinnehavaren ska ordna de funktioner som hänför sig till de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln så att de sköts av ett helägt dotterbolag.

Det föreslagna sättet att organisera funktionerna för enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln i ett dotterbolag som ägs helt av den systemansvariga stamnätsinnehavaren ska göra det möjligt att hålla regleringen av prissättningen av funktionerna och tjänsterna åtskild från den systemansvariga stamnätsinnehavarens övriga verksamheter. Detta ökar genomsynligheten av de avgifter som tas ut för de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln. Genom den föreslagna bestämmelsen säkerställs också att den lagbaserade monopolfunktionen inklusive datalagret inte ska kunna säljas till någon annan verksamhetsutövare.

22 §. *Nätinnehavarens uppgift vid mätningen av elleveranser.* I paragrafen föreskrivs det om nätinnehavarens allmänna uppgifter vid mätningen av elleveranser. Bestämmelserna om mätning av elleveranser ska vid tillämpningen granskas tillsammans med andra bestämmelser om nättjänster, t.ex. bestämmelserna om tekniska krav och anslutning i 19 och 20 §, bestämmelserna om överföringsskyldighet i 21 § och bestämmelserna om prissättning av nättjänster i 24, 24 b, 25 och 26 § samt med de bestämmelser om informationshanteringen i anslutning till marknadsprocesserna för elhandeln som föreslås bli intagna i det nya 11 a kap.

Enligt 1 mom. är nätinnehavarens uppgift att ordna den mätning av elleveranser i sitt nät som ligger till grund för balansavräkningen och faktureringen samt registreringen av mätuppgifterna och deras anmälan till parterna på elmarknaden. När ordnandet av mätningen och anmälan av mätuppgifter har ålagts nätinnehavaren, har det skapats förutsättningar för enhetliga och tillförlitliga mätningssystem och anmälningsförfaranden. De mätuppgifter som behövs vid faktureringen ska lämnas till detaljförsäljaren per eldriftsställe eller per mätning. Nätinnehavarens ansvar för ordnandet av mätningen ska inte omfatta sådana situationer där elektricitet levereras via ett elnät inom en fastighet eller inom en motsvarande fastighetsgrupp. I propositionen föreslås att det decentraliserade anmälningsförfarandet med bilaterala anmälningar mellan distributionsnätsinnehavaren och detaljförsäljaren av el om mätuppgifter från olika eldriftsställen i distributionsnätet ska slopas. I fortsättningen ska mätuppgifterna i fråga förmedlas från distributionsnäten till detaljförsäljarna via enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln. Därför föreslås ordalydelsen i 1 mom. bli kompletterad så att anmälan inte längre ska göras direkt till parterna på elmarknaden.

Det föreslås att närmare bestämmelser om tillhandahållandet av mätuppgifter för parterna på elmarknaden så att dessa ska kunna utnyttja dem ska utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom statsrådets förordning föreskrivs t.ex. om de fall där mätuppgifterna ska lämnas direkt till parterna på elmarknaden och de fall där uppgifterna ska lämnas via enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln. Ett bemyndigande att utfärda förordning om detta föreslås bli fogat till 4 mom. i paragrafen. Samtidigt föreslås det att det från momentet stryks behörighet att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om utnyttjandet av mätuppgifter. Det föreslås att bestämmelserna om utnyttjande av mätuppgifter i fortsättningen ska inkluderas i 11 a kap. om informationshanteringen i samband med marknadsprocesserna för elhandeln.

De mätuppgifter som nätinnehavarna behandlar är ofta personkunders personuppgifter eller uppgifter som utgör näringsidkarnas företagshemligheter.

I en bestämmelse i 1 mom. åläggs nätinnehavarna en i artikel 6.1 c i den allmänna dataskyddsförordningen avsedd lagstadgad skyldighet som utgör den rättsliga grunden för behandling av slutförbrukarnas mätuppgifter som är sådana personuppgifter som avses i den allmänna dataskyddsförordningen vid balansavräkningen och faktureringen. Den rättsliga grund som anges i paragrafen innehåller samtidigt en sådan grund enligt artikel 6.3 i den allmänna dataskyddsförordningen som berättigar till att i den nationella lagstiftningen utfärda särskilda bestämmelser som gör det möjligt att anpassa tillämpningen av bestämmelserna i den allmänna dataskyddsförordningen vid mätningen av elleveranser. De anpassningar som gäller mätuppgifter utgör en del av en mer omfattande helhet av anpassningar vilken behöver utfärdas i fråga om behandlingen av sådana personuppgifter som hanteras inom marknadsprocesserna för elhandeln och om vilken det föreskrivs i elmarknadslagen. Med hjälp av den mätning som genomförs av nätinnehavarna utreds elleveranserna och elanskaffningarna för olika elleverantörer som bedriver verksamhet i olika elnät samt elförbrukningen och elleveranserna för deras kunder. Eftersom elsystemet utgör en integrerad helhet inom vilken parternas leveranser och förbrukning utreds på basis av den mätning som nätinnehavarna ordnar, är det med tanke på marknadens effektiva funktion nödvändigt att ordna mätningen av elleveranser och behandlingen av de mätuppgifter som utgör grunden för balansavräkning och fakturering enligt enhetliga, formbundna förfaranderegler. Det är inte heller möjligt att avskilja behandlingen av sådana mätuppgifter som betraktas som personuppgifter från behandlingen av sådana mätuppgifter som inte är personuppgifter. Behandlingen av mätuppgifter kan därför inte basera sig enbart på bestämmelserna i den allmänna dataskyddsförordningen. Av denna anledning är det nödvändigt att ha nationell, från den allmänna dataskyddsförordningen avvikande, reglering om mätuppgifter. Det finns ett mål med anpassningar i fråga om mätningen av elleveranser som är förenligt med det allmänna intresset enligt ovan och anpassningarna har avgränsats så att de står i proportion till det mål som eftersträvas med dem.

5 kap. Bestämmelser som gäller stamnätet och stamnätsinnehavare

47 §. *Riksomfattande balansavräkning.* I paragrafen föreslås sådana ändringar som förutsätts av unionens harmoniserade elmarknadslagstiftning och som gäller övergången till en balansavräkningsperiod vars längd är 15 minuter. Till övriga delar föreslås bestämmelsen vara oförändrad.

I den riksomfattande balansavräkningen ska man för varje balansavräkningsperiod klarlägga balansavvikelserna mellan balanskraftsenheten och de balansansvariga samt balansavvikelserna mellan balanskraftsenheten och balanskraftsenheterna inom andra stamnätsinnehavares ansvarsområden. Den systemansvariga stamnätsinnehavaren ska inom sitt ansvarsområde sörja för att områdets elbalans och de balansansvarigas elbalanser inom ansvarsområdet klarläggs (*riksomfattande balansavräkning*).

I kommissionens förordning (EU) 22017/2195 om fastställande av riktlinjer för balanshållning avseende el föreskrivs om införande av en harmoniserad balansavräkningsperiod vars längd är 15 minuter och om undantagsförfarandet i samband med den. Kommissionens förordning har trätt i kraft i december 2017. Det föreslås att i 47 § upphävs sista meningen, som står i strid med artikel 62 och dess bestämmelser om undantagsförfarandet. I Finland tillämpas med stöd av övergångsbestämmelsen i 121 § i elmarknadslagen en balansavräkningsperiod vars längd är en timme fram till dess att femton minuters balansavräkningsperiod enligt kommissionens förordning träder i kraft i Finland.

Bestämmelser om ordnandet av den riksomfattande balansavräkningen finns i 8 §.

49 §. *Utveckling av det informationsutbyte som krävs för elhandeln och balansavräkningen.* I paragrafen föreskrivs om utveckling av det informationsutbyte som krävs för elhandeln och balansavräkningen. Det är den systemansvariga stamnätsinnehavarens uppgift att inom sitt ansvarsområde utveckla det informationsutbyte som krävs för elhandeln och balansavräkningen. Det föreslås att bestämmelsen ändras så att den bättre motsvarar den nya situationen med övergång till centraliserat informationsutbyte inom elhandeln.

Utvecklingsverksamhetens mål är att enligt de målsättningar som föreskrivs i 1 § i elmarknadslagen främja ett effektivt informationsutbyte som är jämlikt och icke-diskriminerande med avseende på elmarknadsparterna, nätinnehavarna och de balansansvariga samt en adekvat informationssäkerhetsnivå vid informationsutbytet. Utvecklingsuppgiften utsträcker sig till det informationsutbyte som förutsätts för elhandeln och balansavräkningen inom den systemansvariga stamnätsinnehavarens ansvarsområde samt till den elhandel som bedrivs från ansvarsområdet med andra distributionsnätsinnehavares ansvarsområden och det informationsutbyte som balansavräkningen i anslutning till den förutsätter. Utvecklingsuppgiften har således också en internationell dimension. Utvecklingsuppgiften omfattar informationsutbytet i samband med elhandeln på både partimarknaden och detaljmarknaden. Tyngdpunkten i utvecklingsarbetet bör först och främst ligga på marknadsprocesserna för elhandeln och informationsutbytet i samband med dem. Utöver detta ska utvecklingsarbetet dessutom främja utvecklingen av efterfrågeflexibilitet och andra mervärdestjänster samt förutsättningarna för den småskaliga elproduktionens tillträde till nät. Utvecklingsarbete behövs till denna del särskilt för att förutsättningar för utveckling av smartnätstjänster ska kunna skapas samt för att den varierande förnybara elproduktionen och stora produktionsenheter ska kunna integreras som en del i elsystemet.

Nätinnehavare och parter på elmarknaden behandlar i samband med informationsutbytet inom elhandeln också slutförbrukarnas personuppgifter och elmarknadsparternas affärs- och yrkeshemligheter. Av denna anledning föreskrivs det i paragrafen att ett ytterligare mål för utvecklingsarbetet är att främja en adekvat informationssäkerhetsnivå vid informationsutbytet. Med adekvat nivå på informationssäkerheten avses i detta sammanhang ändamålsenliga och proportionella tekniska och organisatoriska åtgärder som företagen inom elhandeln ska vidta för att kunna hantera sådana risker som är förenade med säkerheten i de nät- och datasystem som de använder för informationsutbytet inom elhandeln. Ansvaret för datasäkerheten ska för den egna verksamhetens del vila på varje nätinnehavare och part på elmarknaden som deltar i informationsutbytet och balansavräkningen. Målet för den allmänna utvecklingen av informationsutbytet inom elhandeln och balansavräkningen ska vara att för sin del att främja den riskanpassade nivån på säkerhet i de nät- och datasystem som används för informationsutbytet inom elhandeln och balansavräkningen och vid elföretagen med beaktande av den nyaste tekniken. Med säkerheten hos nät- och datasystem avses systemens förmåga att med viss säkerhet skydda sig mot åtgärder som äventyrar tillgången på, äktheten, integrationen eller konfidentialiteten av de uppgifter som lagrats, överförts eller behandlads i dem eller av de tjänster som tillhandahålls i nät- och datasystemen i fråga eller via dem.

Den systemansvariga stamnätsinnehavaren ska utföra det utvecklingsarbete som avses i paragrafen i samarbete med andra elföretag och med tanke på samarbetet vid behov inrätta arbetsgrupper och andra motsvarande samarbetsorgan.

Enligt 2 mom. omfattar utvecklingen av informationsutbytet åtminstone utvecklande av procedurer och standarder som hänför sig till informationsutbyte och deltagande i internationellt utvecklingsarbete i anknytning till dem, främjande av kompatibiliteten hos de datasystem som företag i elhandeln använder för informationsutbytet och ett korrekt informationsutbyte, såsom upprätthållande av en testtjänst för meddelandetrafiken, framläggande av förslag för ministeriet om ändring av standarderna för meddelandetrafiken och de procedurer som hänför sig till informationsutbyte samt informering, utbildning och rådgivning som hänför sig till informationsutbyte. Utvecklandet skulle utöver de åtgärder som nämns i momentet också kunna omfatta andra åtgärder för utveckling av informationsutbytet. Den systemansvariga stamnätsinnehavaren ska vid behov visa för Energimyndigheten att dylika åtgärder för utveckling av informationsutbytet behövs. På detta sätt skulle myndigheten i sitt tillsynsarbete kunna försäkra sig om att avgifterna för informationsutbytestjänster används för att täcka kostnader för motiverade och behövliga åtgärder för utveckling av informationsutbytet.

49 a §. *Centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln.* I paragrafen föreslås bestämmelser om de centraliserade informationsutbytestjänsterna för den elhandel som bedrivs i distributionsnäten, dvs. detaljmarknaden för el, samt om ansvaret för ordnande av dem, om utvecklingen av tjänsterna och om de centrala principer som ska följas vid tillhandahållandet av tjänster. Tillämpningsområdet för de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln omfattar således distributionsnät och slutna distributionsnät med en nominell spänning som underskrider 110 kilovolt.

I 1 mom. finns definition på centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln, dvs. för elhandelns datahubb, vilka inbegriper centraliserat ordnande och centraliserad hantering av det informationsutbyte som förutsätts av marknadsprocesserna för den elhandel som bedrivs i distributionsnäten och för balansavräkningen för elhandeln i distributionsnät. De centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln bildar en lagbaserad helhet av monopoltjänster som de detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare som är verksamma i distributionsnäten ska anlita för sina funktioner. Därför föreslås det att produktionen av tjänsterna i fråga ska anförtros åt den systemansvariga stamnätsinnehavaren som också i övrigt producerar gemensamma tjänster för elsystemet. Produktionen av tjänster ska, på motsvarande sätt som i fråga om andra elnätstjänster av monopolkaraktär, bli föremål för motsvarande förhandsreglering.

I 1 mom. definieras de tjänster som omfattas av det centraliserade informationsutbytet inom elhandeln. Eftersom den systemansvariga stamnätsinnehavaren har inom elsystemet exklusiv rätt att producera tjänsterna i fråga för detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare, är förteckningen över tjänster avsedd att vara uttömmande. De föreslagna centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln omfattar 1) förvaltning av detaljförsäljarnas och distributionsnätsinnehavarnas kunduppgifter och uppgifter om eldriftsställen, 2) ordnande av det informationsutbyte som kundavtalsprocesserna för detaljhandeln och eldistributionen förutsätter, 3) ordnande av informationsutbytet i fråga om de mätuppgifter som utgör grunden för faktureringen och balansavräkningen, 4) ordande av informationsutbytet vid av- och påkopplingsprocesser inom elleveranser och eldistribution, 5) ordnande av förvaltningen av distributionsnätsinnehavarnas uppgifter om produkt- och fakturarader samt av möjlighet att förvalta detaljförsäljarnas uppgifter om produkt- och fakturarader, 6) förmedling av detaljförsäljarnas och distributionsnätsinnehavarnas partsuppgifter, 7) tillträde för detaljförsäljarnas och distributionsnätsinnehavarnas kunder till sina egna uppgifter som innehas av enheten för centraliserat informationsutbyte för elhandeln, 8) ordnande av balansavräkningen för elhandeln i distribut-

ionsnät och informationsutbytet i samband med balansavräkningen, samt 9) bevarande av de uppgifter som gäller tjänsterna enligt 1—8 punkten.

Förslaget ändrar distributionsnätsinnehavarnas uppgifter i samband med balansavräkningen. Ansvaret för den balansavräkning i distributionsnätet som är distributionsnätsinnehavarnas uppgift överförs till den systemansvariga stamnätsinnehavaren som producerar centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln och dess enhet för produktion av tjänsterna i fråga i det skede då de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln införs. De centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln ska efter införandet av en balansavräkningsperiod på 15 minuter också som en del av balansavräkningen omfatta sammanställningen av de omvandlingskalkyler som avses i 74 § och som gäller de eldriftsställen som har timmätning.

Detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare ska vid produktionen av sina egna tjänster kunna anlita också utomstående tjänsteproducenter som detaljförsäljarna och distributionsnätsinnehavarna skulle kunna befullmäktiga att för deras räkning uträtta ärenden hos enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln.

Det föreslås att bestämmelser om tidpunkten för införandet av centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln utfärdas genom förordning av statsrådet. Också de ändringar i distributionsnätsinnehavarnas och detaljförsäljarnas uppgifter och skyldigheter som följer av tjänsterna föreslås träda i kraft vid samma tidpunkt.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om den utvecklingsskyldighet som hänför sig till de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln. Enligt bestämmelsen ska den systemansvariga stamnätsinnehavaren upprätthålla och utveckla sina funktioner och tjänster i anslutning till de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln samt de system som krävs för skötseln av dem och gränssnitten till systemen hos andra elföretag så att tjänsterna och systemen fungerar effektivt och är lätta att använda, att systemens informationssäkerhetsnivå är adekvat och att förutsättningarna för att detaljhandelsmarknaden för el fungerar effektivt kan tryggas. Bestämmelsen ska således tillämpas exempelvis på upprätthållandet, användningen och utvecklandet av sådana anordningar samt datasystem och programvaror som behövs för produktionen av de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln. Utvecklingsskyldigheten ska fullgöras bl.a. så att tjänsterna i fråga fungerar effektivt och så att förutsättningarna för att detaljhandelsmarknaden för el fungerar effektivt kan tryggas. Syftet med utvecklingsskyldigheten enligt momentet är att i enlighet med målsättningsbestämmelsen i 1 § säkerställa förutsättningar för att elmarknaden fungerar effektivt. När utvecklingsskyldigheten fullgörs ska detaljmarknadens funktion bedömas som helhet och med tanke på hela elmarknadens bästa. I en verksamhet som regleras av denna bestämmelse ska den systemansvariga stamnätsinnehavaren därmed i enskilda fall träffa sina avgöranden med tanke på vad som är fördelaktigt för hela om elmarknaden. I en sådan situation kan någon enskild marknadsparts intresse inte åsidosätta ett intresse som omfattar elmarknadens funktionsduglighet i mera vidsträckt bemärkelse.

Utvecklingsskyldigheten omfattar dessutom som ett väsentligt element säkerställande av att informationssäkerhetsnivån för tjänsterna är adekvat. Med adekvat nivå på informationssäkerheten avses i detta sammanhang ändamålsenliga och proportionella tekniska och organisatoriska åtgärder som den systemansvariga stamnätsinnehavaren ska vidta för att kunna hantera sådana risker som är förenade med säkerheten i de nät- och datasystem som används för de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln. Genom den utvecklingsskyldighet som föreskrivs i paragrafen bör man för sin del eftersträva säkerställande av sådan adekvat säkerhetsnivå för nät- och datasystemen som står i proportion till riskerna hos de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln med beaktande av den nyaste tekniken. Med sä-

kerheten i nät- och datasystem avses systemens förmåga att med viss säkerhet skydda sig mot åtgärder som äventyrar tillgången på, äktheten, integrationen eller konfidentialiteten av de uppgifter som lagrats, överförts eller behandlads i dem eller av de tjänster som tillhandahålls i nät- och datasystemen i fråga eller via dem.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om de centrala principer som den systemansvariga stamnätsinnehavaren ska följa vid tillhandahållandet av centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln. Tillhandahållandet av tjänsterna i fråga för de detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare som använder dem ska ske på ett jämlikt och icke-diskriminerande sätt. Detta innebär att en viss tjänst ska tillhandahållas på samma enhetliga villkor för alla detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare som använder tjänsten. Villkoren för tjänsterna ska dock kunna variera allt efter i hur stor utsträckning tjänsterna används eller efter olika typer av användare. Enhetliga villkor och serviceprinciper ska dock tillämpas inom en viss användargrupp. Den enhet som producerar centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln ska också i egenskap av personregisteransvarig behandla en stor mängd personuppgifter om detaljförsäljarnas och distributionsnätsinnehavarnas kunder samt deras företagshemligheter. Enheten kommer dessutom att i sin besittning ha känslig information om elförbrukningen hos de aktörer som ansvarar för säkerheten i samhället. Detta ska också beaktas i principerna för de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln. Den systemansvariga stamnätsinnehavaren ska enligt förslaget se till att dataskyddet för de personuppgifter och företagshemligheter som behandlas i dess datasystem samt skyddet för sådana uppgifter som är känsliga med hänsyn till försvaret, beredskapen för undantagsförhållanden och befolkningsskyddet samt skyddsarrangemangen för informations- och kommunikationssystemen har ordnats på tillbörligt sätt.

I 4 mom. föreslås bestämmelser om den systemansvariga stamnätsinnehavarens skyldighet att sörja för hanteringen av risker i samband med de datasystem som den använder för produktion av centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln. I datasystemen för enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln behandlas stora mängder personuppgifter och uppgifter som innehåller verksamhetsutövarnas företagshemligheter. I datasystemen behandlas dessutom känslig information om elförbrukningen hos de aktörer som ansvarar för säkerheten i samhället. Funktionen av den elhandel som sker i distributionsnäten och serviceanvändarnas affärsverksamhet är i hög grad beroende av det hur enhetens datasystem fungerar och av deras datasäkerhet. I momentet föreslås därför bestämmelser om hanteringen av de risker som är förenade med datasystemen för enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln. Den systemansvariga stamnätsinnehavaren ska sörja för hanteringen av risker i samband med de datasystem som den använder för produktion av centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln. Vid riskhanteringen ska hänsyn tas till 1) systemens och utrummenas säkerhet, 2) hanteringen av hot mot datasäkerheten och av störningar, 3) kontinuitetshantering av affärsverksamhet, 4) övervakning, revision och testning och 5) tilllämpning av eventuella internationella standarder. Bestämmelsen ålägger den systemansvariga stamnätsinnehavaren att sörja för exempelvis cybersäkerheten i fråga om enhetens datasystem. Innan datasystem skaffas bör det genomföras en tillräckligt täckande konsekvensanalys av de datasäkerhetsrisker som är förenade med enhetens datasystem. I det operativa skedet bör dessutom datasäkerheten i enhetens datasystem bedömas regelbundet av en oberoende part.

I 5 mom. åläggs den systemansvariga stamnätsinnehavaren skyldighet att utan dröjsmål underrätta Energimyndigheten om sådana betydande störningar som drabbar de datasystem som nätinnehavaren använder för produktion av centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln och om inträffade eller hotande betydande kränkningar av datasäkerheten i fråga om de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln och om andra incidenter som hindrar tjänsterna från att fungera eller stör dem på ett väsentligt sätt. Förfarandet med underrättelser möjliggör datasäkerhetssamarbete mellan den systemansvariga stamnätsinnehavaren,

Energimyndigheten och Kommunikationsverket. Bestämmelser om Energimyndighetens och Kommunikationsverkets befogenheter ska utfärdas separat i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden (590/2013) och i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014). På behandlingen av underrättelser tillämpas förfarandet enligt 29 a § i elmarknadslagen. Med störning i datasäkerheten avses vilken händelse som helst som faktiskt har en negativ inverkan på säkerheten i systemen i fråga. Definitionen motsvarar definitionen på incident enligt europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/1148 om åtgärder för en hög gemensam nivå på säkerhet i nätverks- och informationssystem i hela unionen, nedan *nät- och informationssäkerhetsdirektivet*. För att bedöma hur avsevärd verkan incidenten har bör hänsyn tas särskilt till det antal användare som anlitar enhetens tjänster och deras kunder som påverkas av störningen, hur länge störningen varar och hur stort geografiskt område som påverkas av den. I momentet föreslås det att Energimyndigheten åläggs att bedöma huruvida störningen har en avsevärd inverkan på kontinuiteten i viktiga tjänster hos en annan medlemsstat av Europeiska unionen och vid behov underrätta sådana andra medlemsstater som berörs av saken. Avsikten är att säkerställa att de medlemsstater som berörs av störningen blir informerade om den i de fall då störningen har gränsöverskridande inverkningar i Europeiska unionen och Energimyndigheten anser att andra medlemsstater bör informeras om störningen. Energimyndigheten kan be Kommunikationsverket förmedla meddelandet till en annan medlemsstats gemensamma kontaktpunkt som avses i artikel 8 i nät- och informationssäkerhetsdirektivet. I momentet föreslås dessutom Energimyndigheten bli bemyndigad att utfärda närmare bestämmelser om innehållet i, formen hos och sättet att lämna meddelandet.

Den rättsliga grund som anges i paragrafen innehåller samtidigt en sådan grund enligt artikel 6.3 i den allmänna dataskyddsförordningen som berättigar till att i den nationella lagstiftningen utfärda särskilda bestämmelser som gör det möjligt att anpassa tillämpningen av bestämmelserna i den allmänna dataskyddsförordningen vid produktionen av centrala informationsutbytestjänster för elhandeln. De anpassningar rörande personuppgifter som behandlas inom de centrala informationsutbytestjänsterna utgör en del av en mer omfattande helhet av anpassningar vilken behöver utfärdas om behandlingen av sådana personuppgifter som hanteras inom marknadsprocesserna för elhandeln och om vilken det föreskrivs i elmarknadslagen. Enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln ska ansvara för ordandet av det centraliserade informationsutbyte och den centraliserade informationshantering som marknadsprocesserna för den elhandel som bedrivs i distributionsnäten förutsätter och för balansavräkningen i distributionsnäten.

En elleverans till slutförbrukaren på detaljmarknaden för el förutsätter att det finns både en distributionsnätsinnehavare och en detaljförsäljare. För att en elleverans ska kunna inledas ska slutförbrukaren i regel ingå separata avtal med distributionsnätsinnehavaren och detaljförsäljaren. Enligt marknadsprocessen inom branschen beställer detaljförsäljaren efter att elförsäljningsavtal ingåtts också ett elnätsavtal från distributionsnätsinnehavaren för slutförbrukaren i fråga. Inom ett distributionsnät verkar ett flertal detaljförsäljare vars leveranser till de egna kunderna utreds balansavräkningsperiodvis. Distributionsnätsinnehavaren svarar för mätningen av elleveranser. Också detaljförsäljarens fakturering baserar sig på de mätuppgifter som distributionsnätsinnehavaren lämnar.

På grund av de särdrag hos detaljmarknaden för el som beskrivs ovan har distributionsnätsinnehavare och detaljförsäljare behov att utbyta uppgifter om slutförbrukarnas avtal och mätuppgifter. Detta behov av informationsutbyte omfattar hela avtalsperioden och den elförbrukning som skett under den. Informationsutbytet är en lagbaserad uppgift för parterna på elmarknaden och nätinnehavarna. I elmarknadslagen föreskrivs att mätningen av elleveranser (22 §) och balansavräkningen (74 §) är uppgifter som hör till nätinnehavare. I 75 § i elmarknadslagen för sin del föreskrivs om den informationsskyldighet som elhandeln förutsätter, dvs.

att parterna på elmarknaden och nätinnehavarna ska göra de anmälningar som elhandeln, genomförandet av balansansvar och balansavräkningen förutsätter och som hör till deras ansvar.

Distributionsnätsinnehavare och detaljförsäljare behandlar personuppgifter såväl vid utförandet av uppgifter och fullgörandet av skyldigheter som ålagts dem i elmarknadslagen som vid behandlingen av sina egna kunders kunduppgifter på basis av en kundrelation. I sådana situationer är distributionsnätsinnehavare och detaljförsäljare självständiga personregisteransvariga.

Eftersom elsystemet bildar en integrerad helhet och utbytet av information mellan parterna i systemet utgör en viktig del av elleveranserna, är det med tanke på marknadens effektiva funktion nödvändigt att ordna informationsutbytet för elhandeln i distributionsnät enligt enhetliga, formbundna förfaranderegler. Det är inte möjligt att vid informationsutbytet avskilja behandlingen av sådana uppgifter som betraktas som personuppgifter från behandlingen av andra motsvarande uppgifter som inte är personuppgifter. Behandlingen av personuppgifter som sker som ett led i informationsutbytet för elhandeln i distributionsnät kan därför inte basera sig enbart på bestämmelserna i den allmänna dataskyddsförordningen. Av denna anledning är det nödvändigt att ha nationell reglering, som avviker från den allmänna dataskyddsförordningen, i fråga om sådan behandling av personuppgifter som informationsutbytet för elhandeln i distributionsnät förutsätter. Det finns ett mål med de anpassningar som gäller informationsutbytet vilket är förenligt med det allmänna intresset enligt ovan och anpassningarna har avgränsats så att de står i proportion till det mål som eftersträvas med dem.

49 b §. *Avgifter för den systemansvariga stamnätsinnehavarens informationsutbytestjänster.* I paragrafen finns bestämmelser om finansieringen av den systemansvariga stamnätsinnehavarens informationsutbytestjänster som avses i 49 och 49 a § genom separata avgifter som den systemansvariga stamnätsinnehavaren ska ha rätt att ta ut av dem som använder stamnätsservicen, balanstjänsten eller centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln. Med avgifterna ska kunna täckas sådana skäliga kostnader som uppdraget orsakat den systemansvariga stamnätsinnehavaren och en skälig vinst.

Grunderna för bestämmande av avgifterna ska vara objektiva och icke-diskriminerande. Uppgifter om avgifterna och grunderna för hur de bestäms ska publiceras.

När man fastställer den ersättning som ska betalas för de informationsutbytestjänster som tillhandahålls av den systemansvariga stamnätsinnehavaren ska man tillämpa vad som föreskrivs om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse. Enligt artikel 106.2 i EU-fördraget ska på företag som tillhandahåller tjänster av allmänt ekonomiskt intresse tillämpas fördragets bestämmelser och konkurrensregler till den delen dessa inte rättsligt eller faktiskt hindrar företaget från att sköta de specialuppgifter som anförtrotts företaget. Utvecklingen av handeln får inte påverkas på ett sätt som strider mot gemenskapens intressen. Kommissionen har den 20 december 2011 utfärdat ett beslut om tillämpningen av artikel 106.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på statligt stöd i form av ersättning för allmännyttiga tjänster som beviljas vissa företag som fått i uppdrag att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse (2012/21/EU). Kommissionens beslut förutsätter att den som producerar tjänster specificerar ersättningen i sin interna redovisning. De ersättningar som betalas ska också uppfylla de kriterier som fastställts i EG-domstolens dom i målet Altmark Trans (mål C-280/00) för att Europeiska unionens regler om statsstöd inte ska tillämpas på ersättningarna för informationsutbytestjänsterna. Med ersättning avses sådana skäliga kostnader som medförts för stamnätsinnehavaren av skötseln av uppgiften och skälig vinst inklusive kostnaderna för investeringar och skälig avkastning från kapitalet som satts i proportion till verksamhetens risknivå.

Grunderna för fastställandet av avgifterna ska vara objektiva och icke-diskriminerande. Grunderna för hur de avgifter som ska tas ut fastställs ska behandla alla aktörer och aktörsgrupper

jämlikt och utan diskriminering. I grunderna för fastställelse kan finnas skillnader mellan olika aktörsgrupper, men skillnaderna ska grunda sig på objektivt fastslagna kriterier.

I 2 mom. utfärdas en specialbestämmelse om de serviceavgifter som enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln får ta ut. Enligt bestämmelsen ska enhetens serviceavgifter basera sig på de tjänster som användarna anlitar, men inte på marknadsvärdet för de uppgifter som samlas med stöd av 49 §. En prissättning som baserar sig på exempelvis antalet eldriftsställen skulle vara möjlig.

I 3 mom. finns bestämmelser om genomsynligheten i avgifterna. Den systemansvariga stamnätsinnehavaren ska publicera uppgifter om avgifterna och grunderna för hur de bestäms.

Eftersom enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln ska ha en lagbaserad monopolställning vid produktionen av tjänsterna ifråga, föreslås Energimyndigheten få behörighet att fastställa villkoren för tjänsterna och metoderna för prissättningen av tjänsterna innan de införs. Denna behörighet föreslås bli införd i 10 § i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden.

74 §. *Balansavräkning.* I paragrafen föreslås sådana ändringar som förutsätts av unionens harmoniserade elmarknadslagstiftning och som gäller övergången till en balansavräkningsperiod vars längd är 15 minuter.

I paragrafen åläggs nätinnehavare och balansansvariga en skyldighet att ombesörja utredningen av genomförda elleveranser i efterhand, dvs. balansavräkningen. Med balansavräkning avses utredningen av de elleveranser som skett under varje balansavräkningsperiod. Som resultat av detta klarläggs elbalansen och balansavvikelsen för varje part på elmarknaden och varje nätinnehavare. På basis av balansavräkningen fastställs en leverantör för varje elparti som matats in i elsystemet och på motsvarande sätt en användare för varje parti som matats ut från systemet. Balansavräkningen i elsystemet utgör en organisation som sträcker sig från den enskilda elanvändaren till den systemansvariga som bedriver verksamhet på riksnivå.

Närmare bestämmelser om de metoder som ska användas vid balansavräkningen ska utfärdas genom förordning av statsrådet. Elsystemets organisation för balansavräkning ska i sig utgöra en del av den metod som används vid balansavräkningen. Den systemansvariga stamnätsinnehavaren ska enligt 47 § ombesörja den riksomfattande balansavräkningen och enligt 49 a § balansavräkningen i distributionsnät. Utöver nätinnehavare skulle balansavräkningsuppgifter och -ansvar genom förordning av statsrådet kunna åläggas också sådana balansansvariga som avses i 3 § 27 punkten i elmarknadslagen, dvs. de balansansvariga parter som bedriver balanskraftshandel med balanskraftsenheten.

I kommissionens förordning (EU) 2017/2195 om fastställande av riktlinjer för balanshållning avseende el föreskrivs om införande av en harmoniserad balansavräkningsperiod vars längd är 15 minuter och om undantagsförfarandet i samband med den. Kommissionens förordning har trätt i kraft i december 2017. I Finland tillämpas med stöd av övergångsbestämmelsen i 121 § i elmarknadslagen en balansavräkningsperiod vars längd är en timme fram till dess att femton minuters balansavräkningsperiod enligt kommissionens förordning träder i kraft i Finland. Genom de ändringar som föreslås i 1 mom. skapas beredskap inför de verkställighetsåtgärder som krävs för övergång till en balansavräkningsperiod vars längd är 15 minuter. Det föreslås att sista meningen i 47 §, som står i strid med artikel 62 och dess bestämmelser om undantagsförfarande, ska upphävas. Till momentet föreslås dessutom en bestämmelse som möjliggör användning av den timmätningsapparatur som installerats i distributionsnäten fram till dess att det eventuellt senare beslutas att den ska ersättas med mätningsapparatur som möjliggör mätning i femton minuters cykler. I Finland har man i distributionsnäten övergått till användning

av timmätningsapparatur sedan 2009. Sådana mätningsapparater har installerats vid cirka 99,7 procent av eldriftsställena under det gångna årtiondet. Efter övergången till en 15 minuter lång balansavräkningsperiod ska enligt den föreslagna bestämmelsen den energimängd per timme som mätts av timmätningsapparatur vid ett eldriftsställe eller kraftverk som anslutits till distributionsnätet vid balansavräkningen fördelas enligt belastningskurva eller en annan föreskriven beräkningsregel på de balansavräkningsperioder som ingår i timmen i fråga. Bestämmelser om den belastningskurva eller annan beräkningsregel som ska tillämpas vid fördelningen ska utfärdas genom förordning av statsrådet. Tack vare bestämmelsen behöver de timmätningsapparater som installerats i distributionsnäten i Finland inte till alla delar ersättas i förtid med en mätningsapparatur som möjliggör mätning i femton minuters cykler. Särskilda bestämmelser om de nya kraven på mätningsapparatur och om införandet av noggrannare mätningsapparatur ska utfördas separat senare.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om skyldigheten att tillhandahålla parterna på elmarknaden balansavräkningstjänster på objektiva och icke diskriminerade villkor. På nätinnehavarens balansavräkning ska tillämpas bestämmelserna om allmänna skyldigheter i fråga om nätverksamet i 4 kap. i elmarknadslagen. Enligt dem ska försäljningspriserna och försäljningsvillkoren för nättjänsterna samt grunderna för hur de bestäms vara objektiva och icke-diskriminerande för alla nätanvändare. I prissättningen av nättjänsterna får inte heller finnas villkor som är ogrundade eller som uppenbarligen begränsar konkurrensen inom elhandeln. På basis av dessa bestämmelser är det möjligt att hindra nätinnehavarna från att i villkoren för och prissättningen av sina balansavräkningstjänster tillämpa sådana åtgärder som skyddar sin egen organisations elförsäljning mot konkurrensen. Således ska exempelvis de kostnader som orsakas av balansavräkningstjänsterna i huvudsak finansieras med överförings- och distributionsavgifter. Dessa regler om nättjänster kan dock inte tillämpas på sådana balansavräkningsuppgifter som andra parter på elmarknaden utför. Av denna orsak föreslås att motsvarande principer som tryggar konkurrensen inom elhandeln ska omfatta också den balansavräkningsverksamhet som andra parter på elmarknaden bedriver.

I paragrafens 1 mom. åläggs nätinnehavarna en lagstadgad skyldighet enligt artikel 6.1 c i den allmänna dataskyddsförordningen som utgör den rättsliga grunden för behandlingen av också slutförbrukarnas personuppgifter som avses i den allmänna dataskyddsförordningen vid balansavräkningen. Den rättsliga grund som anges i paragrafen innehåller samtidigt en sådan grund enligt artikel 6.3 i den allmänna dataskyddsförordningen som berättigar till att i den nationella lagstiftningen utfärda särskilda bestämmelser som gör det möjligt att anpassa tillämpningen av bestämmelserna i den allmänna dataskyddsförordningen vid balansavräkningen. De anpassningar rörande personuppgifter som behandlas vid balansavräkningen utgör en del av en mer omfattande helhet av anpassningar vilken behöver utfärdas om behandlingen av sådana personuppgifter som hanteras inom marknadsprocesserna för elhandeln och om vilken det föreskrivs i elmarknadslagen. Enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln ska på basis av 49 a § svara för balansavräkning i distributionsnäten som en del av de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln.

En elleverans till slutförbrukaren på detaljmarknaden för el förutsätter att det finns både en distributionsnätsinnehavare och en detaljförsäljare. För att elleveransen ska kunna inledas ska slutförbrukaren i regel ingå separata avtal med en distributionsnätsinnehavare och en detaljförsäljare. Inom ett distributionsnät verkar ett flertal detaljförsäljare vars leveranser till de egna kunderna utreds balansavräkningsperiodvis. Distributionsnätsinnehavaren svarar för mätningen av elleveranser. Också detaljförsäljarens fakturering baserar sig på de mätuppgifter som distributionsnätsinnehavaren lämnar.

På grund av de särdrag hos detaljmarknaden för el som beskrivits ovan baserar sig balansavräkningen på utnyttjandet av mätuppgifter. I elmarknadslagen föreskrivs att mätningen av el-

leveranser (22 §) och balansavräkningen (74 §) är uppgifter som hör till nätinnehavarna. I 75 § i elmarknadslagen för sin del föreskrivs om den informationsskyldighet som elhandeln förutsätter, dvs. att parterna på elmarknaden och nätinnehavarna ska göra de anmälningar som elhandeln, genomförandet av balansansvar och balansavräkningen förutsätter och som hör till deras ansvar.

Vid sidan av enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln, som sköter balansavräkningen för elhandeln i distributionsnäten centraliserat, behandlar också distributionsnätsinnehavare och detaljförsäljare personuppgifter såväl vid utförandet av uppgifter och fullgörandet av skyldigheter som ålagts dem i elmarknadslagen som vid behandlingen av sina egna kunders kunduppgifter på basis av en kundrelation. I sådana situationer är distributionsnätsinnehavare och detaljförsäljare självständiga personregisteransvariga.

Eftersom elsystemet bildar en integrerad helhet och utredningen av elleveranser för parterna i systemet utgör en nödvändig del av marknadens funktion, är det med tanke på marknadens effektiva funktion nödvändigt att ordna balansavräkningen för elhandeln i distributionsnät och informationsutbytet i anslutning till den enligt enhetliga, formbundna förfaranderegler. Det är inte möjligt att vid balansavräkningen och informationsutbytet i anslutning till den avskilja behandlingen av sådana uppgifter som betraktas som personuppgifter från behandlingen av andra motsvarande uppgifter som inte är personuppgifter. Behandlingen av personuppgifter som sker som ett led i balansavräkningen för elhandeln i distributionsnät och informationsutbytet i anslutning till den kan därför inte basera sig enbart på bestämmelserna i den allmänna dataskyddsförordningen. Av denna anledning är det nödvändigt att ha nationell reglering, som avviker från den allmänna dataskyddsförordningen, om behandlingen av personuppgifter i samband med balansavräkningen för elhandeln i distributionsnät och informationsutbytet i anslutning till den. Det finns ett mål med anpassningar som gäller informationsutbytet vilket ligger i det allmänna intresset enligt ovan och anpassningarna har avgränsats så att de står i proportion till det mål som eftersträvas med dem.

75 a §. *Skyldighet att anlita centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln.* Det föreslås att till lagen fogas en nya 75 a § med bestämmelser om detaljförsäljarnas och distributionsnätsinnehavarnas skyldighet att anlita centrala informationsutbytestjänster för elhandeln. De verksamhetsutövare som definieras i paragrafen är således skyldiga att anlita tjänster enligt 49 a § när de är verksamma i de nämnda marknadsrollerna på detaljhandelsmarknaden för el och i distributionsnäten. Skyldigheten avser inte att hindra detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare från att också föra egna kundregister, register med mätningsuppgifter och andra motsvarande register, om de vill det.

Skyldigheten att anlita centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln gäller för det första de detaljförsäljare som avses i elmarknadslagen. Enligt 3 § 12 punkten i elmarknadslagen avses med detaljförsäljning leverans av el direkt till slutförbrukarna via distributionsnätsinnehavarens distributionsnät. Skyldigheten omfattar alltså således inte sådana elleverantörer vars leveranser sker via ett annat elnät än en distributionsnätsinnehavares distributionsnät. Skyldigheten omfattar således inte exempelvis sådana elleverantörer som levererar el till slutförbrukarna via ett högspänningsdistributionsnät. Skyldigheten gäller inte heller sådana leverantörer som levererar el till slutförbrukare via ett internt elnät inom en fastighet eller motsvarande grupp av fastigheter som inte omfattas av tillståndspliktig elnätsverksamhet.

Skyldigheten att anlita centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln omfattar också sådana distributionsnätsinnehavare som bedriver elnätsverksamhet i ett sådant distributionsnät som avses i elmarknadslagen. Enligt 3 § 10 punkten i elmarknadsalgen avses med distributionsnätsinnehavare en nätinnehavare som har ett distributionsnät eller ett högspänningsdistributionsnät i sin besittning och utövar tillståndspliktig elnätsverksamhet i det nätet. Enligt 3 § 2

punkten avses med distributionsnät ett elnät vars nominella spänning är lägre än 110 kilovolt. Skyldigheten omfattar alltså distributionsnätsinnehavare som har beviljats elnätstillstånd för elnätsverksamhet i ett distributionsnät eller ett slutet distributionsnät. Gemensamt för dessa nät är att de har eldriftsställen för distributionsnät vars elmarknadsprocesser bör organiseras enligt enhetliga förfaranden. Skyldigheten omfattar däremot inte sådana distributionsnätsinnehavare som opererar ett högspänningsdistributionsnät eller ett slutet högspänningsdistributionsnät.

Detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare som bedriver elnätsverksamhet i distributionsnätet och som omfattas av skyldigheten enligt paragrafen ska också se till att deras datasystem och system för informationsöverföring är kompatibla med de datasystem som används av enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln. I den föreslagna lagens övergångsbestämmelse föreslås bestämmelser om en tidtabell enligt vilken de verksamma detaljförsäljarna och distributionsnätsinnehavarna ska uppnå sådan kompatibilitet som avses här innan de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln införs. Efter att de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln har införts ska de nya detaljförsäljare och nya distributionsnätsinnehavare som inleder sin verksamhet uppfylla kraven på systemkompatibilitet innan de kan inleda sin verksamhet som detaljförsäljare eller distributionsnätsinnehavare.

I paragrafen föreskrivs vidare att detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare ska sörja för att de uppgifter som dessa ansvarar för och lämnar till enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln är felfria samt för att de felaktiga uppgifter som de lämnat korrigeras utan dröjsmål. Detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare ska således sörja för det första för att de uppgifter som de själva samlar in och sammanställer, och som de lämnar till enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln ska vara felfria. Dessutom ska de se till att de uppgifter som kunderna lämnat dem skickas vidare till enheten i felfri form. Detaljförsäljaren och distributionsnätsinnehavaren ansvarar dock inte för sådana felaktiga uppgifter som kunderna har lämnat till dem. Om det i ett senare skede framkommer att det förekommer fel i de uppgifter som detaljförsäljaren och distributionsnätsinnehavaren lämnat, ska de utan dröjsmål vidta åtgärder för att de felaktiga uppgifterna korrigeras. Skyldigheten att korrigera felaktiga uppgifter omfattar också rättelser av sådana felaktiga uppgifter som kunden lämnat, om detaljförsäljaren eller distributionsnätsinnehavaren har möjlighet att rätta till felen.

I paragrafens 1 mom. åläggs detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare en lagstadgad skyldighet enligt artikel 6.1 c i den allmänna dataskyddsförordningen som utgör den rättsliga grunden för behandling av slutförbrukarnas personuppgifter som avses i den allmänna dataskyddsförordningen och som omfattas av de centrala informationsutbytestjänsterna för elhandeln. Den rättsliga grund som anges i paragrafen innehåller samtidigt en sådan grund enligt artikel 6.3 i den allmänna dataskyddsförordningen som berättigar till att i den nationella lagstiftningen utfärda särskilda bestämmelser som gör det möjligt att anpassa tillämpningen av bestämmelserna i den allmänna dataskyddsförordningen vid sådant informationsutbyte som ingår i de centrala informationsutbytestjänsterna för elhandeln. De anpassningar rörande personuppgifter som behandlas inom de centrala informationsutbytestjänsterna för elhandeln utgör en del av en mer omfattande helhet av anpassningar vilken behöver utfärdas om behandlingen av sådana personuppgifter som hanteras inom marknadsprocesserna för elhandeln och om vilken det föreskrivs i elmarknadslagen. Enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln ska ansvara för ordandet av det centraliserade informationsutbyte och den centraliserade informationshantering som marknadsprocesserna för den elhandel som bedrivs i distributionsnäten förutsätter och för balansavräkningen i distributionsnäten.

En elleverans till slutförbrukaren på detaljmarknaden för el förutsätter att det finns både en distributionsnätsinnehavare och en detaljförsäljare. För att elleveransen ska kunna inledas ska slutförbrukaren i regel ingå separata avtal med en distributionsnätsinnehavare och en detalj-

försäljare. Enligt marknadsprocessen inom branschen beställer detaljförsäljaren efter att elförsäljningsavtal ingåtts också ett elnätsavtal från distributionsnätsinnehavaren för slutförbrukaren i fråga. Inom ett distributionsnät verkar ett flertal detaljförsäljare vars leveranser till de egna kunderna utreds balansavräkningsperiodvis. Distributionsnätsinnehavaren svarar för mätningen av elleveranser. Också detaljförsäljarens fakturering baserar sig på de mätuppgifter som distributionsnätsinnehavaren lämnar.

På grund av de särdrag hos detaljmarknaden för el som beskrivits ovan har distributionsnätsinnehavare och detaljförsäljare behov att utbyta uppgifter om slutförbrukarnas avtal och mätuppgifter. Detta behov av informationsutbyte omfattar hela avtalsperioden och den elförbrukning som skett under den. Informationsutbytet är en uppgift för parterna på elmarknaden och nätinnehavarna som baserar sig på lag. I elmarknadslagen föreskrivs att mätningen av elleveranser (22 §) och balansavräkningen (74 §) är uppgifter som hör till nätinnehavare. I 75 § i elmarknadslagen för sin del föreskrivs om den informationsskyldighet som elhandeln förutsätter, dvs. att parterna på elmarknaden och nätinnehavarna ska göra de anmälningar som elhandeln, genomförandet av balansansvar och balansavräkningen förutsätter och som hör till deras ansvar.

Distributionsnätsinnehavare och detaljförsäljare behandlar personuppgifter såväl vid utförandet av uppgifter och fullgörandet av skyldigheter som ålagts dem i elmarknadslagen som vid behandlingen av sina egna kunders kunduppgifter på basis av en kundrelation. I sådana situationer är distributionsnätsinnehavare och detaljförsäljare självständiga personregisteransvariga.

Eftersom elsystemet bildar en integrerad helhet och utbytet av information mellan parterna i systemet utgör en viktig del av elleveranserna, är det med tanke på marknadens effektiva funktion nödvändigt att ordna informationsutbytet för elhandeln i distributionsnät enligt enhetliga, formbundna förfaranderegler. Det är inte möjligt att vid informationsutbytet avskilja behandlingen av sådana uppgifter som betraktas som personuppgifter från behandlingen av andra motsvarande uppgifter som inte är personuppgifter. Behandlingen av personuppgifter som sker som ett led i informationsutbytet för elhandeln i distributionsnät kan därför inte basera sig enbart på bestämmelserna i den allmänna dataskyddsförordningen. Av denna anledning är det nödvändigt att ha nationell reglering, som avviker från dataskyddsförordningen, i fråga om behandlingen av personuppgifter i samband med informationsutbytet för elhandeln i distributionsnät. Det finns ett mål med anpassningar som gäller informationsutbytet vilket är förenligt med det allmänna intresset enligt ovan och anpassningarna har avgränsats så att de står i proportion till det mål som eftersträvas med dem.

11 a kap. Informationshantering i samband med marknadsprocesserna för elhandeln

Det föreslås att det till lagen fogas ett nytt 11 a kap. om informationshanteringen i samband med marknadsprocesserna för elhandeln. I kapitlet föreslås också ingå en bestämmelse om sekretessplikt och förbud mot utnyttjande som ersätter den gällande 76 §.

75 b §. *Informationshantering i samband med marknadsprocesserna för elhandeln.* I paragrafen föreslås en ny bestämmelse om hantering av informationen i samband med marknadsprocesserna för elhandeln. Bestämmelsen berör med undantag av den enhet som producerar centrala informationsutbytestjänster för elhandeln alla sådana elföretag som deltar i marknadsprocesserna med hjälp elektroniska system och som upprätthåller sådana system. Bestämmelsen innehåller också en skyldighet att utveckla funktionerna och systemen. Med elföretag avses enligt elmarknadslagen en fysisk eller juridisk person, med undantag för slutförbrukare, som bedriver åtminstone en av följande verksamheter: produktion, överföring, distribution, leverans eller inköp av el och som ansvarar för kommersiella och tekniska arbetsuppgifter eller underhåll i samband med dessa verksamheter. Med bestämmelsen i paragrafen bereder man

sig också på genomförandet av artikel 23 om hantering av uppgifter i det nya elmarknadsdirektivet som baserar sig på förslaget till Europaparlamentets och rådets direktiv om gemensamma regler för den inre marknaden för el [KOM(2016) 864 slutlig]. Behandlingen av förslaget t i Europeiska unionens institutioner har framskridit till slutskedet.

Enligt paragrafen ska elföretag upprätthålla och utveckla sina funktioner och tjänster i anslutning till marknadsprocesserna för elhandeln, fullgörandet av balansansvaret och balansavräkningen samt de system som behövs för skötseln av dem och funktionernas förbindelser till systemen hos andra elföretag, så att tjänsterna i fråga och de system som används för produktionen av dem fungerar effektivt och är lättanvändbara, att deras informationssäkerhetsnivå är adekvat och att förutsättningarna för ett effektivt fungerande elmarknad kan tryggas.

Bestämmelsen tillämpas således på exempelvis upprätthållande, användning och utveckling av sådan apparatur samt sådana datasystem och programvaror som används för att lämna uppgifter i samband med ovan nämnda processer till enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln samt till de balansansvariga som sköter balansavräkningsuppgifter och den enhet som ansvarar för den riksomfattande balansavräkningen. Utvecklingsskyldigheten ska fullgöras bl.a. så att tjänsterna i fråga fungerar effektivt och så att förutsättningarna för att elmarknaden fungerar effektivt kan säkerställas. Syftet med utvecklingsskyldigheten enligt momentet är att i enlighet med målsättningsbestämmelsen i 1 § säkerställa förutsättningarna för att elmarknaden fungerar effektivt. Med detta avses exempelvis att elföretag ska se till att de har adekvata IT-färdigheter och telekommunikationsfärdigheter för att kunna uppfylla de krav som ställs på operation enligt sin roll eller sitt ansvar på elmarknaden. De innehållsmässiga kraven i skyldigheten bestäms således alltid enligt varje verksamhetsutövares egen roll.

Utvecklingsskyldigheten omfattar dessutom som ett väsentligt element säkerställande av att informationssäkerhetsnivån för tjänsterna är adekvat. Med adekvat nivå på informationssäkerheten avses i detta sammanhang ändamålsenliga och proportionella tekniska och organisatoriska åtgärder som parterna på elmarknaden och nätinnehavarna ska vidta för att kunna hantera sådana risker som är förenade med säkerheten hos de nät- och datasystem som används för de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln. Genom den utvecklingsskyldighet som föreskrivs i paragrafen bör man för sin del eftersträva säkerställande av sådan adekvat säkerhetsnivå för nät- och datasystemen som står i proportion till riskerna hos dessa med beaktande av den nyaste tekniken. Med säkerheten hos nät- och datasystem avses systemens förmåga att med viss säkerhet skydda sig mot åtgärder som äventyrar tillgången på, äktheten, integrationen eller konfidentialiteten av de uppgifter som lagrats, överförts eller behandlads i dem eller av de tjänster som tillhandahålls i nät- och datasystemen i fråga eller via dem.

I 2 mom. föreslås en informativ bestämmelse om att bestämmelser om ordandet av centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln finns i 5 kap. Paragrafen ska således inte tillämpas på den systemansvariga stamnätsinnehavaren när det gäller ordnande av centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln. För dess del utfärdas bestämmelserna i den föreslagna 49 a §.

I paragrafens 1 mom. åläggs elföretag en lagstadgad skyldighet enligt artikel 6.1 c i den allmänna dataskyddsförordningen som utgör den rättsliga grunden för behandlingen av också slutförbrukarnas personuppgifter som avses i den allmänna dataskyddsförordningen vid marknadsprocesserna för elhandeln, fullgörandet av balansansvar och vid balansavräkningen. Den rättsliga grund som anges i paragrafen innehåller samtidigt en sådan grund enligt artikel 6.3 i den allmänna dataskyddsförordningen som berättigar till att i den nationella lagstiftningen utfärda särskilda bestämmelser som gör det möjligt att anpassa tillämpningen av bestämmelserna i den allmänna dataskyddsförordningen vid marknadsprocesserna för elhandeln, fullgöran-

det av balansansvar och vid balansavräkningen. De anpassningar rörande personuppgifter som behandlas i samband med nämnda lagstadgade skyldigheter eller uppdrag utgör en del av en mer omfattande helhet av anpassningar vilken behöver utfärdas om behandlingen av sådana personuppgifter som hanteras inom marknadsprocesserna för elhandeln och om vilken det föreskrivs i elmarknadslagen. När det gäller behandlingen av personuppgifter berör bestämmelserna närmast detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare.

En elleverans till slutförbrukaren på detaljmarknaden för el förutsätter att det finns både en distributionsnätsinnehavare och en detaljförsäljare. För att elleveransen ska kunna inledas ska slutförbrukaren i regel ingå separata avtal med en distributionsnätsinnehavare och en detaljförsäljare. Inom ett distributionsnät verkar ett flertal detaljförsäljare vars leveranser till de egna kunderna utreds balansavräkningsperiodvis. Distributionsnätsinnehavaren svarar för mätningen av elleveranser. Också detaljförsäljarens fakturering baserar sig på de mätuppgifter som distributionsnätsinnehavaren lämnar.

På grund av de särdrag hos detaljmarknaden för el som beskrivits ovan har distributionsnätsinnehavare och detaljförsäljare behov att utbyta uppgifter om slutförbrukarnas avtal och mätuppgifter. Detta behov av informationsutbyte omfattar hela avtalsperioden och den elförbrukning som skett under den. Informationsutbytet är en lagbaserad uppgift för parterna på elmarknaden och nätinnehavarna. I elmarknadslagen föreskrivs att mätningen av elleveranser (22 §) och balansavräkningen (74 §) är uppgifter som ska skötas av nätinnehavare. I 75 § i elmarknadslagen för sin del föreskrivs om den informationsskyldighet som elhandeln förutsätter, dvs. att parterna på elmarknaden och nätinnehavarna ska göra de anmälningar som elhandeln, genomförandet av balansansvar och balansavräkningen förutsätter och som hör till deras ansvar.

Distributionsnätsinnehavare och detaljförsäljare behandlar personuppgifter såväl vid utförandet av uppgifter och fullgörandet av skyldigheter som ålagts dem i elmarknadslagen som vid behandlingen av sina egna kunders kunduppgifter på basis av en kundrelation. I sådana situationer är distributionsnätsinnehavare och detaljförsäljare självständiga personregisteransvariga.

Eftersom elsystemet bildar en integrerad helhet och utbytet av information mellan parterna i systemet utgör en viktig del av elleveranserna, är det med tanke på marknadens effektiva funktion nödvändigt att ordna informationsutbytet för elhandeln i distributionsnät och balansavräkningen för elhandeln i distributionsnät enligt enhetliga, formbundna förfaranderegler. Det är inte möjligt att vid informationsutbytet avskilja behandlingen av sådana uppgifter som betraktas som personuppgifter från behandlingen av andra motsvarande uppgifter som inte är personuppgifter. Behandlingen av personuppgifter som sker som ett led i informationsutbytet för elhandeln och balansavräkningen för elhandeln i distributionsnät kan därför inte basera sig enbart på bestämmelserna i den allmänna dataskyddsförordningen. Av denna anledning är det nödvändigt att ha nationell reglering, som avviker från den allmänna dataskyddsförordningen, i fråga om behandlingen av personuppgifter i samband med det informationsutbyte för elhandeln och den balansavräkning för elhandeln som elhandeln i distributionsnät förutsätter. Det finns ett mål med anpassningarna enligt paragrafen vilket är förenligt med det allmänna intresset enligt ovan och anpassningarna har avgränsats så att de står i proportion till det de mål som eftersträvas med dem.

75 c §. *Bevarande av information i samband med marknadsprocesserna för elhandeln.* I paragrafen föreslås bestämmelser om bevaringstiden för sådana uppgifter som har samband med marknadsprocesserna för elhandeln. Enligt bestämmelsen ska elföretagen bevara de uppgifter som hänför sig till de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln, marknadsprocesserna för elhandeln, fullgörandet av balansansvar och balansavräkningen i sex års tid från den händelse som uppgiften hänför sig till eller, om det är fråga om uppgifter om ett av-

tal, i sex års tid från det att avtalet upphört gälla. Bestämmelsen ska tillämpas exempelvis på bevaringen av de uppgifter som hänförs sig till de centraliserade informationsutbytestjänsterna hos enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln. Detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare kan utpeka också enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln som bevaringsplats för de uppgifter som avses i 49 §.

Den fasta bevaringstiden för de uppgifter som hänför sig till de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln, marknadsprocesserna för elhandeln, fullgörandet av balansansvar och balansavräkningen föreslås vara sex år. Den föreslagna bevaringstiden baserar sig på den bevaringstid för bokföringsmaterial som föreskrivs i bokföringslagen (1336/1997) samt den bevaringstid för timmätningsuppgifter som anges i 6 kap. 5 § i statsrådets förordning om utredning och mätning av elleveranser (66/2009). Den sistnämnda bestämmelsen ska upphävas från och med tidpunkten för lagens ikraftträdande. Den etablerade praxisen i elbranschen har varit att bevara arkiverade meddelanden eller versioner av dem i databasform, som är lättillgängliga och vid behov kan presenteras samt skrivas ut i läsbar form, i enlighet med vad som i bokföringslagen föreskrivs om bevaring av material. Bevaringstiden på sex år är motiverad också med tanke på de långa kundavtalsförhållanden som är typiska för elbranschen. Vid eventuella mätningsfel finns det också behov att rätta till kundfaktureringen flera år bakåt i tiden. Uppgifterna om kundens elförbrukningshistoria förbättrar kundens kunnande om sin egen elförbrukning och ger kunden en möjlighet att vidta energieffektivitetsåtgärder. En bevaringstid på sex år ger också elföretagen en möjlighet att utveckla nya tjänster. Också för de i paragrafen avsedda personuppgifters del finns det således ett faktiskt behov att bevara uppgifterna den period som föreskrivs i paragrafen.

Enligt artikel 5 i unionens dataskyddsförordning ska personuppgifterna avföras ur registret när de inte längre behövs. Om de uppgifter som avses i paragrafen har karaktären av personuppgifter upphör grunden för bevaring av uppgifterna för de ändamål som anges i paragrafen att gälla efter att fristen om sex år löpt ut. Personuppgifterna ska avföras ur elföretagets register efter att den nämnda tiden löpt ut. Det är dock möjligt att elföretagen har också andra grunder än sådana som avses i paragrafen att behandla personuppgifter. När sådana grunder finns hindrar bestämmelsen i paragrafen inte att personuppgifterna i fråga bevaras en längre tid än vad som anges i paragrafen, om det är behövligt att bevara personuppgifterna i fråga.

I paragrafens 1 mom. åläggs elföretag en lagstadgad skyldighet enligt artikel 6.1 c i den allmänna dataskyddsförordningen som utgör den rättsliga grunden för behandlingen av också slutförbrukarnas personuppgifter som avses i den allmänna dataskyddsförordningen vid de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln, marknadsprocesserna för elhandeln, fullgörandet av balansansvar och vid balansavräkningen i enlighet med den enhetliga bevaringstid som anges i paragrafen. Den rättsliga grund som anges i paragrafen innehåller samtidigt en sådan grund enligt artikel 6.3 i den allmänna dataskyddsförordningen som berättigar till att i den nationella lagstiftningen utfärda särskilda bestämmelser som gör det möjligt att anpassa tillämpningen av bestämmelserna i den allmänna dataskyddsförordningen vid de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln, marknadsprocesserna för elhandeln, fullgörandet av balansansvar och vid balansavräkningen. De anpassningar rörande personuppgifter som behandlas i samband med nämnda lagstadgade skyldigheter eller uppdrag utgör en del av en mer omfattande helhet av anpassningar vilken behöver utfärdas om behandlingen av personuppgifter i samband med genomförandet av elleveranser och om vilken det föreskrivs i elmarknadslagen. När det gäller behandlingen av personuppgifter berör bestämmelserna närmast enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln, detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare.

En elleverans till slutförbrukaren på detaljmarknaden för el förutsätter att det finns både en distributionsnätsinnehavare och en detaljförsäljare. För att elleveransen ska kunna inledas ska

slutförbrukaren i regel ingå separata avtal med en distributionsnätsinnehavare och en detaljförsäljare. Inom ett distributionsnät verkar ett flertal detaljförsäljare vars leveranser till de egna kunderna utreds balansavräkningsperiodvis. Distributionsnätsinnehavaren svarar för mätningen av elleveranser. Också detaljförsäljarens fakturering baserar sig på de mätuppgifter som distributionsnätsinnehavaren lämnar.

På grund av de särdrag hos detaljmarknaden för el som beskrivits ovan har distributionsnätsinnehavare och detaljförsäljare behov att utbyta uppgifter om slutförbrukarnas avtal och mätuppgifter. Detta behov av informationsutbyte omfattar hela avtalsperioden och den elförbrukning som skett under den. Informationsutbytet är en lagbaserad uppgift för parterna på elmarknaden och nätinnehavarna. I elmarknadslagen föreskrivs att mätningen av elleveranser (22 §) och balansavräkningen (74 §) är uppgifter som ska skötas av nätinnehavare. I 75 § i elmarknadslagen för sin del föreskrivs om den informationsskyldighet som elhandeln förutsätter, dvs. att parterna på elmarknaden och nätinnehavarna ska göra de anmälningar som elhandeln, genomförandet av balansansvar och balansavräkningen förutsätter och som hör till deras ansvar.

Distributionsnätsinnehavare och detaljförsäljare behandlar personuppgifter såväl vid utförandet av uppgifter och fullgörandet av skyldigheter som ålagts dem i elmarknadslagen som vid behandlingen av sina egna kunders kunduppgifter på basis av en kundrelation. I sådana situationer är distributionsnätsinnehavare och detaljförsäljare självständiga personregisteransvariga.

Eftersom elsystemet bildar en integrerad helhet och utbytet av information mellan parterna i systemet utgör en viktig del av elleveranserna, är det med tanke på marknadens effektiva funktion nödvändigt att ordna informationsutbytet för elhandeln i distributionsnät och balansavräkningen för elhandeln i distributionsnät enligt enhetliga, formbundna förfaranderegler. Det är inte möjligt att vid informationsutbytet avskilja behandlingen av sådana uppgifter som betraktas som personuppgifter från behandlingen av andra motsvarande uppgifter som inte är personuppgifter. Behandlingen av personuppgifter som sker som ett led i informationsutbytet och balansavräkningen för elhandeln i distributionsnät kan därför inte basera sig enbart på bestämmelserna i den allmänna dataskyddsförordningen. Av denna anledning är det nödvändigt att ha nationell reglering, som avviker från den allmänna dataskyddsförordningen, i fråga om behandlingen av personuppgifter i samband med det informationsutbyte och den balansavräkning för elhandeln som elhandeln i distributionsnät förutsätter samt om den enhetliga bevaringstiden för uppgifterna. Det finns ett mål med anpassningarna enligt paragrafen som är förenligt med det allmänna intresset enligt ovan och anpassningarna har avgränsats så att de står i proportion till det mål som eftersträvas med dem.

75 d § *Användning av personbeteckning för identifiering av personer.* Enligt artikel 87 i den allmänna dataskyddsförordningen får medlemsstaterna närmare bestämma på vilka särskilda villkor ett nationellt identifikationsnummer eller något annat vedertaget sätt för identifiering får behandlas. Ett nationellt identifikationsnummer eller ett annat vedertaget sätt för identifiering ska i sådana fall endast användas med iakttagande av lämpliga skyddsåtgärder för de registrerades rättigheter och friheter enligt denna förordning. Enligt den föreslagna dataskyddslagen (RP 9/2018 rd) får personbeteckningen behandlas med den registrerades samtycke eller när behandlingen regleras i lag.

I paragrafen föreslås en specialbestämmelse om användning av personbeteckningen för identifiering av personer vid de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln, när elföretag utför sina uppgifter enligt elmarknadslagen och då behandling av personbeteckningar behövs för att detaljförsäljarens eller distributionsnätsinnehavarens kundrelationer ska kunna skötas. Avsikten är att bestämmelsen kompletterar den övriga lagstiftningen om behandlingen

av personbeteckning. Bestämmelsen utgör en rättslig grund för de avsedda företagens behandling av personbeteckningar för de syften som definieras i bestämmelsen.

Enligt 3 § 21 punkten i elmarknadslagen avses med elföretag en fysisk eller juridisk person, med undantag för slutförbrukare, som bedriver åtminstone en av följande verksamheter: produktion, överföring, distribution, leverans eller inköp av el och som ansvarar för kommersiella arbetsuppgifter, tekniska arbetsuppgifter eller underhåll i samband med dessa verksamheter, produktion, överföring, distribution, leverans eller inköp av el och som ansvarar för kommersiella arbetsuppgifter, tekniska arbetsuppgifter eller underhåll i samband med dessa verksamheter. Med distributionsnätsinnehavare avses i paragrafen distributionsnätsinnehavare enligt definitionen i 3 § 10 punkten i elmarknadslagen. En distributionsnätsinnehavare är en nätinnehavare som i sin besittning har distributionsnät eller högspänningsdistributionsnät och som utövar tillståndspliktig elnätsverksamhet i nätet i fråga. Med detaljförsäljare avses å sin sida en elleverantör som bedriver sådan detaljförsäljning som definieras i 3 § 12 punkten i elmarknadslagen. Med detaljförsäljare avses en elleverantör enligt elmarknadslagen som bedriver verksamhet i distributionsnät och som levererar el direkt till slutförbrukare via distributionsnätsinnehavarens distributionsnät.

En elleverans till slutförbrukaren på detaljmarknaden för el förutsätter att det finns både en distributionsnätsinnehavare och en detaljförsäljare. För att elleveransen ska kunna inledas ska slutförbrukaren i regel ingå separata avtal med en distributionsnätsinnehavare och en detaljförsäljare. Enligt marknadsprocessen inom branschen beställer detaljförsäljaren efter att elförsäljningsavtal ingåtts också ett elnätsavtal från distributionsnätsinnehavaren för slutförbrukaren i fråga. Inom ett distributionsnät verkar ett flertal detaljförsäljare vars leveranser till de egna kunderna utreds balansavräkningsperiodvis. Balansavräkningsperioden är för närvarande en timme. Inom de närmaste åren övergår man till en balansavräkningsperiod vars längd är 15 minuter. Distributionsnätsinnehavaren svarar för mätningen av elleveranser. Också detaljförsäljarens fakturering baserar sig på de mätuppgifter som distributionsnätsinnehavaren lämnar.

På grund av de särdrag hos detaljmarknaden för el som beskrivits ovan har distributionsnätsinnehavare och detaljförsäljare behov att utbyta uppgifter om slutförbrukarnas avtal och mätuppgifter. Detta behov av informationsutbyte omfattar hela avtalsperioden och den elförbrukning som skett under den. Informationsutbytet är en lagbaserad uppgift för parterna på elmarknaden och nätinnehavarna. I elmarknadslagen föreskrivs att mätningen av elleveranser (22 §) och balansavräkningen (74 §) är uppgifter som ska skötas av nätinnehavare. I 75 § i elmarknadslagen för sin del föreskrivs om den informationsskyldighet som elhandeln förutsätter, dvs. att parterna på elmarknaden och nätinnehavarna ska göra de anmälningar som elhandeln, genomförandet av balansansvar och balansavräkningen förutsätter och som hör till deras ansvar.

Det är viktigt att registrerade slutförbrukare entydigt kan identifieras inom eldistributionen och detaljförsäljningen samt för att uppgifterna i samband med de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln ska kunna utföras ordentligt. För att de tjänster som föreskrivs i elmarknadslagen ska kunna tillhandahållas behöver enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln, distributionsnätsinnehavarna och detaljförsäljarna ett tillförlitligt sätt för individualisering och identifiering av personer.

Personbeteckningen är för närvarande den enda officiellt använda identifikation i Finland som gör det möjligt att entydigt identifiera varje fysisk person. Med hjälp av personbeteckningen skulle det vara möjligt att i datasystemet för enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln på ett tillförlitligt sätt identifiera de uppgifter som gäller en viss fysisk person, vilket skulle göra det möjligt för den registrerade fysiska personen att utöva sina rättigheter, såsom att vid behov eller på personens begäran radera bort alla uppgifter som har anknytning till per-

sonen i fråga. Det skulle vara möjligt för de personregisteransvariga att med hjälp av personbeteckningar fullgöra de skyldigheter som i den allmänna dataskyddsförordningen har ålagts de personregisteransvariga.

Med hjälp av personbeteckningen skulle det också vara möjligt för fysiska personer att få tillträde till kundportalen hos enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln och därigenom få tillgång till de uppgifter om dem själva som registrerats i systemet. Inloggningen i kundportalen skulle gå till så att personen först identifierar sig i portalen Suomi.fi, som upprätthålls av Befolkningsregistercentralen, och därefter förmedlas identifikationsuppgifterna via en tillförlitlig förbindelse till enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln utan att några extra identifieringsförfaranden som består av en kombination av användaridentifikation och lösenord behöver användas. Identifieringstjänsten Suomi.fi baserar sig på allmänt använda elektroniska identifieringstjänster som godkänts av Kommunikationsverket, t.ex. TUPAS och Mobiilivarmenne. Alla ovan nämnda identifieringstjänster återlämnar personbeteckningen och är mer pålitliga och säkra än de metoder som baserar sig på användaridentifikation och lösenord. I framtiden, när olika slags individualiserings- och identifieringsmetoder utvecklas, har enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln för avsikt att också stöda användningen av andra identifikationssätt än personbeteckning.

I 1 mom. föreskrivs för det första att inom de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln och i registret för den enhet som producerar tjänsterna kan personbeteckningen användas för entydig identifiering av fysiska personer. I stället för personbeteckning skulle det vara möjligt att för entydig identifiering av fysiska personer också använda någon annan identifikationsuppgift som har samma egenskaper som personbeteckningen i fråga om identifieringen av personer. Någon sådan identifikationsuppgift finns dock för närvarande inte i bruk i Finland, men med bestämmelsen avser man förbereda sig på införandet av andra identifikationsuppgifter som ersätter personbeteckningen eller utgör alternativ till den. Avsikten är att uppgifter om samtliga cirka 3,5 eldriftsställen i distributionsnätverken i Finland ska lagras i ett register som förs av enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln. På grund av det stora antalet kunder ska de uppgifter som identifierar kunderna och som behövs vid förvaltningen av användarrättigheterna vara entydiga och tillförlitliga. Ett effektivt utnyttjande av centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln och säkerställande av dataskyddet för registrerade personer förutsätter att personbeteckning eller annan identifikationsuppgift som i fråga om sina egenskaper är jämförbar med personbeteckningen används som identifikation för fysiska personer. En stark autentisering av den registrerade och registrering i portalen för enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln förutsätter att personbeteckning lagras i enhetens register. Om en person dock saknar personbeteckning, ska hans eller hennes födelsetid undantagsvis kunna användas som identifikationsuppgift. I detta fall lämnas detaljförsäljarens eller distributionsnätsinnehavarens eget identifikationsnummer till enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln för att det ska vara möjligt att entydigt identifiera kunden i fråga.

I paragrafen föreskrivs dessutom att ett elföretag får behandla personbeteckningar för att kunna utföra sina uppgifter enligt denna lag samt i de fall då behandling av personbeteckningar behövs för att detaljförsäljares eller distributionsnätsinnehavares kundrelationer ska kunna skötas. Bestämmelsen avser att komplettera bestämmelserna om behandling av personbeteckning och avsikten är inte att begränsa användningen av personbeteckningar vid elföretagen i sådana situationer då detta är berättigat på basis av annan lagstiftning. Bestämmelsen om rätt att behandla personbeteckningar för att detaljförsäljarens och distributionsnätsinnehavarens kundrelationer ska kunna skötas är behövlig, eftersom de gällande kundavtalen inte nödvändigtvis innehåller kundens samtycke eller något motsvarande villkor som skulle ge detaljförsäljaren eller distributionsnätsinnehavaren rätt att behandla personbeteckningar som identifikationsuppgift på det sätt som förutsätts i den föreslagna lagen. Eldistribution och detaljför-

säljning av el har karaktären av kreditköp, eftersom kunden faktureras för elförbrukningen i båda fallen först efter det att förbrukningen redan har skett. Distributionsnätsinnehavare och detaljförsäljare har av denna orsak redan före införandet av de centraliserade informationsutbytestjänsterna inom elhandeln haft rättslig grund för att behandla sina kunders personbeteckningar.

Enligt paragrafens 2 mom. ska personbeteckning eller annan identifikationsuppgift enligt 1 mom. i onödan inte antecknas i sådana handlingar som skrivits ut eller avfattats på basis av registret. Den personregisteransvarige ska således exempelvis se till att personbeteckningar inte antecknas i postförsändelser så att de är synliga.

Den personregisteransvarige ska vid behandlingen av personbeteckningar eller andra identifikationsuppgifter som avses i 1 mom. vidta tillbörliga skyddsåtgärder som gäller den registrerades rättigheter och friheter och som föreskrivs i den allmänna dataskyddsförordningen.

75 e §. *Slutförbrukarens och elproducentens rätt att utnyttja uppgifter om sig själv.* I paragrafen föreslås en bestämmelse om kundens rätt att utnyttja uppgifter som sig själv. Med bestämmelsen i paragrafen bereder man sig på genomförandet av artikel 23 om hantering av uppgifter i det nya elmarknadsdirektivet som baserar sig på förslaget till Europaparlamentets och rådets direktiv om gemensamma regler för den inre marknaden för el [KOM(2016) 864 slutlig]. Behandlingen av förslaget i Europeiska unionens institutioner har framskridit till slutskedet. Bestämmelsen i det föreslagna 1 mom. baserar sig på samma princip som bestämmelsen om kundens rätt att utnyttja uppgifterna om sin egen elförbrukning i 6 kap. 8 § i statsrådets förordning om utredning och mätning av elleveranser (66/2009). Den nämnda bestämmelsen ska upphävas från och med tidpunkten för lagens ikraftträdande.

Enligt 1 mom. ska nätinnehavaren ge slutförbrukaren och elproducenten eller en aktör som dessa har utsett en kopia av sådana mät- och förbrukningsuppgifter om sin elförbrukning eller elproduktion som nätinnehavare har samlat från mätapparaturen vid ett eldriftsställe. Slutförbrukare och elproducenter ska enligt bestämmelsen ha rätt att utnyttja sådana mät- och förbrukningsuppgifter om sin elförbrukning eller sin elproduktion som nätinnehavaren har samlat från mätapparaturen vid ett eldriftsställe. Uppgifterna ska lämnas per eldriftsställe eller per mätning i maskinläsbart standardformat som lätt kan bearbetas. De uppgifter som timmätningsapparaturen har samlat ska ställas till kundens förfogande senast när uppgifterna har överlämnats eller är färdiga att överlämnas till elleverantören. I den standardisering som gäller överlämnandet av uppgifter ska ett så öppet format som möjligt eftersträvas, vilket i vid omfattning skulle kunna samordnas med olika analys- och styrsystem. Slutförbrukaren och elproducenten ska dock ha ansvaret för att uppgifterna i standardformat bearbetas så att de ur deras synvinkel är har den mest användbara formen. Uppgifterna skulle kunna lämnas ut till kunden exempelvis genom nätinnehavarens mätningsdatasystem eller direkt från mätningsapparaturen, om kunden till sitt förfogande har en mätningsapparatur som lämpar sig för ändamålet, eller från enheten för centraliserat informationsutbyte för elhandeln. Bestämmelser om utlämnande av mätuppgifter till tredje parter finns i 75 § och 76 §. För att exempelvis mätuppgifter ska kunna lämnas ut till någon annan än slutförbrukarens elleverantör eller en part som hör till balansavräkningsorganisationen behövs i regel ett samtycke från slutförbrukaren eller elproducenten. Energimyndigheten skulle kunna ge närmare anvisningar om den form som uppgifterna ska lämnas i och om det förfarande som ska iakttas vid lämnandet av uppgifter.

Enligt 2 mom. ska elföretag lämna slutförbrukaren eller en aktör som denne utsett sådana uppgifter om slutförbrukarens eget elavtal som finns i elföretagets register och sådana andra uppgifter om slutförbrukaren som behövs för byte av elleverantör.

Enligt 3 mom. kan detaljförsäljaren och distributionsnätsinnehavaren utpeka enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln som utlämnare av uppgifterna enligt 1 och 2 mom. Uppgifterna ska lämnas till slutförbrukaren utan separat ersättning. På detta sätt säkerställs att slutförbrukaren faktiskt har möjlighet och rätt att utnyttja uppgifterna om sin egen elförbrukning. På de serviceavgifter som gäller sådana tjänsteleverantörer som handlar med stöd av ett befullmäktigande från slutförbrukaren och andra tredje parter tillämpas å sin sida bestämmelserna i 49 b §.

De mät- och förbrukningsuppgifter som avses i paragrafen består ofta av personkunders personuppgifter eller uppgifter som utgör näringsidkarnas företagshemligheter.

Affärsverksamhetsprocesserna på elmarknaden och utredningen av elleveranser förutsätter att elföretag har ett omfattande och formbundet informationsutbyte sinsemellan. I 22 § i elmarknadslagen finns bestämmelser om lämnandet av mät- och förbrukningsuppgifter för fakturering och balansavräkning. I 74 § i elmarknadslagen finns bestämmelser om balansavräkning. I 75 § i elmarknadslagen å sin sida finns bestämmelser om de anmälningar som elhandeln, fullgörandet av balansansvar och skötseln av balansavräkningen förutsätter. I 49 a § och 75 a § finns bestämmelser om det centraliserade informationsutbytet inom elhandeln.

I de ovan nämnda bestämmelserna åläggs nätinnehavarna och andra elföretag en lagstadgad skyldighet enligt artikel 6.1 c i den allmänna dataskyddsförordningen som utgör den rättsliga grunden för behandling av slutförbrukarnas mät- och förbrukningsuppgifter och uppgifter som behövs för byte av elleverantör som kan vara sådana personuppgifter som avses i den allmänna dataskyddsförordningen för utförande av uppgifter eller fullgörande av skyldigheter i samband med de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln, marknadsprocesserna för elhandeln, fullgörandet av balansansvar eller för balansavräkning. Den rättsliga grund som anges i de ovan nämnda paragraferna innehåller samtidigt en sådan grund enligt artikel 6.3 i den allmänna dataskyddsförordningen som berättigar till att i den nationella lagstiftningen utfärda särskilda bestämmelser som gör det möjligt att anpassa tillämpningen av bestämmelserna i den allmänna dataskyddsförordningen i fråga om sådana mät- och förbrukningsuppgifter som baserar sig på mätningen av elleveranser samt i fråga om andra uppgifter som behövs för byte av elleverantör. Anpassningarna utgör en del av en mer omfattande helhet av anpassningar vilken behöver utfärdas om behandlingen av sådana personuppgifter som hanteras inom marknadsprocesserna för elhandeln och om vilken det föreskrivs i elmarknadslagen. Med hjälp av den mätning som genomförs av nätinnehavarna utreds elleveranserna och -anskaffningarna för olika elleverantörer som bedriver verksamhet i olika elnät samt elförbrukningen och elleveranserna för deras kunder. Eftersom elsystemet utgör en integrerad helhet inom vilken parternas leveranser och förbrukning utreds på basis av den mätning som nätinnehavarna ordnar, är det med tanke på marknadens effektiva funktion nödvändigt att ordna mätningen av elleveranser och hanteringen av de uppgifter som behövs för byte av elleverantör enligt enhetliga, formbundna förfaranderegler. Det är inte heller möjligt att avskilja behandlingen av sådana mät- och förbrukningsuppgifter samt andra uppgifter som behövs för byte av elleverantör som betraktas som personuppgifter från behandlingen av andra motsvarande uppgifter som inte är personuppgifter. Behandlingen av nämnda uppgifter kan därför inte basera sig enbart på bestämmelserna i den allmänna dataskyddsförordningen. Av denna anledning är det nödvändigt att ha nationell reglering, som avviker från dataskyddsförordningen, i fråga om ovan nämnda uppgifter. Det finns ett syfte med anpassningar som är förenligt med det allmänna intresset enligt ovan och anpassningarna har avgränsats så att de är proportionerliga i förhållande till det eftersträvade syftet.

Med den anpassning i fråga om mät- och förbrukningsuppgifter och andra uppgifter som behövs för byte av elleverantör och som föreslås ingå i 75 e § kompletteras den registrerades rättigheter enligt den allmänna dataskyddsförordningen i fråga om utnyttjandet av nämnda upp-

gifter. Genom bestämmelsen begränsas inte de rättigheter som den registrerade har på basis av den allmänna dataskyddsförordningen.

75 f §. *Utlämnande av uppgifter som kan kopplas till slutförbrukaren.* I paragrafen finns bestämmelser om utlämnande av sådana mät- och förbrukningsuppgifter som elföretag har i sin besittning och som kan kopplas till en viss slutförbrukare samt av sådana uppgifter som slutförbrukaren behöver för byte av elleverantör till tredje part när elföretaget har erhållit uppgifterna i sin besittning vid utförandet av uppgifter eller fullförandet av skyldigheter i samband med de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln, marknadsprocesserna för elhandeln, fullgörandet av balansansvar eller balansavräkningen. Dessutom innehåller 76 § bestämmelser om utlämnande av uppgifter som skyddas av företagshemlighet.

Med företag i elbranschen avses enligt elmarknadslagen en fysisk eller juridisk person, med undantag för slutförbrukare, som bedriver åtminstone en av följande verksamheter: produktion, överföring, distribution, leverans eller inköp av el och som ansvarar för kommersiella arbetsuppgifter, tekniska arbetsuppgifter eller underhåll i samband med dessa verksamheter. Viktiga regleringsobjekt är den systemansvariga stamnätsinnehavaren och särskilt enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln, som i sin besittning har uppgifter som kan kopplas till slutförbrukaren och som huvudsakligen består av personuppgifter eller uppgifter som skyddas av företagshemlighet. Andra regleringsobjekt är exempelvis andra nätinnehavare, elleverantörer och balansansvariga. Med slutförbrukare avses i elmarknadslagen en kund som anskaffar el för sitt eget bruk.

Med bestämmelsen i paragrafen bereder man sig på genomförandet av artikel 23 om hantering av uppgifter i det nya elmarknadsdirektivet som baserar sig på förslaget till Europaparlamentets och rådets direktiv om gemensamma regler för den inre marknaden för el [KOM(2016) 864 slutlig]. Behandlingen av förslaget i Europeiska unionens institutioner har framskridit till slutskedet. Bestämmelsen i det föreslagna 1 mom. baserar sig på samma princip som bestämmelsen om kundens rätt att utnyttja uppgifterna om sin egen elförbrukning i 6 kap. 8 § i statsrådets förordning om utredning och mätning av elleveranser (66/2009). Den nämnda bestämmelsen ska upphävas från och med tidpunkten för lagens ikraftträdande.

Enligt 1 mom. ska ett elföretag ha slutförbrukarens uttryckliga samtycke till att till någon annan få utlämna sådana mät- och förbrukningsuppgifter som kan kopplas till slutförbrukaren och som gäller slutförbrukarens elförbrukning eller -produktion eller andra uppgifter som slutförbrukaren behöver för byte av elleverantör, om elföretaget erhållit uppgiften i fråga vid utförandet av uppgifter eller fullgörandet av skyldigheter i samband med de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln, marknadsprocesserna för elhandeln, balansansvaret eller balansavräkningen. Med tanke på karaktären av uppgifterna i fråga bör utlämnaren kunna verifiera samtycket i efterhand. Förutsättningen omfattar också sådana situationer där uppgifterna i fråga kan kopplas till slutförbrukaren med hjälp av en indirekt identifikation såsom t.ex. eldriftsställets nummer. Å andra sidan krävs inte något samtycke för utlämnande av sådana i bestämmelsen avsedda uppgifter som inte är uppgifter som kan kopplas till slutförbrukaren. Något samtycke krävs således inte exempelvis för utlämnande av mätnings- och förbrukningsuppgifter som på behörigt sätt gjorts anonyma.

I 1 mom. föreskrivs också om de förutsättningar under vilka ett elföretag ska få lämna ut uppgifter som avses i momentet utan samtycke från slutanvändaren. Förteckningen i momentet är avsedd att omfatta alla sådana situationer där överlåtelse av uppgifter inte förutsätter samtycke från slutförbrukaren. Om inte någon av förutsättningarna i förteckningen inte uppfylls för uppgiften i fråga, ska i sådant fall slutförbrukarens samtycke inhämtas.

En uppgift som avses i momentet får lämnas ut utan slutförbrukarens samtycke för det första om uppgiften behöver lämnas ut för att utlämnaren ska kunna fullgöra sin skyldighet enligt elmarknadslagen eller någon annan lag. Affärsverksamhetsprocesserna på elmarknaden och utredningen av elleveranser förutsätter att elföretag har ett omfattande informationsutbyte sinsemellan. I 22 § i elmarknadslagen finns bestämmelser om exempelvis lämnandet av mät- och förbrukningsuppgifter för fakturering och balansavräkning. I 75 § i elmarknadslagen å sin sida finns bestämmelser om de anmälningar som elhandeln, fullgörandet av balansansvar och skötseln av balansavräkningen förutsätter. I 49 a och 75 a § i elmarknadslagen finns bestämmelser om det centraliserade informationsutbytet inom elhandeln. Bestämmelserna i fråga ger elföretagen en grund för att lämna ut sådana uppgifter till tredje part som har rätt att få uppgifterna. Skyldigheten att överlåta uppgifter kan grunda sig också på annan lagstiftning. Skyldigheten kan då grunda sig på antingen nationell eller unionens lagstiftning. Överlåtelsen av uppgifter skulle exempelvis kunna grunda sig på en i lag angiven skyldighet att lämna ut uppgiften i fråga till en myndighet som utför tillsynsuppgifter eller till en förundersökningsmyndighet. Uppgifter skulle kunna lämnas ut också för att en lagstadgad skyldighet ska kunna fullgöras. En nätinnehavare skulle exempelvis kunna lämna ut uppgifter om en slutförbrukare till en detaljförsäljare för sammanställning av en rapport om energianvändning enligt 25 § i energieffektivitetslagen (1429/2014).

För det andra ska en uppgift som avses i momentet kunna lämnas ut utan slutförbrukarens samtycke om uppgiften behöver lämnas ut för att mottagarens rätt till information enligt elmarknadslagen eller någon annan lag ska kunna tillgodoses. Rätten att få uppgiften skulle då kunna grunda sig på antingen nationell eller unionens lagstiftning.

Överlåtelsen av uppgiften skulle vidare kunna grunda sig också på en kundrelation mellan företaget och slutförbrukaren. I ett sådant fall är förutsättningen för överlåtelse att uppgiften behöver lämnas ut för fullföljande av ett avtal mellan den som lämnar ut uppgiften och slutförbrukaren, för skötseln av en avtalsbaserad kundrelation mellan elföretaget och slutförbrukaren eller för fullgörande av en i denna eller någon annan lag angiven skyldighet som har samband med en kundrelation mellan elföretaget och slutförbrukaren.

För det fjärde skulle grunden för överlåtelse av uppgiften också kunna utgöras av ett behov att lämna ut uppgiften för att en byggnad eller en del av den eller den egendom som finns i byggnaden ska kunna skyddas mot skador som orsakas av ett avbrott i elöverföringen, eldistributionen eller elleveransen eller för att en sådan skada ska kunna utredas. En förutsättning för överlåtelse av uppgifter i sådana fall är att mottagaren av den uppgift som lämnas ut är ägare till eller innehavare av byggnaden eller delen av byggnaden eller part i ett anslutningsavtal som gäller byggnaden. Nätinnehavaren eller elleverantören skulle i en sådan situation kunna lämna uppgift om avbrytande av leveransen och grunderna till den exempelvis till fastighetens ägare, vars hyresgäst har försummat att betala elräkningen eller innehavaren av en lägenhet, om den part i ett elavtal som gäller lägenheten i fråga om den part som ingått elavtalet har försummat att betala sin elräkning.

Avsikten är att uppgifter om samtliga cirka 3,5 eldriftsställen i distributionsnätverken i Finland ska lagras i ett register över mät- och förbrukningsuppgifter som förs av enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln. Registret ska av denna orsak innehålla sådant statistiskt material och forskningsmaterial som är av betydelse för statistikföringen över och forskningen kring energimarknaden och energiförbrukningen eller beredningen av energi- och klimatpolitiken. I paragrafen föreslås därför förfaranden som möjliggör utnyttjandet av informationen i fråga för utförandet av Statistikcentralens lagstadgade uppgifter samt för forskningsbehov och myndighetsutredningar som tjänar allmänt beslutsfattande. Det föreslagna förfarandet överensstämmer i huvudsak med det förfarande som föreskrivs i 13 och 15 § i statistiklagen (280/2004). Enligt förslaget ska sådana uppgifter som avses i momentet få lämnas

ut av enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln utan slutförbrukarens samtycke då överlåtelsen sker till Statistikcentralen och uppgifterna behöver överlåtas för att Statistikcentralen ska kunna utföra sina lagstadgade uppgifter. Enligt förslaget får uppgifter som avses i momentet lämnas ut av enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln utan slutförbrukarens samtycke också, om de behövs för allmän vetenskaplig forskning kring energimarknaden eller energianvändningen eller för myndighetsutredning som tjänar allmänt beslutsfattande angående energimarknaden eller energianvändningen. Den vetenskapliga forskning som avses i bestämmelsen ska uppfylla de kriterier för vetenskaplig forskning som forskarsamhällena allmänt godkänner. Syftet med begränsningen att forskningen ska ha allmänt samband med energimarknaden eller energianvändningen är att betona att uppgifterna inte ska kunna lämnas ut enbart sådana undersökningar eller utredningar som tjänar enbart kommersiella syften. För att uppgifter ska kunna lämnas ut för myndighetsutredning förutsätter alltid av utredningen att den är av allmän karaktär och att utredningen tjänar sådant beslutsfattande som gäller energimarknaden eller energianvändningen. Med myndighetsutredning avses en utredning som antingen beställts eller gjorts av myndigheten själv och som inte som sådan uppfyller kriterierna för vetenskaplig forskning.

Enligt 2 mom. får enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln inte i en i 1 mom. 6 punkten avsedd situation lämna ut sådana uppgifter på basis av vilka slutförbrukaren och dennes avtalspart kan identifieras direkt. Enheten kan emellertid också i en sådan situation ge den som gör undersökningen eller myndighetsutredningen tillgång till sådana uppgifter på basis av vilka slutförbrukaren kan identifieras indirekt. En indirekt identifikation kan bestå exempelvis av eldriftsställets nummer. Uppgifter som lämnats ut eller som någon fått tillgång till ska inte få överlåtas vidare, om inte enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln ger sitt tillstånd till detta.

Elföretagen får i sin besittning personkunders personuppgifter när företagen utför sina i elmarknadslagen angivna uppgifter eller fullgör sina i elmarknadslagen angivna skyldigheter som har samband med de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln, marknadsprocesserna för elhandeln, fullgörandet av balansansvar eller balansavräkningen. Exempelvis mät- och förbrukningsuppgifter utgör ofta personkunders personuppgifter.

Affärsverksamhetsprocesserna på elmarknaden och utredningen av elleveranser förutsätter att elföretag har ett omfattande och formbundet informationsutbyte sinsemellan. I 22 § i elmarknadslagen finns bestämmelser om lämnandet av mät- och förbrukningsuppgifter för fakturering och balansavräkning. I 74 § i elmarknadslagen finns bestämmelser om balansavräkning. I 75 § i elmarknadslagen å sin sida finns bestämmelser om de anmälningar som elhandeln, fullgörandet av balansansvar och skötseln av balansavräkningen förutsätter. I 49 a och 75 a § finns bestämmelser om det centraliserade informationsutbytet inom elhandeln. Bestämmelserna i fråga ger elföretag en grund för att lämna ut sådana uppgifter till tredje part som har rätt att få uppgifterna.

I de ovan nämnda bestämmelserna åläggs nätinnehavarna och andra elföretag en lagstadgad skyldighet enligt artikel 6.1 c i den allmänna dataskyddsförordningen som utgör den rättsliga grunden för behandling av slutförbrukarnas mät- och förbrukningsuppgifter och uppgifter som behövs för byte av elleverantör, som kan vara sådana personuppgifter som avses i den allmänna dataskyddsförordningen, för utförande av uppgifter eller fullgörande av skyldigheter i samband med de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln, marknadsprocesserna för elhandeln, fullgörandet av balansansvar eller för balansavräkning. Den rättsliga grund som anges i de ovan nämnda paragraferna innehåller samtidigt en sådan grund enligt artikel 6.3 i den allmänna dataskyddsförordningen som berättigar till att i den nationella lagstiftningen utfärda särskilda bestämmelser som gör det möjligt att anpassa tillämpningen av bestämmelserna i den allmänna dataskyddsförordningen i fråga om sådana mät- och förbruk-

ningsuppgifter som baserar sig på mätningen av elleveranser samt i fråga om andra uppgifter som behövs för byte av elleverantör. Anpassningarna utgör en del av en mer omfattande helhet av anpassning vilken behöver utfärdas om behandlingen av sådana personuppgifter som hanteras inom marknadsprocesserna för elhandeln och om vilken det föreskrivs i elmarknadslagen Med hjälp av den mätning som genomförs av nätinnehavarna utreds elleveranserna och -anskaffningarna för olika elleverantörer som bedriver verksamhet i olika elnät samt elförbrukningen och elleveranserna för deras kunder. Eftersom elsystemet utgör en integrerad helhet inom vilken parternas leveranser och förbrukning utreds på basis av den mätning som nätinnehavarna ordnar, är det med tanke på marknadens effektiva funktion nödvändigt att ordna mätningen av elleveranser och hanteringen av de uppgifter som behövs för byte av elleverantör enligt enhetliga, formbundna förfaranderegler. Det är inte heller möjligt att avskilja behandlingen av sådana mät- och förbrukningsuppgifter samt andra uppgifter som behövs för byte av elleverantör som betraktas som personuppgifter från behandlingen av andra motsvarande uppgifter som inte är personuppgifter. Behandlingen av sådana uppgifter kan därför inte basera sig enbart på bestämmelserna i den allmänna dataskyddsförordningen. Av denna anledning är det nödvändigt att ha nationell reglering, som avviker från dataskyddsförordningen, i fråga om ovan nämnda uppgifter. Det finns ett syfte med anpassningar som är förenligt med det allmänna intresset enligt ovan och anpassningarna har avgränsats så att de är proportionerliga i förhållande till det eftersträvade syftet.

76 §. *Sekretess och förbud mot utnyttjande.* I paragrafen föreskrivs om sekretessplikt och ett förbud mot utnyttjande som gäller elföretag och som omfattar det egna företagets eller andra företags företagshemligheter vilka nätinnehavare och parter i elmarknaden har fått kännedom om när dessa utför sina uppgifter enligt elmarknadslagen eller Europeiska unionens lagstiftning om den inre marknaden för el. Bestämmelser om sekretess, förbud mot utnyttjande och den rätt att lämna ut uppgifter som elhandeln förutsätter behöver utfärdas eftersom funktionen av den elmarknad som sker i elnäten och i integrerade elsystem förutsätter att elleveranserna utreds och att andra parters verksamhet beaktas så att dessa av andra parter till sitt förfogande ska få uppgifter som påverkar deras egen affärsverksamhet. Sådana uppgifter är exempelvis leverans- och mätningsuppgifter som påverkar parternas elbalans och fullgörandet av skyldigheter i anslutning till balansavräkningen. Innehållet i sekretessplikten ska tolkas som en del av det informationsutbyte kring elmarknaden om vilket det föreskrivs någon annanstans i elmarknadslagstiftningen. Elföretags överlåtelse av information, vilket hör till elföretags lagstadgade uppgifter, till sådana parter som är berättigade att få informationen i fråga betyder således inte ett brott mot sekretessplikten, trots att det är fråga om det egna företagets eller ett annat företags företagshemlighet eller annan information som omfattas av sekretessplikten. Det är dock fråga om brott mot sekretessplikten om sådan information har lämnats till en part som inte har någon rätt att få informationen i fråga. Sekretessplikten och förbudet mot utnyttjande begränsar i vertikalt integrerade företag, som utöver elnätsverksamhet dessutom också bedriver andra elaffärsverksamheter, rätten att överlåta andra företags sekretessbelagda information också inom det egna företaget till enheter som bedriver elaffärsverksamhet av annat slag och deras personal samt utnyttjandet av nämnda uppgifter till förmån för det egna företaget. Med elföretag avses i bestämmelsen en fysisk eller juridisk person enligt definitionen i 3 § 21 punkten i elmarknadslagen.

Enligt 1 mom. är elföretagen skyldiga att hemlighålla information om en kunds eller annan nätanvändares företagshemlighet som de fått kännedom om vid skötseln av uppgifter enligt denna lag, Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 714/2009 om villkor för tillträde till nät för gränsöverskridande elhandel och om upphävande av förordning (EG) nr 1228/2003 eller Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi, om inte röjandet av informationen för någon annan grundar sig på en rättighet enligt denna lag eller ovan nämnda förordningar eller såvida inte den till vars förmån sekretessen gäller ger sitt samtycke till att informationen röjs.

I momentet avsedd unionslagstiftning om den inre marknaden för el reglerar för sin del elföretags uppgifter och bedrivande av verksamhet. Därför ska sekretessplikten också utsträckas till sådan verksamhet som regleras av de ovan nämnda bestämmelserna.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om sekretess som omfattar sådana uppgifter som elföretag har i sin besittning och som är känsliga med hänsyn till försvaret, beredskapen för undantagsförhållanden och befolkningsskyddet samt säkerhetsarrangemangen för data- och kommunikationssystemen. Enligt momentet är elföretag skyldiga att hemlighålla sådan information som det fått kännedom om vid utförandet av sådana uppgifter som avses i elhandelsförordningen och som gäller 1) konstruktioner, anordningar eller system som tjänar försvaret eller objekt som annars är av betydelse för försvaret eller som gäller försvarsberedskapen, om det inte är uppenbart att ett röjande av informationen inte skadar eller äventyrar försvarets intressen, 2) beredskap för undantagsförhållanden och befolkningsskydd, om ett röjande av informationen skulle skada eller äventyra säkerheten eller utvecklingen av den, befolkningsskyddet eller beredskapen inför undantagsförhållanden, 3) konstruktioner, anordningar eller objekt som hör till data- och kommunikationssystem eller skyddsarrangemang för data- och kommunikationssystemen, om det inte är uppenbart att ett röjande av informationen inte äventyrar genomförandet av skyddsarrangemangen för data- och kommunikationssystemen.

Enligt 3 mom. får sekretessbelagd information inte heller lämnas till en bolagsstämma, andelsstämma eller till fullmäktige och inte heller till aktieägare eller medlemmar som deltar i stämman eller mötet. Sekretessen ska omfatta också medlemmar och ersättare i ett organ hos elföretagen och personer som är anställda av eller som agerar på uppdrag av dem och som vid skötseln av uppgifter enligt denna paragraf har fått kännedom om den ovan nämnda leverantörens eller kundens eller annan nätanvändares företagshemlighet.

Enligt 4 mom. är elföretag skyldiga att lämna ut information enligt 1 mom. till myndigheter som har lagstadgad rätt att få sådan information. Sådana myndigheter som avses i paragrafen är exempelvis åklagar- och förundersökningsmyndigheter, Energimyndigheten och Konkurrens- och konsumentverket som utövar tillsyn över elmarknaden samt Finansinspektionen som övervakar handeln med elderivat.

I 5 mom. finns bestämmelser om ett förbud mot utnyttjande av uppgifter som omfattas av sekretess. Enligt bestämmelsen får elföretag och personer som avses i paragrafen inte utnyttja sekretessbelagd information för att skaffa sig själv eller någon annan fördel eller för att skada någon annan. Sekretessen hindrar inte att sådana uppgifter som omfattas av den används för fullgörande av elföretagens lagstadgade skyldigheter. Bestämmelsen hindrar således exempelvis att uppgifter som omfattas av sekretess på otillbörligt sätt utnyttjas till nätinnehavarens eller elföretagets egen fördel.

Bestämmelsen om sekretess effektiveras av straffbestämmelsen i 109 § i elmarknadslagen samt bestämmelsen om påföljdsavgift i 16 § i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden.

86 a §. *Uppgifter som begärs av slutförbrukaren innan avtal ingås.* I paragrafen föreslås en ny bestämmelse om de uppgifter som distributionsnätsinnehavaren och detaljförsäljaren ska begära av slutförbrukaren innan något avtal ingås. Avsikten är att förenhetliga de grundläggande uppgifter om kunderna som finns i elavtalen med tanke på övergången till centraliserat informationsutbyte inom elhandeln. Bestämmelsen ger distributionsnätsinnehavaren och detaljförsäljaren rätt att av sina kunder kräva de uppgifter som avses i paragrafen för att elavtal ska kunna ingås. Paragrafen tillämpas på ett elnätsavtal och elförsäljningsavtal som slutförbrukaren ingår.

Enligt 1 punkten ska av slutförbrukaren för det första begäras namn- och kontaktuppgifter med tanke på ingåendet av avtal. Med kontaktuppgifter avses i detta sammanhang adress, e-postadress och telefonnummer. Avsikten är att man av kunden i princip begär alla ovan nämnda kontaktuppgifter vid ingåendet av avtal. Eftersom alla abonnenter och slutförbrukare inte nödvändigtvis har exempelvis e-postadress eller telefon, kan kravet på alla tre kontaktuppgifter uppställas som villkor för ingåendet av avtal. Som minimikrav på kontaktuppgifter räcker det med kundens adress.

I 2 punkten föreskrivs att man vid ingåendet av avtal av slutförbrukaren ska begära uppgift om dennes personbeteckning eller annan identifikationsuppgift som har motsvarande egenskaper som personbeteckningen med avseende på identifiering av personer eller, om personen inte har personbeteckning, födelsedatum eller en juridisk persons företags- och organisationsnummer, föreningsnummer eller annan identifikationsuppgift som individualiserar den juridiska personen och godkänns av enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln. Identifikationen i fråga behövs för att en part i elavtalet ska kunna identifieras entydigt inom de centraliserade informationstjänsterna för elhandeln. Enligt artikel 87 i den allmänna dataskyddsförordningen får medlemsstaterna närmare bestämma på vilka särskilda villkor ett nationellt identifikationsnummer eller något annat vedertaget sätt för identifiering får behandlas. Ett nationellt identifikationsnummer eller ett annat vedertaget sätt för identifiering ska i sådana fall endast användas med iakttagande av lämpliga skyddsåtgärder för de registrerades rättigheter och friheter enligt denna förordning. Enligt den föreslagna dataskyddslagen (RP 9/2018 rd) får personbeteckningen behandlas med den registrerades samtycke eller när behandlingen regleras i lag. I detaljmotiveringen till den föreslagna 75 d § framförs motiveringar till användning av personbeteckningen eller annan identifikation, som har motsvarande egenskaper som personbeteckningen i fråga om identifiering av personer, för identifiering av personer inom de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln.

Enligt 3 punkten ska man vid ingåendet av avtal av slutförbrukaren också begära adressen till det eldriftsställe som är föremål för avtalet.

87 §. *Ingående av avtal.* Det föreslås att bestämmelsen om ingående av elnätsavtal och elförsäljningsavtal i 2 mom. ska ändras. Enligt bestämmelsen i momentet ska ett elnätsavtal och ett elförsäljningsavtal som gäller ett visst eldriftsställe ingås med samma slutförbrukare, som kan vara en eller flera.. Ändringens målsättning är att i samband med införandet av centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln övergå till ny avtalspraxis enligt vilken elnäts- och elförsäljningsavtal som gäller samma eldriftsställe alltid ska ingås med samma slutförbrukare. Efter detta ska olika slutförbrukare inte längre kunna ingå elnätsavtal och elförsäljningsavtal för samma eldriftsställe. Enligt övergångsbestämmelsen ska distributionsnätsinnehavaren och detaljförsäljaren kunna göra undantag från tillämpningen av bestämmelsen tills de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln införs.

Elnätsavtal eller elförsäljningsavtal kan enligt 2 mom. vara fritt formulerat, exempelvis muntligt. Enligt momentet skulle elnätsavtalet och elförsäljningsavtalet enligt tidigare bestämmelser ingås skriftligen, om en avtalspart kräver detta. I 181 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014) förskrivs att om avtal enligt lag ska ingås skriftligen, uppfylls kravet även genom ett elektroniskt avtal vars innehåll inte kan ändras ensidigt och som finns tillgängligt för parterna. Således betraktas ett elektroniskt elnäts- eller elförsäljningsavtal som avtal som ingåtts skriftligen.

Ikraftträdelsebestämmelse. Lagen om ändring av elmarknadslagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt, för att den systemansvariga stamnätsinnehavaren och de detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare som är förpliktade att anlita tjänsterna ska ha tillräcklig rättslig grund för att kunna fortsätta förberedelserna inför införandet av centraliserade informationsut-

bytestjänster för elhandeln samt för att inleda sådana grundinvesteringar som tjänsterna förutsätter. Således ska exempelvis den i 75 f § föreskrivna rätten att lämna ut personuppgifter som kan kopplas till slutförbrukaren vara i kraft redan i skedet för datakonversion och införande som har samband med beredningen av ändringen. I och med att lagen sätts i kraft snabbt åläggs också alla detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare som är förpliktade att anlita tjänsterna en skyldighet att för sin egen del inleda de verkställighetsåtgärder som ändringen kräver.

Enligt 2 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen ska bestämmelser om tidpunkten för införandet av centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln utfärdas separat genom förordning av statsrådet. Ibruktagandet bedöms kunna ske våren 2021. Införandet av tjänsterna ska enligt planerna ske i form av en gemensam övergång när de investeringar och förberedande åtgärder som ändringen kräver har genomförts. Bytet av informationsutbytessystem och införandet av tjänsterna ska ske vid en tidpunkt som bestäms separat i form av en helhet i fråga om både alla viktiga funktioner och alla verksamhetsutövare som omfattas av tjänsterna. På grund av förändringarnas omfattning och omfattningen av de datasystem som ligger bakom dem är det inte möjligt att bestämma tidpunkten för införandet av tjänsterna innan de förberedande åtgärderna och testningen av systemen har genomförts så att tillräcklig beredskap för införandet uppnåtts.

Enligt 3 mom. i övergångsbestämmelsen får detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare fram till införandet av de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln avvika från kravet i 87 § 2 mom. att ingå ett elförsäljningsavtal och ett elnätsavtal med samma slutförbrukare. På distributionsnätsinnehavarens beslut tillämpas också kravet på jämlikhet och icke-diskriminering i 18 §. Beslutet om avvikelse fattas av varje detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare för sin egen verksamhetsdel. Möjligheten att göra avvikelse behövs för att en del av detaljförsäljarna och distributionsnätsinnehavarna för närvarande använder sig av ett kunddatasystem som inte möjliggör ibruktagande av denna egenskap vid iakttagandet av gällande avtalsförfaranden.

I ikraftträdelsebestämmelsens 4 mom. åläggs detaljförsäljarna och distributionsnätsinnehavarna som är förpliktade att anlita de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln en skyldighet att vidta sådana förberedande åtgärder som införandet av tjänsterna kräver. De förberedande åtgärderna ska vidtas i enlighet med den datakonversionsplan och plan för införande av centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln som den systemansvariga stamnätsinnehavaren utarbetat i samarbete med elföretagen. En förutsättning för att centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln kan införas är att samtliga detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare som ska anlita tjänsterna genomför de förberedande åtgärderna enligt datakonversionsplanen och planen för införande av tjänsterna. Den skyldighet om vilken det föreskrivs i punkten i fråga är således av central betydelse med tanke på genomförandet av reformen. Därför ska den systemansvariga stamnätsinnehavaren och Energimyndigheten övervaka genomförandet av de förberedande åtgärderna. Energimyndigheten ska också enligt punkten få extra befogenheter att ingripa i upptäckta försummelser när det gäller förberedande åtgärder. Detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare ska inom tre månader från ikraftträdandet av lagen för sig själv utarbeta en plan som ska innehålla de förberedande åtgärder som krävs med tanke på införandet av centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln i enlighet med datakonversionsplanen och planen för införande. Planen ska dessutom kompletteras vid behov. Planen och de ändringar som görs i den ska lämnas till Energimyndigheten och den systemansvariga stamnätsinnehavaren. Detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare ska dessutom på begäran ge Energimyndigheten och den systemansvarige stamnätsinnehavaren behövliga uppgifter om genomförandet av de förberedande åtgärderna. Det är närmast den systemansvariga stamnätsinnehavaren som ska övervaka att förberedande åtgärder vidtas i enlighet med datakonversionsplanen och planen för införande av tjänsterna och rapportera om framstegen i förberedelserna och eventuella brister till Energimyndigheten.

Energimyndigheten ska också ha självständig behörighet att begära ytterligare utredning direkt av detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare. Bestämmelser om Energimyndighetens rätt att få uppgifter finns i 7 kap. i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden.

Energimyndigheten har tillsynsbehörighet i fråga om försummelser av de förberedande åtgärderna. Enligt punkten i fråga har Energimyndigheten rätt att genom sitt beslut kräva att detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare gör ändringar i sina planer eller sina förberedande åtgärder, om det finns anledning att misstänka att planerna eller de förberedande åtgärderna inte uppfyller kraven på införandet av centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln eller om det finns anledning att misstänka att införandet av de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln skulle fördröjas på grund av bristfälliga förberedande åtgärder. På Energimyndighetens övervakningsåtgärder tillämpas också den allmänna behörigheten enligt 9 § i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden. På verkställigheten av myndighetens tillsynsbeslut tillämpas på motsvarande sätt 38 § i den lagen. Utgångspunkten för tillsynsåtgärderna ska vara målet att säkerställa att enskilda verksamhetsutövares eventuella försummelser av förberedande åtgärder inte utan grund fördröjer införandet av centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln i Finland.

1.2 Lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden

10 §. *Villkor och metoder som fastställs av Energimyndigheten.* Till 1 mom. ska fogas en ny 7 punkt där det föreskrivs om den systemansvariga stamnätsinnehavarens villkor för de centrala informationsutbytestjänsterna för elhandeln samt metoderna för bestämmande av de avgifter som tas ut för den systemansvariga stamnätsinnehavarens uppgift att utveckla det informationsutbyte som krävs för elhandel och balansavräkning och för fastställande av de avgifter som tas ut för de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln. I punkten finns en hänvisning till tjänsterna enligt 49 a § i elmarknadslagen och till avgifterna som avses i 49 b §. Nämnda villkor och metoder omfattas av Energimyndighetens föregripande behörighet om vilken det föreskrivs i paragrafen. I enlighet med 12 § i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden utgörs den materialrättsliga grunden för beslutet om fastställande av elmarknadslagen och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Propositionens syfte är inte att på annat sätt ändra bestämmelsen i 10 § 1 mom. eller tillämpningspraxisen i samband med.

16 §. *Påföljdsavgift.* Bestämmelserna i 1 mom. 1 punkten om sådana förseelser i fråga om elmarknadslagen för vilka en påföljdsavgift skulle kunna påföras, ska kompletteras med anledning av den ändring som har samband med de centraliserade informationsutbytestjänsterna. Dessutom görs det en precisering av bestämmelsen i 1 punktens underpunkt a för att de gärningar och försummelser som sanktion bestäms för ska vara tillräckligt noggrant definierade. Propositionens syfte är inte att på annat sätt ändra bestämmelsen i 16 § 1 mom. 1 punkten eller tillämpningspraxisen i samband med den.

Bestämmelsen i 1 punkten underpunkt a ska preciseras så att av bestämmelsen entydigt framgår att 24 a § och 24 b § (energieffektivitet samt flexibilitet i elförbrukningen och åtgärder för efterfrågestyrning vid prissättningen av nättjänster) samt 53 a § (anslutning av kraftvärmeproduktion och småskalig elproduktion till nätet), vilka fogades till elmarknadslagen genom lag 1430/2014 i samband med genomförandet av energieffektivitetsdirektivet hör till de bestämmelser vars överträdelse eller försummelse kan leda till att påföljdsavgift påförs.

Till följd av införandet av centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln föreslås ändringar i 1 mom. 1 punktens underpunkter e, l och m. Till 1 punktens underpunkt e ska enligt förslaget fogas en bestämmelse om de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln enligt 49 a § i elmarknadslagen bland de bestämmelser om stamnätsinnehavarens uppgifter och skyldigheter vars överträdelse eller försummelse kan leda till bestämmande av

påföljdsavgift. Till 1 punktens underpunkt l ska enligt förslaget fogas en bestämmelse om skyldighet att anlita de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln enligt 75 a § i elmarknadslagen bland de bestämmelser om detaljförsäljarnas och distributionsnätsinnehavarnas uppgifter och skyldigheter vars överträdelse eller försummelse kan leda till bestämmande av påföljdsavgift. Syftet med dessa bestämmelser är att säkerställa att de nätinnehavare och detaljförsäljare som avses i underpunkterna ska tillhandahålla nämnda tjänster för sina kunder som anslutits till distributionsnäten.

Till 1 punktens underpunkt m ska enligt förslaget fogas en bestämmelse om hantering av sådan information som hänför sig till marknadsprocesserna för elhandeln bland de bestämmelser som gäller uppgifterna och skyldigheterna för elföretag enligt 75 b § och vars överträdelse eller försummelse kan leda till bestämmande av påföljdsavgift. Syftet med bestämmelsen är att särskilt säkerställa att elföretagen för sin egen del uppnår den kompatibilitet som utgör grunden för marknadsprocesserna för elhandeln och den adekvata nivå på sina datasystem som krävs för kontakt med andra elföretags datasystem.

Ikraftträdelsebestämmelse. Den föreslagna ändringen av lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden är avsedd att träda i kraft samtidigt med ändringen av elmarknadslagen.

1.3 Lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster

31 a §. *Utlämnande av uppgifter till elföretag.* I paragrafen föreslås en specialbestämmelse om utlämnande av de personuppgifter som avses i den till de distributionsnätsinnehavare och detaljförsäljare av el som avses i elmarknadslagen (588/2013). Bestämmelsen avser att komplettera den övriga lagstiftningen om utlämnande av personuppgifter ur befolkningsdatasystemet samt elmarknadslagens bestämmelser om behandling av personbeteckningar. Behovet av reglering gäller särskilt utlämnande av sådana i paragrafen avsedda uppgifter ur befolkningsdatasystemet under förberedelserna inför och i skedet för införande av de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln som förenat med ett behov att förenhetliga distributionsnätsinnehavarnas och detaljförsäljarnas kunduppgifter så att de är förenliga med det datainnehåll som det nya centraliserade systemet förutsätter. Tillämpningen av det förfarande som bestämmelsen möjliggör ska först och främst förläggas till det nämnda skedet. Bestämmelsen avser däremot inte att ändra på den princip att distributionsnätsinnehavare och detaljförsäljare av el ska få sådana personuppgifter som kundrelationen förutsätter i princip av kunderna själva.

Enligt paragrafen får ur befolkningsdatasystemet till de distributionsnätsinnehavare och detaljförsäljare av el som avses i elmarknadslagen lämnas ut sådana uppgifter som behövs för entydig identifiering av deras kunder och säkerställande av att kunderna har rättslig handlingsförmåga och som gäller kundernas för- och efternamn, personbeteckning eller födelsetid, adressuppgifter och övriga kontaktuppgifter, rättsliga handlingsförmåga samt dödsdag eller dag för dödförklaring. I 28 § i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster finns bestämmelser om de allmänna förutsättningarna för utlämnande av uppgifter. Enligt bestämmelsen ska de uppgifter som lämnas ut ur befolkningsdatasystemet vara nödvändiga för det ändamål för vilket de lämnas ut. Den föreslagna 31 § ska tillämpas tillsammans med 28 § som gäller de allmänna förutsättningarna för utlämnande av uppgifter. De allmänna förutsättningarna för utlämnande av uppgifter avgränsar tillämpningsområdet för den föreslagna 31 a § exempelvis så att uppgifterna ska begäras av kunden själv då det med tanke på omständigheterna är det mest ändamålsenliga.

Denna specialbestämmelse behövs för nämnda ändamål med tanke på regleringens informativa art och exakthet, men också för att tillgången till nämnda uppgifter är direkt kopplad till

utförandet av distributionsnätsinnehavarnas och detaljförsäljarnas uppgifter enligt elmarknadslagensamt till fullgörandet av den personregisteransvariges skyldigheter. Den föreslagna bestämmelsen har särskilt stor betydelse i övergångsskedet vid införandet av de centraliserade informationsutbytestjänsterna då de uppgifter som finns i cirka 80 distributionsnätsinnehavares och cirka 70 detaljförsäljares egna kunddatabaser ska förenhetligas i fråga om strukturen och överföras på ett täckande sätt till enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln. I distributionsnätsinnehavarnas och detaljförsäljarnas kundregister finns flera hundra tusen personkunder, vars personbeteckningar inte har registrerats i kundregistren. Inhämtande av en så stor mängd personbeteckningar direkt från kunderna skulle inte kunna ordnas på något annat sätt i praktiken.

Med distributionsnätsinnehavare avses i paragrafen distributionsnätsinnehavare enligt definitionen i 3 § 10 punkten i elmarknadslagen. En distributionsnätsinnehavare är en nätinnehavare som i sin besittning har distributionsnät eller högspänningsdistributionsnät och som utövar tillståndspliktig elnätsverksamhet i nätet i fråga. Med detaljförsäljare av el avses å sin sida en elleverantör som bedriver sådan detaljförsäljning som definieras i 3 § 12 punkten i elmarknadslagen. Med detaljförsäljare avses en elleverantör enligt elmarknadslagen som bedriver verksamhet i distributionsnät och som levererar el direkt till slutförbrukare via distributionsnätsinnehavarens distributionsnät.

I den föreslagna 75 d § i elmarknadslagen föreskrivs att i samband med de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln och i registret för den enhet som producerar tjänsterna får personbeteckning eller annan identifikation, som har motsvarande egenskaper som personbeteckningen i fråga om identifieringen av personer, användas för entydig identifiering av fysiska personer. Avsikten är att uppgifter om samtliga cirka 3,5 eldriftsställen i distributionsnätverken i Finland ska lagras i ett register som förs av enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln. På grund av det stora antalet kunder ska de uppgifter som identifierar kunderna och som behövs vid förvaltningen av användarrättigheterna vara entydiga och tillförlitliga. Ett effektivt utnyttjande av centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln och säkerställande av dataskyddet för registrerade personer förutsätter att personbeteckning används som identifikation för fysiska personer. En stark autentisering av den registrerade och registrering i portalen för enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln förutsätter att personbeteckning lagras i enhetens register.

Enligt den föreslagna 75 d § i elmarknadslagen får ett företag i elbranschen behandla personbeteckningar exempelvis i de fall då det är nödvändigt att behandla personbeteckningar för att detaljförsäljares eller distributionsnätsinnehavares kundrelationer ska kunna skötas.

Bestämmelsen om rätt att behandla personbeteckningar för att detaljförsäljarens och distributionsnätsinnehavarens kundrelationer ska kunna skötas är behövlig, eftersom de gällande kundavtalen inte nödvändigtvis innehåller kundens samtycke eller något motsvarande villkor som skulle ge detaljförsäljaren eller distributionsnätsinnehavaren rätt att behandla personbeteckningar som identifikation så som förutsätts i den föreslagna lagen.

Ikraftträdelsebestämmelse. Ändringen av lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster avses att träda i kraft samtidigt med ändringen av elmarknadslagen.

1.4 Naturgasmarknadslagen

21 §. *Ordnande av tillträde till nät inom naturgassystemet.* Den nuvarande bestämmelsen om prissättning utifrån anslutningspunkt föreslås bli ersatt av en bestämmelse om ordnande av tillträde till nät inom naturgassystemet. Syftet med ändringen är att i Finland möjliggöra ett kon-

cept som är förenligt med unionens lagstiftning om den inre marknaden för naturgas. Den gällande bestämmelsen om prissättning utifrån anslutningspunkt i 21 § erkänner inte rätten för en partiförsäljare för naturgas som är verksam i överföringsnätet, dvs. s.k. shipper, att ingå överföringsavtal med överföringsnätsinnehavare. I den modell för naturgasmarknad som är förenlig med unionens lagstiftning är dock partiförsäljarna viktiga användare av nätet. Bestämmelsen i 21 § behöver preciseras för att säkerställa deras tillträde till nätet.

Ökad konkurrens inom naturgashandeln förutsätter att parterna i handeln har så lätt tillträde till marknadsplatsen som möjligt. Marknadsplatsen bildas av naturgasnäten som en helhet. När naturgassystemet består av flera nät som förvaltas av olika ägare, kan avtalen om nättjänster och de olika prissättningsgrunderna för dessa betydligt försvåra handeln. Därför är det på sin plats att ålägga nätinnehavarna att följa vissa allmänna principer som föreslås i paragrafen och som underlättar nätanvändarnas tillgång till de nättjänster som dessa behöver inom hela naturgassystemet. Med naturgassystemet avses i bestämmelsen de naturgassystem och förbindelseledningar som finns i Finland och som förenar naturgassystemet i fråga med naturgassystemen i andra länder.

Enligt 1 mom. 1 punkten ska en nätinnehavare skapa förutsättningar för att en slutförbrukare ska kunna avtala om alla nättjänster med den nätinnehavare till vars naturgasnät slutförbrukaren är ansluten. Denna princip om s.k. en lucka underlättar tillgången till sådana tjänster som annars skulle kräva avtal med flera olika nätinnehavare. Slutförbrukaren ska alltid ha möjlighet att köpa alla sina nättjänster av den nätinnehavare till vars nät slutförbrukaren är ansluten. Slutförbrukaren skulle således kunna verka på naturgasmarknaden som exempelvis partiköpare av naturgas.

Enligt 1 mom. 2 punken ska en naturgasleverantör skapa förutsättningar också för det att en naturgasleverantör kan avtala om sådana nättjänster som krävs för tillträde till nätet med den nätinnehavare till vars naturgasnät leverantören levererar naturgas eller som överför eller distribuerar leverantörens naturgas.

Enligt 2 mom. ska nätinnehavaren för sin del ordna förutsättningar för att en nätanvändare genom att ingå tillbörliga överförings- och distributionsavtal och att betala avgifterna i samband med dem får rätt att använda hela naturgassystemet. Med andra ord ska nätanvändaren kunna bedriva handel i princip med alla dem som har anslutit sig till naturgassystemet i fråga. I praktiken innebär bestämmelsen att nätinnehavarna genom ömsesidiga avtal ska se till att det finns förutsättningar för en tjänst av detta slag.

Bestämmelsen förutsätter att nätinnehavarna samarbetar för att skapa ett avtalssystem som är enhetligt i fråga om principerna och som förenar de olika nätleden, och för att skapa en hierarkisk prissättningspraxis. Tariffuppbyggnaderna ska passa ihop och bilda en helhet. Däremot kan de prisnivåer som nätinnehavarna tillämpar avvika från varandra, eftersom de beror på de olika kostnaderna för näten. Alla parter på naturgasmarknaden deltar därmed i regel på enhetliga grunder i kostnaderna för upprätthållandet av naturgassystemet, och det är inte möjligt att vara ”fripassagerare”. Även en nätanvändare som är ansluten till ett distributionsnät ska ha rätt att bedriva naturgashandel inom hela naturgassystemets område och skyldighet att i form av avgifter för distributionsnätstjänsterna stå för en del av kostnaderna för hela att naturgassystemet. För exceptionella behov och situationer ska nätinnehavarna emellertid kunna ha specialtjänster. Priset på dem kan fastslås på ett sätt som avviker från den allmänna principen.

59 §. *Sekretess och förbud mot utnyttjande.* Naturgasmarknadslagens bestämmelse om sekretess och förbud mot utnyttjande ska förenhetligas med elmarknadslagens motsvarande bestämmelse.

I paragrafen åläggs en nätinnehavare, en innehavare av en behandlingsanläggning för kondenserad naturgas och en innehavare av en lagringsanläggning sekretess och ett förbud mot utnyttjande som omfattar sådana företagshemligheter för det egna företaget eller för andras företag som de har fått kännedom om vid skötseln av uppgifter enligt naturgasmarknadslagen eller Europeiska unionens lagstiftning om den inre marknaden för el. Bestämmelser om sekretess, förbud mot utnyttjande och den rätt att lämna ut uppgifter som naturgashandeln förutsätter behöver utfärdas eftersom funktionen av den naturgasmarknad som tillhandahålls i naturgasnäten och i integrerade naturgassystem förutsätter att leveranserna utreds och att andra parters verksamhet beaktas så att dessa av andra parter till sitt förfogande ska få uppgifter som påverkar deras egen affärsverksamhet. Sådana uppgifter är exempelvis leverans- och mätningsuppgifter som påverkar parternas naturgasbalans och fullgörandet av skyldigheter i anslutning till balansavräkningen. Innehållet i sekretessen ska tolkas som en del av informationsutbytet i anslutning till naturgasmarknaden, om vilket det föreskrivs annanstans i naturgasmarknadslagstiftningen. Skyldigheten för en nätinnehavare, en innehavare av en behandlingsanläggning för kondenserad naturgas och en innehavare av en lagringsanläggning att lämna information till sådana parter som är berättigade att få informationen i fråga hör till deras lagstadgade uppgifter och betyder således inte ett brott mot sekretessen, trots att det är fråga om det egna företagets eller ett annat företags företagshemlighet. Det är dock fråga om brott mot sekretessen om sådan information har lämnats till en part som inte har någon rätt att få informationen i fråga. Sekretessen och förbudet mot utnyttjande begränsar i vertikalt integrerade företag, som utöver naturgasnätsverksamhet, drivande av behandlingsanläggning för kondenserad naturgas och drivande av lagringsanläggningar även bedriver annan naturgasaffärsverksamhet, överlåtelsen av andra företags sekretessbelagda uppgifter även inom det egna företaget till enheter som bedriver annan naturgasaffärsverksamhet och till enheternas personal samt utnyttjandet av nämnda uppgifter till förmån för den egna affärsverksamheten.

Enligt 1 mom. är en nätinnehavare, en innehavare av en behandlingsanläggning för kondenserad naturgas eller en innehavare av en lagringsanläggning skyldig att hemlighålla information om en kunds eller annan nätanvändares företagshemlighet som den fått kännedom om vid skötseln av uppgifter enligt naturgasmarknadslagen eller Europaparlamentets och rådets förordning (EG) Nr 715/2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten och om upphävande av förordning (EG) nr 1775/2005 eller Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi, om inte röjandet av informationen för någon annan grundar sig på en rättighet enligt naturgasmarknadslagen eller ovan nämnda förordningar eller såvida inte den till vars förmån sekretessen gäller ger sitt samtycke till att informationen röjs.

I momentet avsedd unionslagstiftning om den inre marknaden för naturgas reglerar för sin del uppgifterna och verksamheten för nätinnehavare, innehavare av behandlingsanläggningar för kondenserad naturgas och innehavare av lagringsanläggningar. Därför ska sekretessen också utsträckas till sådan verksamhet som regleras av de ovan nämnda bestämmelserna.

I 2 mom. föreslås dessutom bestämmelser om sekretess som omfattar sådan information som i paragrafen avsedda naturgasföretag har i sin besittning och som är känsliga med hänsyn till försvaret, beredskapen för undantagsförhållanden eller befolkningsskyddet. Enligt momentet är nätinnehavare, innehavare av en behandlingsanläggning för kondenserad naturgas och innehavare av en lagringsanläggning skyldiga att hemlighålla sådan information som de fått kännedom om vid utförandet av uppgifter enligt denna lag eller naturgasnätsförordningen och som gäller 1) konstruktioner, anordningar eller system som tjänar försvaret eller objekt som annars är av betydelse för försvaret eller förberedelser för försvarsberedskapen, om det inte är uppenbart att röjandet av informationen inte skadar eller äventyrar försvarsintressen, och 2) beredskap inför undantagsförhållanden eller befolkningsskyddet, om röjandet av information-

en skulle skada eller äventyra säkerheten eller utvecklingen av den, befolkningsskyddet eller beredskapen inför undantagsförhållanden.

Enligt 3 mom. får sekretessbelagd information inte heller lämnas till en bolagsstämma, andelsstämma eller till fullmäktige och inte heller till aktieägare eller medlemmar som deltar i stämman eller mötet. Sekretessen omfattar också medlemmar eller ersättare i ett organ hos en nätinnehavare, en innehavare av en behandlingsanläggning för kondenserad naturgas eller en innehavare av en lagringsanläggning eller personer som är anställda av eller agerar på uppdrag av dem och som vid skötseln av uppgifter enligt denna paragraf har fått kännedom om en ovan avsedd aktörs eller dennes kunds eller någon annan nätanvändares företagshemlighet.

Enligt 4 mom. är en nätinnehavare, en innehavare av en behandlingsanläggning för kondenserad naturgas och en innehavare av en lagringsanläggning skyldig att lämna ut information som avses i 1 mom. till myndigheter som enligt lag har rätt att få sådan information. Sådana myndigheter som avses i paragrafen är exempelvis åklagar- och förundersökningsmyndigheter, Energimyndigheten och Konkurrens- och konsumentverket som utövar tillsyn över naturgasmarknaden samt Finansinspektionen som övervakar handeln med naturgasderivat.

I 5 mom. finns bestämmelser om ett förbud mot utnyttjande av uppgifter som omfattas av sekretess. Enligt bestämmelsen får en nätinnehavare, en innehavare av en behandlingsanläggning för kondenserad naturgas eller en innehavare av en lagringsanläggning och en person som avses i denna paragraf. inte utnyttja sekretessbelagd information för att skaffa sig själv eller någon annan fördel eller för att skada någon annan. Sekretessen hindrar inte att sådana uppgifter som omfattas av den används för fullgörande av verksamhetsutövarnas lagstadgade skyldigheter. Bestämmelsen förhindrar på så sätt t.ex. att en nätinnehavare, innehavare av en behandlingsanläggning för kondenserad naturgas eller en innehavare av en lagringsanläggning utnyttjar sekretessbelagda uppgifter i eget intresse.

Bestämmelsen om sekretessplikt effektiveras av straffbestämmelsen i 91 § i naturgasmarknadslagen samt bestämmelsen om påföljdsavgift i 16 § i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden.

Ikraftträdelsebestämmelse. Ändringen av naturgasmarknadslagen avses träda i kraft den 1 januari 2020 när naturgasmarknaden öppnas för konkurrens.

1.5 Lagen om upphävande av 25 § 5 mom. i energieffektivitetslagen

1 §. En bestämmelse i energieffektivitetslagen, där det föreskrivs att en nätinnehavare som sköter mätningen av elenergi ska till elförsäljaren avgiftsfritt lämna de uppgifter om en slutförbrukares elanvändning som behövs med tanke på rapporten, ska upphävas genom lagen om upphävande av 25 § 5 mom. i energieffektivitetslagen (1429/2014). Bestämmelsen i fråga är onödig i fortsättningen eftersom detaljförsäljaren i framtiden på basis av den föreslagna 49 a § ska få de förbrukningsuppgifter som denne behöver från enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln som en del av de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln. I 49 b § i elmarknadslagen å sin sida föreslås en bestämmelse om att de serviceavgifter som enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln tar ut inte får basera sig på marknadsvärdet för de uppgifter som är i enhetens besittning. Enheten ska dock kunna fakturera detaljförsäljaren av el för de tjänster som denne använt.

2 §. I paragrafen föreslås bestämmelser om lagens ikraftträdande. Lagen avses träda i kraft den 1 juli 2021 för då beräknas de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln vara i bruk.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

I den föreslagna lagen om ändring av elmarknadslagen ingår befogenheter att utfärda närmare bestämmelser och föreskrifter. De befogenheter att utfärda normer som föreslås i propositionen avser att komplettera de befogenheter att utfärda normer som sedan tidigare ingår i elmarknadslagen och de avses bli genomförda enligt de riktlinjer som omfattats i 2013 års lag.

De författningar på lägre nivå som ska komplettera bestämmelserna i lag ska utfärdas genom förordning av statsrådet. Bemyndiganden att utfärda statsrådets förordning ingår i 22 § och 74 § i den föreslagna lagen om ändring av elmarknadslagen. Avsikten är att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om sådana ur elsystemets och elmarknadsfunktionens synvinkel viktiga skyldigheter såsom mätning av elleveranser (22 §) och balansavräkning (74 §). De föreslagna befogenheterna preciserar de bemyndiganden som numera ingår i bestämmelserna.

De befogenheter att utfärda normer som i elmarknadslagen ges Energimyndigheten gäller särskilt de detaljer och tillvägagångssätt kring fullgörandet av anmälnings- och informationsskyldigheter som ålagts elföretagen. Ett bemyndigande att utfärda närmare bestämmelser i form av Energimyndighetens föreskrifter ingår i den föreslagna 75 e § i lagen om ändring av elmarknadslagen. Bemyndigandet att utfärda normer gäller den form i vilken de mät- och förbrukningsuppgifter som nätinnehavaren lämnar till slutförbrukare och elproducenter lämnas samt förfarandena för lämnande av uppgifter.

3 Ikraftträdande

Lagen om ändring av elmarknadslagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt, för att den systemansvariga stamnätsinnehavaren, som åläggs ansvaret för att ordna de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln, samt de detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare som är förpliktade att anlita tjänsterna ska ha tillräcklig rättslig grund för att kunna fortsätta förberedelserna inför införandet av centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln samt för att inleda sådana grundinvesteringar som tjänsterna förutsätter. I lagens ikraftträdelsebestämmelse åläggs också alla detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare som är förpliktade att anlita tjänsterna en skyldighet att för sin egen del inleda de verkställighetsåtgärder som ändringen kräver. Det föreslås att bestämmelser om tidpunkten för införandet av centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln utfärdas separat genom förordning av statsrådet. Ibruktagandet bedöms kunna ske våren 2021. Införandet av tjänsterna ska enligt planerna ske i form av en gemensam övergång när de investeringar och förberedande åtgärder som ändringen kräver har genomförts. Bytet av informationsutbytessystem och införandet av tjänsterna ska ske vid en tidpunkt som bestäms separat i form av en helhet i fråga om både alla viktiga funktioner och alla verksamhetsutövare som omfattas av tjänsterna. På grund av förändringarnas omfattning och omfattningen av de datasystem som ligger bakom dem är det inte möjligt att bestämma tidpunkten för införandet av tjänsterna innan de förberedande åtgärderna och testningen av systemen har genomförts så att tillräcklig beredskap för införandet uppnåtts.

Ändringen av lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden samt lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster avses träda i kraft samtidigt med ändringen av elmarknadslagen.

Ändringen av naturgasmarknadslagen avses träda i kraft den 1 januari 2020 när naturgasmarknaden öppnas för konkurrens.

Lagen om upphävande av 25 § 5 mom. i energieffektivitetslagen avses träda i kraft den 1 juli 2021 när de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln beräknas vara i bruk.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

4.1 Skyddet av personuppgifter

Närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter utfärdas enligt 10 § i grundlagen genom lag. Enligt grundlagsutskottets praxis begränsas lagstiftarens spelrum utöver av denna bestämmelse också av att skyddet för personuppgifter delvis omfattas av skyddet för privatlivet, som tryggas i samma moment. Det är fråga om att lagstiftaren ska trygga denna rättighet på ett sätt som kan anses godtagbart med hänsyn till de grundläggande fri- och rättigheterna.

Grundlagsbestämmelsen om privatlivet och skyddet för personuppgifter bygger på antagandet att juridiska personer inte hör till bestämmelsens räckvidd. Det nämnda momentet i grundlagen måste enligt grundlagsutskottet tolkas med beaktande av att både Europadomstolen och Europeiska unionens domstol i sin rättspraxis när det gäller artikel 8 i Europakonventionen respektive artiklarna 7 och 8 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna ansett att rätten till respekt för privatlivet i fråga om behandlingen av personuppgifter omfattar alla slags uppgifter som rör en fysisk person som är namngiven eller annars går att identifiera. Begreppet "privatliv" ska i detta avseende inte tolkas restriktivt, och därmed finns det inte något principiellt skäl som talar emot att yrkesverksamhet inte ska omfattas av begreppet. Samtidigt har Europeiska unionens domstol i sin praxis emellertid ansett att juridiska personer kan göra gällande rätten till skydd enligt artiklarna 7 och 8 i stadgan om de grundläggande rättigheterna mot offentliggörande av sitt namn på en webbplats endast om angivandet av den juridiska personens firma medför att en eller flera fysiska personer identifieras. Men svaret på frågan hur allvarligt ett ingrepp i rätten till skydd för personuppgifter är blir inte heller då detsamma för juridiska och fysiska personer, vilket domstolen har beaktat i sin proportionalitetsbedömning i målet (GrUU 4/2014 rd).

Grundlagsutskottet har i sin etablerade praxis ansett att en viktig regleringsaspekt med avseende på skyddet för personuppgifter är åtminstone registreringens syfte. Grundlagsutskottet har i sin praxis dessutom ansett att det är viktigt med tanke på skyddet för personuppgifter att reglera åtminstone innehållet i de registrerade personuppgifterna och tillåtna användningsändamål, vilket inbegriper uppgifternas tillförlitlighet och bevaringstiden för uppgifterna i personregistren samt den registrerades rättsskydd. Regleringen av dessa faktorer på lagnivå ska dessutom vara omfattande och detaljerad.

Kravet på bestämmelse i lag sträcker sig också till möjligheten att överlåta uppgifter via en teknisk anslutning. I lag ska dessutom bestämmelser utfärdas om möjligheten att sammanslå uppgifter i registren (som massinformation). Också i sådana fall bör i lagen enligt utskottet (GrUU 4/2014 rd) inkluderas bestämmelser om bevaringstiden för sammanslagna uppgifter samt om förbudet att vidarelämna sammanslagna uppgifter.

Det finns en rätt omfattande utlåtandepraxis att tillgå när det gäller grundlagsutskottets utlåtanden över skyddet för personuppgifter (exempelvis 21/2012 rd, GrUU 19/2012 rd, GrUU 18/2012 rd, GrUU 65/2010 rd, GrUU 54/2010 rd, GrUU 47/2010 rd, 42/2010 rd, GrUU 38/2010 rd, GrUU 25/2010 rd). Grundlagsutskottet har yttrat sig över bestämmelserna om förvaringstiden för personuppgifter som särskild fråga (GrUU 51/2006 rd, GrUU 20/2006 rd, GrUU 11/2005 rd) och konstaterat bl.a. att det inte är förenligt med skyddet av personuppgifter att uppgifter bevaras varaktigt om det inte är befogat av skäl som är kopplade till informationssystemets art eller syfte (GrUU 54/2010 rd, GrUU 3/2009 rd, GrUU 51/2002 rd)

Grundlagsutskottet har bedömt bestämmelserna om rätt att få och skyldighet att lämna ut uppgifter med avseende på skyddet för privatliv och personuppgifter och då noterat bland annat vad och vem rätten att få uppgifter gäller och hur rätten är kopplad till nödvändighetskriteriet. Då har rätten att få och möjligheten att lämna ut uppgifter kunnat gälla "behövliga uppgifter" för ett visst syfte, om lagen ger en uttömmande förteckning över innehållet i uppgifterna. Om innehållet däremot inte anges i form av en förteckning, ska det i lagstiftningen ingå ett krav på att "uppgifterna är nödvändiga" för ett visst syfte (t.ex. GrUU 12/2014 rd, GrUU 19/2012 rd, GrUU 15/2012 rd, GrUU 60/2010 rd, GrUU 59/2010 rd, GrUU 42/2010 rd, GrUU 41/2010 rd, GrUU 25/2010 rd, GrUU 18/2010 rd, GrUU 18/2010 rd). Utskottet har å andra sidan inte ansett alltför vag och ospecificerad rätt till information vara möjlig ur grundlagens synvinkel ens i det fall att rätten att få uppgifter knuten till ett krav på nödvändighet (GrUU 59/2010 rd).

Grundlagsutskottet har bedömt behovet av nationell lagstiftning om behandlingen av personuppgifter i sitt utlåtande (GrUU 14/2018 rd). I utlåtandet har grundlagsutskottet med anledning av inledningen av tillämpningen av dataskyddsförordningen justerat sin tidigare ståndpunkt i fråga om regleringsobjekt som är viktiga med hänsyn till skyddet för personuppgifter. Grundlagsutskottet har ansett att skyddet för personuppgifter härefter i första hand ska tillgodoses med stöd av den allmänna dataskyddsförordningen och den nya nationella allmänna lagstiftningen. Utskottet har ansett att det i princip räcker med att bestämmelserna om skydd för och behandling av personuppgifter är harmoniserade med dataskyddsförordningen. Även med tanke på tydligheten bör man i fortsättningen förhålla sig restriktivt när det gäller att införa nationell speciallagstiftning och sådan lagstiftning bör vara avgränsad till nödvändiga bestämmelser inom ramen för det nationella handlingsutrymme som dataskyddsförordningen medger. Grundlagsutskottet ser det dock som klart att behovet av speciallagstiftning i enlighet med det riskbaserade synsätt som också krävs i dataskyddsförordningen måste bedömas utifrån de hot och risker som behandlingen av personuppgifter orsakar. Ju större risk fysiska personers rättigheter och friheter utsätts för på grund av behandlingen, desto mer motiverat är det med mer detaljerade bestämmelser. Denna omständighet är av särskild betydelse när det gäller behandling av känsliga uppgifter.

För att behandlingen av personuppgifter ska vara förenlig med lag förutsätts att behandlingen har en rättslig grund enligt artikel 6 i den allmänna dataskyddsförordningen. Nationell lagstiftning som kompletterar dataskyddsförordningen är möjlig om behandlingen av personuppgifter baserar sig på artiklarna 6.1 c eller 6.1 e, dvs. om behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige eller om behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning. Den preciserande lagstiftningen kan innehålla särskilda bestämmelser om anpassning av tillämpningen av bestämmelserna i dataskyddsförordningen genom att närmare fastställa särskilda krav på åtgärder som gäller databehandlingen och andra åtgärder. Syftet med behandlingen ska anges i den rättsliga grunden. Den nationella lagstiftningen ska uppnå ett mål som är förenligt med allmänt intresse och den ska stå i proportion till det berättigade mål som eftersträvas med den.

Elföretag behandlar personuppgifter som en del av marknadsprocesserna inom elhandeln i vilka de deltar för det första antingen som elleverantörer till kunderna eller som distributionsnätsinnehavare som tillhandhåller nättjänster för sina kunder. Utöver kundrelationer som baserar sig på avtalsförhållanden har elföretag på elmarknadslagstiftningen baserade uppgifter och skyldigheter i samband med informationsutbytet kring mätningen, utredningen och genomförandet av elleveranser. Vid utförandet av uppgifterna och fullgörandet av skyldigheterna behandlar företagen personuppgifter. Exempelvis kan uppgifterna om mätning av elförbrukningen per timme vid ett eldriftsställe betraktas som personuppgifter om uppgifterna direkt eller indirekt kan kännas igen att gälla en viss person som ingått elförsäljningsavtal och elnätsavtal.

Affärsverksamhetsprocesserna på elmarknaden och utredningen av elleveranser förutsätter att elföretag har ett omfattande och formbundet informationsutbyte sinsemellan. I 22 § i elmarknadslagen föreslåsbestämmelser om lämnandet av mät- och förbrukningsuppgifter för fakturering och balansavräkning. I 74 § i elmarknadslagen föreslås bestämmelser om balansavräkning. I 75 § i elmarknadslagen å sin sida föreslås bestämmelser om de anmälningar som elhandeln, fullgörandet av balansansvar och skötseln av balansavräkningen förutsätter. I 49 a och 75 a § föreslås bestämmelser om det centraliserade informationsutbytet inom elhandeln. I bestämmelserna åläggs företagen sådana lagstadgade skyldigheter enligt artikel 6.1 c i den allmänna dataskyddsförordningen som utgör den rättsliga grunden för behandlingen av personuppgifter också för utförande av uppgifter och fullgörande av skyldigheter i samband med mätningen av elleveranser, fullgörandet av balansansvar, informationsutbytet för elhandeln och andra processer på elmarknaden i anknytning till dem och för balansavräkningen. De rättsliga grunder som anges innehåller samtidigt en sådan grund enligt artikel 6.3 i den allmänna dataskyddsförordningen som berättigar till att i den nationella lagstiftningen utfärda särskilda bestämmelser som gör det möjligt att anpassa tillämpningen av bestämmelserna i den allmänna dataskyddsförordningen med tanke på genomförandet av elleveranser.

De föreslagna anpassningarna till den allmänna dataskyddsförordningen bildar en helhet av bestämmelser om behandlingen av personuppgifter inom marknadsprocesserna för elhandeln som behöver utfärdas för att möjliggöra elleveranser. Eftersom elsystemet bildar en integrerad helhet där elproduktionen och elförbrukningen hela tiden måste vara i balans och där parternas leveranser och förbrukning för varje balansavräkningsperiod ska utredas på basis av den mätning som nätinnehavarna står för, är det med tanke på marknadens effektiva funktion nödvändigt att ordna marknadsprocesserna för elmarknaden i enlighet med enhetliga formbundna förfaranderegler. Det är inte möjligt att inom marknadsprocesserna för elhandeln avskilja behandlingen av uppgifter som ska betraktas som personuppgifter från behandlingen av sådana motsvarande uppgifter som inte är personuppgifter. Behandlingen av personuppgifter inom marknadsprocesserna för elhandeln kan därför inte basera sig enbart på bestämmelserna i den allmänna dataskyddsförordningen och den föreslagna nationella dataskyddslagen som kompletterar förordningen. Därför är det nödvändigt att utfärda nationella bestämmelser om marknadsprocesserna för elhandeln som avviker från den allmänna dataskyddsförordningen och den föreslagna nationella dataskyddslagen. Således finns det ett behov av anpassningar i fråga om behandlingen av personuppgifter i samband med marknadsprocesserna för elhandeln som är förenligt med allmänt intresse och anpassningarna har avgränsats så att de står i proportion till det mål som eftersträvas med dem.

Regleringen om personuppgifter i den allmänna dataskyddsförordningen och i den nationella dataskyddslag som ska ersätta personuppgiftslagen (RP 9/2018 rd) utgör allmän reglering. Den föreslagna elmarknadslagstiftningen för sin del är avsedd att utgöra speciallagstiftning som ska innehålla bestämmelser om partiella avvikelser från den allmänna regleringen om personuppgifter.

Med tanke på genomförandet av den viktigaste reformen i propositionen, dvs. införandet av centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln, är avsikten att skapa grunder för att den enhet som producerar centraliserade informationsutbytestjänster ska ha en grund att samla in, behandla och lämna ut personuppgifter. Insamling, behandling och utlämnande av personuppgifter i dessa sammanhang behövs för att trygga elmarknadens funktion och kundernas elleveranser. På grund av registrets riksomfattande natur och stora informationsinnehåll är det nödvändigt att använda personbeteckning som identifikation för att de personkunder som finns i registret ska kunna identifieras entydigt.

Insamlingen av personuppgifter till enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln medför ingen stor risk med avseende på den registrerades rättigheter eller friheter, ef-

tersom det inte är fråga om känsliga personuppgifter och de insamlade personuppgifter som omfattas av specialreglering kan utan den registrerades samtycke endast överlåtas på sådan grund som anges i lag. Enligt förslaget ska de företag i elbranschen som är föremål för regleringen också se till att deras system är skyddade på ett adekvat sätt. Minst motsvarande krav som står i proportion med riskerna och som i den allmänna dataskyddsförordningen ställs på de datasystem som används för behandling av personuppgifter ska ställas på nivån för datasäkerhet.

I förslaget avgränsas de situationer där elföretag utan berörda personers samtycke kan lämna ut personuppgifter som omfattas av specialreglering. I ett elsystem som bildar en integrerad helhet är överlåtelser av denna typ nödvändiga för att elhandeln och nättjänsterna ska kunna skötas samt för att tredje parters. t.ex. andra elproducenters och -leverantörers, rättigheter blir tillgodosedda. Också den som tar emot personuppgifter omfattas av de skyldigheter enligt dataskyddslagstiftningen som gäller den personregisteransvarige.

I den föreslagna lagen om ändring av lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster ges Befolkningsregistercentralen rätt att lämna ut sådana personuppgifter som avses i paragrafen till distributionsnätsinnehavare och detaljförsäljare av el för att dessa ska kunna identifiera sina kunder och konstatera att de har rättslig handlingsförmåga.

De föreslagna bestämmelserna har utformats i enlighet med grundlagsutskottets utlåtandepraxis om behandlingen av personuppgifter. Bestämmelserna anses av denna anledning inte vara problematiska mot bakgrund av grundlagen.

De föreslagna bestämmelserna bildar också sådana rättsliga grunder som avses i artikel 6.1c i den allmänna dataskyddsförordningen och som berättigar de elföretag som avses i bestämmelserna att behandla personuppgifter. De rättsliga grunderna innehåller samtidigt en sådan grund enligt artikel 6.3 i den allmänna dataskyddsförordningen som berättigar till att i den nationella lagstiftningen utfärda särskilda bestämmelser som gör det möjligt att anpassa tillämpningen av bestämmelserna i den allmänna dataskyddsförordningen med tanke på genomförandet av elleveranser. Den nationella regleringen ska genomföras inom det nationella rörelseutrymme som den allmänna dataskyddsförordningen medger.

4.2 Näringsfrihet

Enligt 18 § 1 mom. i grundlagen har var och en i enlighet med lag rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. Principen om näringsfrihet enligt grundlagen betraktas som en huvudregel för näringsutövande, men det är dock möjligt att frångå denna regel genom att tillståndsplikt föreskrivs. Det ska alltid föreskrivas om tillståndsplikt genom lag som ska uppfylla de krav på noggrann avgränsning och exakthet som gäller begränsning av en grundläggande fri- eller rättighet. Begränsningarnas huvudsakliga innehåll, t.ex. begränsningarnas omfattning och villkor, ska framgå av lagen (t.ex. GrUU 69/2014 rd, GrUU 65/2014 rd, GrUU 13/2014 rd, GrUU 34/2012 rd, GrUU 19/2009 rd, GrUU 31/2006 rd och GrUU 35/1998 rd).

Grundlagsutskottet har granskat tillståndssystemen i elmarknadslagen och naturgasmarknadslagen i utlåtandena GrUU 36/2004 rd, GrUU 62/2002 rd och GrUU 4/2000 rd. I sitt utlåtande GrUU 62/2002 rd har grundlagsutskottet konstaterat bl.a. att tungt vägande samhälleliga intressen rättfärdigar tillståndsplikten för elnätsverksamhet och i sitt utlåtande GrUU 4/2002 rd att med tanke på naturgasmarknadens funktion är det motiverat att göra naturgasverksamheten tillståndspliktig.

I den föreslagna 49 a § föreskrivs att produktionen av centrala informationsutbytestjänster för elhandeln är en uppgift för den systemansvariga stamnätsinnehavaren. I 8 § uppställs ett ytterligare organisatoriskt villkor för den systemansvariga stamnätsinnehavarens tillstånd att producera tjänster, nämligen att ordnandet av tjänsterna i fråga ska uppdras åt ett helägt dotterbolag. I den föreslagna 75 a § åläggs detaljförsäljarna av el och distributionsnätsinnehavarna skyldighet att anlita de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln.

De föreslagna bestämmelserna om tillståndsplikt för de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln samt bestämmelserna om distributionsnätsinnehavarnas och i distributionsnät verksamma detaljförsäljares skyldighet att anlita tjänsterna i fråga utgör en regleringslösning som är motiverad med tanke på funktionen hos detaljmarknaden för el. Den föreslagna regleringslösningen ligger i linje med de principer som av hävd följs i regleringen om elnätstjänster. Regleringen om tillståndspliktig verksamhet grundar sig på exakta och noggrant avgränsade bestämmelser i lag, av vilka nätinnehavarnas och verksamhetsutövarnas rättigheter och skyldigheter framgår. Den föreslagna regleringen bedöms inte vara problematisk med tanke på 18 § 1 mom. i grundlagen.

4.3 Egendomsskyddet

Begränsning av användningen av egendom

Grundlagsutskottet har tidigare med tanke på bestämmelserna om egendomsskydd i 15 § i grundlagen bedömt förslag som inneburit skyldigheter eller begränsningar för bl.a. ägarna till el-, naturgas- och teleföretag i fråga om rätten att nyttja egendomen i syfte att skapa eller trygga konkurrensvillkor. Utskottet har i dessa sammanhang som etablerad praxis utgått ifrån att skyldigheterna och begränsningarna är grundlagsenliga med beaktande av den speciella karaktären hos den egendom det i vart och ett fall har varit fråga om, om de grundar sig på exakta bestämmelser i lag och är rimliga ur ägarens synvinkel (t.ex. GrUU 19/1994, GrUU 4/2000 rd, GrUU 34/2000 rd, GrUU 8/2002 rd, GrUU 63/2002 rd och GrUU 36/2004 rd).

Grundlagsutskottet har ansett att det i princip är nödvändigt och acceptabelt att näringsverksamheten regleras i en marknadssituation där det råder s.k. naturligt monopol (t.ex. GrUU 4/2000 rd och GrUU 36/2004 rd). I ett sådant läge är det enligt utskottets mening motiverat att främja konkurrensen och skydda kundernas rättigheter av förmögenhetsvärde genom effektivare metoder än vanligt. Utskottet har även ansett att vid bedömningen av att bestämmelserna är tillräckligt exakta kan hänsyn tas till omständigheternas delvis bokföringsmässiga och därmed tekniska särdrag liksom det faktum att regleringen i första hand gäller elaffärsverksamhet och inte enskilda (t.ex. GrUU 2/2004 rd och GrUU 36/2004 rd). Utskottet har dessutom fäst vikt vid ordnande av lämplig rättssäkerhet för verksamhetsutövarna (t.ex. GrUU 36/2004 rd).

Genom de föreslagna bestämmelserna om den systemansvariga stamnätsinnehavarens informationsutbytestjänster begränsas nätinnehavarens och näringsidkarens rätt att bestämma hur användningen av dess egendom ska prissättas. Denna typ av bestämmelser ska bedömas också med hänsyn till det egendomsskydd som tryggas i 15 § 1 mom. i grundlagen och den näringsfrihet som tryggas i 18 § 1 mom. i grundlagen. Grundlagsutskottet har bedömt bestämmelserna om prisregleringen t.ex. i utlåtandena GrUU 49/2005 rd, GrUU 32/2009 rd och GrUU 28/2012 rd.

Skyldigheter eller begränsningar i fråga om användning av egendom finns i 49 a, 75 a och 75 b § (skyldighet att utveckla systemen) i den föreslagna lagen om ändring av elmarknadslagen. Enligt den föreslagna 49 a § ska den systemansvariga stamnätsinnehavaren upprätthålla och utveckla sina funktioner och tjänster i anslutning till de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln samt de system som krävs för skötseln av dem och gränssnitten till sy-

stemen hos andra företag i elbranschen så att tjänsterna och systemen fungerar effektivt och är lätta att använda, att systemens informationssäkerhetsnivå är adekvat och att förutsättningarna för att detaljhandelsmarknaden för el fungerar effektivt kan tryggas. Detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare ska enligt den föreslagna 75 a § också se till att dess datasystem och system för informationsöverföring är kompatibla med de datasystem som används av enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln. Elföretagen ska enligt den föreslagna 75 b § upprätthålla och utveckla sina funktioner och tjänster i anslutning till marknadsprocesserna för elhandeln, fullgörandet av balansansvaret och balansavräkningen samt de system som behövs för skötseln av dem och funktionernas förbindelser till systemen hos andra företag i elbranschen, så att systemen fungerar effektivt och är lättanvändbara, att deras informationssäkerhetsnivå är adekvat och att förutsättningarna för en välfungerande elmarknad kan tryggas.

Till denna del existerar det delvis godtagbara grunder för den föreslagna regleringen. Dessa har samband med regleringen av det naturliga monopolet och särdragen hos den elhandel som sker i näten samt genomförandet av unionens lagstiftning om energimarknaden. Bestämmelserna har samordnats med grundlagsutskottets utlåtandepraxis. Den prisreglering och reglering av skyldigheten att utveckla de system som elhandeln förutsätter vilka föreslås i elmarknadslagen bedöms vara problemfri med tanke på grundlagen även med hänsyn till elföretagens ställning, egendomens speciella karaktär, kravet att regleringen ska grunda sig på exakta bestämmelser samt regleringens rimlighet ur ägarens och näringsidkarens synvinkel. Den föreslagna prisregleringen och regleringen om utvecklingsskyldighet är påkallade av ett vägande samhälleligt behov och proportionella.

Den föreslagna regleringen bedöms inte vara problematisk med tanke på 15 § i grundlagen.

Avtalsfrihet och avtals beständighet

Enligt vedertagen praxis hör reglering av avtalsrätt till vanlig lagstiftning (GrUU 26/2008 rd). Avtalsfriheten skyddas dock i viss mån av generalklausulen om egendomsskydd i grundlagens 15 § 1 mom. (GrUU 15/2004 rd). En skyldighet att avtala om något som ålagts någon i lag (avtalstvång) innebär exempelvis en begränsning av personens rätt att besluta om avtalsförhållanden. Grundlagsutskottet har dock inte ansett att avtalstvång är problematiskt ur egendomsskyddets synvinkel då det finns en godtagbar grund för den föreslagna regleringen med hänsyn till hur stor roll tjänsterna i fråga spelar i samhället och när proportionalitetskravet uppfylls (GrUU 24/2002 rd). Utskottet har också bedömt förhållandet mellan den föreslagna regleringen och egendomsskyddet i fråga om hur de förhåller sig till kravet på acceptabilitet och proportionalitet (GrUU 28/2912 rd).

I den föreslagna 75 a § i elmarknadslagen ingår en bestämmelse om detaljförhandlarens och distributionsnätsinnehavarens skyldighet att anlita de centraliserade informationsutbytestjänsterna som den systemansvariga stamnätsinnehavaren producerar. Ur tjänsteanvändarens synvinkel handlar regleringen om avtalstvång, vilket formellt sett innebär en begränsning av användares rätt att besluta om de åtgärder som behövs för verkställande av elleveranserna eller utredningen av dem. Elhandeln i elnät förutsätter att genomförda elleveranser och elförbrukning utreds. Utredningsförfarandet och marknadsprocesserna för detaljmarknaden för el har i den gällande lagstiftningen reglerats långt i detalj, eftersom elsystemet bildar en integrerad helhet där verksamhetsutövarna måste följa enhetliga förfaranden och där elproduktionen och elförbrukningen ständigt ska vara i balans. Införande av decentraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln skulle vara ett alternativ till de gällande formbundna tjänster som detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare ska tillhandahålla enligt lag antingen så att de producerar dem själv eller skaffar dem som köpta tjänster. Genom koncentration av informationsutbytestjänsterna inom elhandeln kan produktionen av informationsutbytestjänsterna effektiviseras och kostnaderna för verksamhetsutövarna och för de slutförbrukare och elprodu-

center som anslutit sig till distributionsnäten minskas. I motsats till avtalstvånget föreslås bestämmelser om prissättningen av de centraliserade informationsutbytestjänsterna inom elhandeln och villkoren för dem i anslutning till dem (49 b § i elmarknadslagen och 10 § i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden). De föreslagna bestämmelserna ålägger också tjänsteproducenten att säkerställa att dataskyddet för detaljförsäljarnas och nätinnehavarnas företagshemligheter och deras kunders personuppgifter är på en adekvat nivå. Det föreslagna regleringssättet är förenligt med de förfaranden som genomförts i fråga om andra monopolfunktioner enligt el- och naturgasmarknadslagarna. Det föreslagna avtalstvånget kan anses ha en godtagbar grund och det har genomförts proportionerligt.

I den föreslagna 87 § i elmarknadslagen inkluderas en bestämmelse där det föreskrivs att ett elnätsavtal och ett elförsäljningsavtal som gäller ett visst eldriftsställe ska ingås med samma slutförbrukare. Också denna bestämmelse begränsar i framtiden slutförbrukarnas avtalsfrihet jämfört med nuläget. Bestämmelsen tillämpas dock inte retroaktivt på gällande avtal. Om elnätsavtal och elförsäljningsavtal som gäller samma eldriftställe ingås med olika parter medför detta många svårigheter och extra kostnader vid ingåendet av elavtal och uppsägningen av dem på detaljmarknaden för el. Om avtalen ingåtts exempelvis av olika makar i samma hushåll, kan det gamla avtalet sägas upp endast av den av makarna i vars namn det avtal som ska sägas upp är. Det är vanligt att ett nytt elförsäljningsavtal måste annulleras eller att det inte går att säga upp det gamla avtalet, eftersom åtgärden vidtas t.ex. av den av markarna som inte är avtalspart. Genom att det uppställs som krav att de båda elavtal som krävs för att el ska kunna levereras till ett eldriftsställe ska ingås med samma slutförbrukare kan avtalsprocesserna på elmarknaden effektiviseras och kostnaderna för verksamhetsutövare och de slutförbrukare som är kunder hos dessa och elproducenter som anslutit sig till distributionsnät minskas. Den föreslagna begränsningen av avtalsfrihet kan anses ha en godtagbar grund och den har genomförts proportionerligt.

De begränsningar som föreslagits i avtalsfriheten bedöms inte vara problematiska med tanke på det egendomsskydd som anges i 15 § i grundlagen.

4.4 Administrativa påföljder

Genom en ändring av 16 § i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden föreskrivs om påföljdsavgifter. Bestämmelser om att en påföljdsavgift ska påföras finns i artikel 37.4 d i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/72/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 2003/54/EG. Också Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 714/2009 om villkor för tillträde till nät för gränsöverskridande elhandel och om upphävande av förordning (EG) nr 1228/2003 förpliktar medlemsstaterna att besluta om effektiva, proportionerliga och avskräckande sanktioner vid förseelser mot förordningen.

Grundlagsutskottets hävdvunna tolkning är att sådana avgifter som föreslås med avseende på 81 § i grundlagen varken är skatter eller avgifter, utan administrativa påföljder av sanktionskaraktär för en lagstridig gärning. I sak jämställer utskottet ekonomiska påföljder av straffkaraktär med en straffrättslig påföljd (GrUU 9/2012 rd, GrUU 55/2005 rd och GrUU 32/2005 rd). Enligt 2 § 3 mom. i grundlagen ska de allmänna grunderna för administrativa påföljder bestämmas i lag, eftersom det innebär utövning av offentlig makt att påföra en sådan avgift. Utskottet har också ansett att det är fråga om betydande utövning av offentlig makt. Det ska lagstiftas exakt och tydligt om grunderna för betalningsskyldigheten och avgiftens storlek, rättsskyddet för den betalningsskyldige och grunderna för verkställigheten av lagen (GrUU 17/2012 rd, GrUU 9/2012 rd, GrUU 57/2010 rd, GrUU 40/2010 rd, GrUU 55/205 rd och GrUU 32/2005 rd). Även om kravet på exakthet enligt den straffrättsliga legalitetsprincipen i grundlagens 8 § inte direkt gäller administrativa påföljder kan det allmänna kravet på exakthet ändå inte åsidosättas

i ett sådant sammanhang (GrUU 28/2014 rd, GrUU 9/2012 rd, GrUU 57/2010 rd och GrUU 74/2002 rd). I bestämmelserna om administrativa påföljder kan hänsyn dock tas till att regleringen i första hand gäller företag som utövar affärsverksamhet och inte enskilda (t.ex. GrUU 9/2008 rd och GrUU 36/2004 rd). Därför kan även relativt öppna bestämmelser vara föremål för påföljdsreglering, om det utifrån bestämmelsen i fråga ändå kan förutsägas för vilken typ av åtgärd eller försummelse en påföljdsavgift kan påföras.

De föreslagna bestämmelserna om administrativa påföljder anses fylla de krav som grundlagsutskottet i praktiken ställer på bestämmelser av detta slag. Den föreslagna ändringen av 16 § i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden kompletterar den gällande bestämmelsen. De påföljder som föreskrivs i momentet grundar sig på kraven i unionens energimarknadslagstiftning och riktar sig till företag som bedriver avsedd energiaffärsverksamhet. En annan faktor som inverkar på förutsägbarheten av åtgärder och försummelser som föranleder eventuella påföljder är det faktum att Energimyndigheten i många fall för ett företag som med stöd av 10 eller 11 § i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknadslagen är föremål för tillsyn på förhand har fastställt villkoren för tjänster som anknyter till förpliktelsen i fråga samt metoderna för prissättningen av dessa eller deras priser.

4.5 Delegering av lagstiftningsbehörigheten

I 22, 74 och 75 e § i förslaget till lag om ändring av elmarknadslagen ingår ett flertal bemyndiganden att utfärda närmare bestämmelser och föreskrifter.

Enligt 80 § 1 mom. i grundlagen kan statsrådet och ministerierna utfärda förordningar med stöd av ett bemyndigande i lag. Bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag ska dock utfärdas genom lag.

Enligt 80 § 2 mom. i grundlagen kan även andra myndigheter genom lag bemyndigas att utfärda rättsnormer i bestämda frågor, om det med hänsyn till föremålet för regleringen finns särskilda skäl och regleringens betydelse i sak inte kräver att den sker genom lag eller förordning. Tillämpningsområdet för ett sådant bemyndigande ska vara exakt avgränsad. Av grundlagen följer dessutom att de frågor som bemyndigandet täcker måste preciseras exakt i lag (GrUU 34/2000 rd).

Grundlagsutskottet har utvärderat de bestämmelser om bemyndigande att utfärda normer som finns i elmarknadslagen och naturgasmarknadslagen i utlåtandena GrUU 4/2000 rd, GrUU 62/2002 rd, GrUU 36/2004 rd och GrUU 37/2004 rd.

Bemyndigandena i lagförslagen har utarbetats med beaktande av grundlagsutskottets utlåtandepraxis. De föreslagna bemyndigandena har i huvudsak begränsats till att gälla endast detaljer av teknisk art när grunderna för den rättsliga ställningen fastställs utifrån bestämmelserna i lagen. Bemyndigandena har tagits in i och anknutits i sak till den paragraf som gäller det som ska regleras. Bemyndigandet att utfärda normer har i övrigt angivits så noggrant och exakt som möjligt. De föreslagna bestämmelserna är nödvändiga till följd av att föremålen för regleringen är av teknisk art. De föreslagna bestämmelserna är nödvändiga till följd av att föremålen för regleringen är av teknisk art. Utfärdande av föreskrifter som hör till Energimyndighetens behörighet är endast i någon mån förenat med ändamålsenlighetsprövning. De föreslagna bemyndigandena är för Energimyndighetens del motiverade med tanke på den särskilda sakkunskap som regleringen förutsätter.

De bemyndiganden att utfärda normer som lagförslagen innehåller beräknas inte strida mot 80 § i grundlagen.

4.6 Bedömning av lagstiftningsordningen

Med stöd av vad som anförts ovan beräknas lagförslagen kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

1.

Lag

om ändring av elmarknadslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i elmarknadslagen (588/2013) 8 § 2 mom., 22 § 1 och 4 mom., 47 §, 49 §, 74 § och 76 §, vilken överförs till ett nytt 11 a kap. som fogas till lagen, samt 87 § 2 mom., och

fogas till 3 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1430/2014, en ny 27 a punkt och till lagen nya 49 a, 49 b och 75 a §, ett nytt 11 a kap. och en ny 86 a § som följer:

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

— —

27 a) *enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln* ett dotterbolag till den systemansvariga stamnätsinnehavare som avses i 8 §, som sköter uppgifter som hör till de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln,

— —

8 §

Elnätstillstånd för en systemansvarig stamnätsinnehavare

— —

En sökande som ansöker om elnätstillstånd för systemansvarig stamnätsinnehavare ska utöver kraven i 6 och 7 § dessutom uppfylla följande krav:

1) sökanden ska ha ordnat balanskraftsenhetens funktioner så att de sköts av en separat verksamhetsenhet eller ett helägt dotterbolag,

2) sökanden ska ha ordnat de funktioner som hänför sig till den riksomfattande balansavräkningen så att de sköts av balanskraftsenheten eller av ett intressebolag som sökanden äger tillsammans med stamnätsinnehavare från andra EES-stater,

3) sökanden ska ha ordnat de funktioner som hänför sig till de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln så att de sköts av ett helägt dotterbolag.

— —

22 §

Nätinnehavarens uppgift vid mätningen av elleveranser

Nätinnehavaren ska ordna den mätning av elleveranser i sitt nät som ligger till grund för balansavräkningen och faktureringen samt registreringen av mätuppgifterna och deras anmälan till parterna på elmarknaden. De mätuppgifter som behövs vid balansavräkningen och faktureringen ska lämnas per eldriftsställe eller per mätning.

— —

Närmare bestämmelser om mätning av elleveranser i elnät utfärdas genom förordning av statsrådet. Bestämmelserna kan gälla

1) installering av mätutrustning på eldriftsställen och i kraftverk,
2) krav som ställs på mätapparatur och mätningssystem,
3) avläsning av mätapparatur,
4) tillhandahållande av mätningsuppgifter för att de ska kunna användas av parterna på elmarknaden,
5) tidsfördelning i fråga om mättjänster.

5 kap.

Bestämmelser som gäller stamnätet och stamnätsinnehavare

47 §

Riksomfattande balansavräkning

Den systemansvariga stamnätsinnehavaren ska inom sitt ansvarsområde sörja för att områdets elbalans och de balansansvarigas elbalanser klarläggs (*riksomfattande balansavräkning*). I den riksomfattande balansavräkningen ska man för varje balansavräkningsperiod klarlägga balansavvikelserna mellan balanskraftsenheten och de balansansvariga samt balansavvikelserna mellan balanskraftsenheten och balanskraftsenheterna inom andra stamnätsinnehavares ansvarsområden.

49 §

Utveckling av det informationsutbyte som krävs för elhandeln och balansavräkningen

Den systemansvariga stamnätsinnehavaren har till uppgift att inom sitt ansvarsområde i samarbete med elföretagen utveckla det informationsutbyte som krävs för elhandeln och balansavräkningen. Utvecklingsverksamheten ska främja det informationsutbyte som krävs för elhandeln och balansavräkningen så att utbytet är effektivt och att det är jämlikt och icke-diskriminerande med avseende på elmarknadsparterna, nätinnehavarna och de balansansvariga, samt främja en adekvat informationssäkerhetsnivå vid informationsutbytet. Utvecklingsarbetet ska dessutom främja utvecklingen av efterfrågeflexibilitet och andra mervärdestjänster samt förutsättningarna för den småskaliga elproduktionens tillträde till nät.

Utvecklingen av informationsutbytet enligt 1 mom. omfattar åtminstone

1) utvecklande av procedurer och standarder som hänför sig till informationsutbyte och deltagande i internationellt utvecklingsarbete i anknytning till dem,
2) främjande av kompatibiliteten hos de datasystem som elföretagen använder för informationsutbytet och främjande av ett korrekt informationsutbyte,
3) framläggande av förslag för ministeriet om ändring av de procedurer och standarder som hänför sig till informationsutbyte,

4) informering, utbildning och rådgivning som hänför sig till informationsutbyte.

49 a §

Centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln

Den systemansvariga stamnätsinnehavaren svarar inom sitt ansvarsområde för ordandet av det centraliserade informationsutbyte och den centraliserade informationshantering som marknadsprocesserna för den elhandel som bedrivs i distributionsnäten förutsätter samt för balansavräkningen i distributionsnäten (*centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln*). De centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln omfattar

1) förvaltning av detaljförsäljarnas och distributionsnätsinnehavarnas kunduppgifter och uppgifter om eldriftsställen,

2) ordnande av det informationsutbyte som kundavtalsprocesserna för detaljhandeln och eldistributionen förutsätter,

3) ordnande av informationsutbytet i fråga om de mätuppgifter som utgör grunden för faktureringen och balansavräkningen,

4) ordande av informationsutbytet vid av- och påkopplingsprocesser inom elleveranser och eldistribution,

5) ordnande av förvaltningen av distributionsnätsinnehavarnas uppgifter om produkt- och fakturarader samt av möjlighet att förvalta detaljförsäljarnas uppgifter om produkt- och fakturarader,

6) förmedling av detaljförsäljarnas och distributionsnätsinnehavarnas partsuppgifter,

7) tillträde för detaljförsäljarnas och distributionsnätsinnehavarnas kunder till sina egna uppgifter som innehas av enheten för centraliserat informationsutbyte för elhandeln,

8) balansavräkning för elhandeln i distributionsnät och ordnande av informationsutbytet i samband med balansavräkningen,

9) bevarande av de uppgifter som gäller tjänsterna enligt 1—8 punkten.

Den systemansvariga stamnätsinnehavaren ska upprätthålla och utveckla sina de funktioner och tjänster enligt 1 mom. samt de system som krävs för skötseln av dem och gränssnitten till systemen hos andra elföretag så att tjänsterna och systemen fungerar effektivt och är lättanvända, att deras informationssäkerhetsnivå är adekvat och att förutsättningarna för en effektivt fungerande detaljhandelsmarknad för el kan tryggas.

Den systemansvariga stamnätsinnehavaren ska tillhandahålla detaljförsäljarna och distributionsnätsinnehavarna centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln på ett jämlikt och icke-diskriminerande sätt samt se till att dataskyddet för de personuppgifter och företagshemligheter som behandlas i dess datasystem samt för sådana uppgifter som är känsliga med hänsyn till försvaret, beredskapen för undantagsförhållanden och befolkningsskyddet samt skyddsarrangemangen för informations- och kommunikationssystemen har ordnats på tillbörligt sätt.

Den systemansvariga stamnätsinnehavaren ska sörja för hanteringen av risker i samband med de datasystem som den använder för produktion av centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln. Vid riskhanteringen ska hänsyn tas till

1) systemens och utrymmenas säkerhet,

2) hanteringen av hot mot datasäkerheten och av störningar,

3) kontinuitetshantering av affärsverksamhet,

4) övervakning, revision och testning,

5) tillämpning av eventuella internationella standarder.

Den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren ska utan dröjsmål göra en anmälan till Energimyndigheten om de datasystem som överföringsnätsinnehavaren använder för produktion av centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln drabbas av betydande störningar och om de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln utsätts för eller hotas av betydande kränkningar av datasäkerheten eller av andra incidenter som gör att tjänsterna

inte fungerar eller som väsentligen stör dem. I fråga om behandlingen av en sådan anmälan tillämpas förfarandet enligt 29 a §. Energimyndigheten får utfärda närmare föreskrifter om innehållet i anmälningarna, om anmälningarnas form och om hur de lämnas in.

49 b §

Avgifter för den systemansvariga stamnätsinnehavarens informationsutbytestjänster

De uppgifter som avses i 49 och 49 a § finansieras med separata avgifter som den systemansvariga stamnätsinnehavaren har rätt att ta ut av dem som använder stamnätsservicen, balanstjänsten eller centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln. Avgifterna får täcka de skäliga kostnader som skötseln av uppgifterna orsakat den systemansvariga stamnätsinnehavaren och en skälig vinst. Grunderna för bestämmande av avgifterna ska vara objektiva och icke-diskriminerande.

De serviceavgifter som enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln tar ut ska basera sig på de tjänster som användarna utnyttjar. Avgifterna får inte basera sig på marknadsvärdet av de uppgifter som enheten samlar med stöd av 49 a §

Uppgifter om avgifterna och grunderna för hur de bestäms ska publiceras.

74 §

Balansavräkning

Nätinnehavaren och den balansansvariga är skyldiga att ha hand om balansavräkningen. En balansavräkning ska grunda sig på elmätning eller en kombination av mätning och typbelastningskurva och på anmälningar som gäller leveranserna. Om längden på balansavräkningsperioden är kortare än en timme, ska den energimängd per timme som mätts av timmätningsapparatur vid ett eldriftsställe eller kraftverk som anslutits till distributionsnätet vid balansavräkningen fördelas enligt belastningskurva eller annan föreskriven beräkningsregel på de balansavräkningsperioder som ingår i timmen i fråga. Närmare bestämmelser om de metoder som ska användas i balansavräkningen utfärdas genom förordning av statsrådet.

Utöver vad som i 4 kap. föreskrivs om nättjänster ska balansavräkningstjänster tillhandahållas parterna på elmarknaden på jämlika och icke-diskriminerande villkor. I utbudet av balansavräkningstjänster får det inte förekomma ogrundade villkor eller villkor som uppenbarligen begränsar konkurrensen i elhandeln.

75 a §

Skyldighet att anlita centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln

Detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare som bedriver elnätsverksamhet i distributionsnätet ska anlita centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln och se till att deras datasystem och system för informationsöverföring är kompatibla med de datasystem som används av enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln. Detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare ska sörja för att de uppgifter som dessa ansvarar för och lämnar till enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln är felfria samt för att de felaktiga uppgifter som de lämnat korrigeras utan dröjsmål.

11 a kap.

Informationshantering i samband med marknadsprocesserna för elhandeln

75 b §

Informationshantering i samband med marknadsprocesserna för elhandeln

Elföretag ska upprätthålla och utveckla sina funktioner och tjänster i anslutning till marknadsprocesserna för elhandeln, fullgörandet av balansansvaret och balansavräkningen samt de system som behövs för skötseln av dem och funktionernas förbindelser till systemen hos andra elföretag, så att tjänsterna och systemen fungerar effektivt och är lättanvända, att deras informationssäkerhetsnivå är adekvat och att förutsättningarna för en effektivt fungerande elmarknad kan tryggas.

Bestämmelser om ordnandet av centrala informationsutbytestjänster för elhandeln finns i 5 kap.

75 c §

Bevarande av information i samband med marknadsprocesserna för elhandeln

Elföretag ska bevara de uppgifter som hänför sig till de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln, marknadsprocesserna för elhandeln, fullgörandet av balansansvar och balansavräkningen i sex års tid från den händelse som uppgiften hänför sig till eller, om det är fråga om uppgifter om ett avtal, i sex års tid från det att avtalet upphört gälla. Personuppgifterna ska avföras ur registret hos ett elföretag när den ovan nämnda tiden har löpt ut, om det inte finns någon rättslig grund för behandling av dem därefter som avviker från det som avses i denna paragraf.

75 d §

Användning av personbeteckning för identifiering av personer

För entydig identifiering av personer får det i samband med de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln användas personbeteckning eller annan identifikationsuppgift med motsvarande egenskaper som personbeteckningen med avseende på identifiering av personer. Utöver vad som i övrigt föreskrivs om behandling av personbeteckningar, får ett elföretag behandla personbeteckningar för att kunna utföra sina uppgifter enligt denna lag samt i de fall då behandlingen av personbeteckningen behövs för skötseln av detaljförsäljarens eller distributionsnätsinnehavarens kundrelation.

Personbeteckning eller annan identifikationsuppgift enligt 1 mom. får inte i onödan antecknas i sådana handlingar som skrivits ut eller avfattats på basis av registret.

75 e §

Slutförbrukarens och elproducentens rätt att utnyttja uppgifter om sig själv

Nätinnehavaren ska ge slutförbrukaren och elproducenten eller en aktör som dessa utsett en kopia av de mät- och förbrukningsuppgifter som gäller slutförbrukarens eller elproducentens egen elförbrukning och elproduktion och som nätinnehavaren samlat från mätapparaturen vid eldriftstället. Uppgifterna ska lämnas per eldriftsställe eller per mätning i maskinläsbart standardformat som lätt kan bearbetas. Energimyndigheten får meddela närmare föreskrifter om uppgifternas form och det förfarande som ska iakttas när uppgifter lämnas ut.

Elföretaget ska till en slutförbrukare som är företagets kund eller till en aktör som denne har utsett lämna uppgifter om slutförbrukarens elavtal och sådana andra uppgifter om slutförbrukaren som behövs för byte av elleverantör.

Detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare kan ange enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln som den som lämnar ut uppgifter enligt 1 och 2 mom. Uppgifterna ska lämnas till slutförbrukaren utan separat ersättning.

75 f §

Utlämnande av uppgifter som kan kopplas till slutförbrukaren

Ett elföretag ska ha slutförbrukarens uttryckliga samtycke till att till någon annan utlämna sådana mät- och förbrukningsuppgifter som kan kopplas till slutförbrukaren och som gäller slutförbrukarens elförbrukning eller elproduktion, eller andra uppgifter som slutförbrukaren behöver för byte av elleverantör, om elföretaget erhållit uppgiften i fråga vid utförandet av uppdrag eller fullgörandet av skyldigheter i samband med de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln, marknadsprocesserna för elhandeln, fullgörandet av balansansvar eller balansavräkningen. Uppgiften får dock lämnas ut utan slutförbrukarens samtycke om

1) utlämnandet behövs för att den som lämnar ut uppgifterna ska kunna fullgöra sin skyldighet enligt denna lag eller någon annan lag,

2) utlämnandet behövs för att mottagarens rätt till information enligt denna lag eller någon annan lag ska kunna tillgodoses,

3) utlämnandet behövs för fullföljande av ett avtal mellan elföretaget och slutförbrukaren, skötsel av en avtalsbaserad kundrelation mellan elföretaget och slutförbrukaren eller för fullgörande av en i denna eller någon annan lag angiven skyldighet som har samband med en kundrelation mellan elföretaget och slutförbrukaren,

4) utlämnandet behövs för att en byggnad eller en del av den eller den egendom som finns i byggnaden ska kunna skyddas mot skada som orsakas av ett avbrott i elöverföringen, eldistributionen eller elleveransen eller för att en sådan skada ska kunna utredas, och mottagaren av den uppgift som lämnas ut är ägare till eller innehavare av byggnaden eller delen av byggnaden eller part i ett anslutningsavtal som gäller byggnaden,

5) det är enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln som lämnar ut uppgifter till Statistikcentralen och utlämnandet behövs för att Statistikcentralen ska kunna utföra sina uppgifter enlig lag,

6) det är enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln som lämnar ut uppgifterna och utlämnandet behövs för allmän vetenskaplig forskning kring energimarknaden eller energianvändning, eller för myndighetsutredning som tjänar allmänt beslutsfattande angående energimarknaden eller energianvändningen.

Enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln får inte i en i 1 mom. 6 punkten avsedd situation lämna ut sådana uppgifter på basis av vilka slutförbrukaren och dennes avtalspart kan identifieras direkt. I en sådan situation får enheten dock ge rätt att använda sådana uppgifter på basis av vilka slutförbrukaren kan identifieras indirekt. Uppgifter som lämnats ut

eller som någon fått användningsrätt till får inte vidareutlämnas, om inte enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln ger sitt tillstånd till detta.

76 §

Sekretess och förbud mot utnyttjande

Ett elföretag är skyldigt att hemlighålla sådan information om en kunds eller annan nätanvändares företagshemlighet som elföretaget fått kännedom om vid utförandet av uppgifter enligt denna lag, elhandelsförordningen eller Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi, om inte röjandet av informationen för någon annan grundar sig på en rättighet enligt denna lag eller de ovan nämnda förordningarna eller den till vars förmån sekretessen gäller ger sitt samtycke till att informationen röjs.

Ett elföretag är skyldigt att hemlighålla sådan information som det fått kännedom om vid utförandet av uppgifter enligt denna lag eller elhandelsförordningen och som gäller

1) konstruktioner, anordningar eller system som tjänar försvaret eller objekt som annars är av betydelse för försvaret eller som gäller försvarsberedskapen, om det inte är uppenbart att ett röjande av informationen inte skadar eller äventyrar försvarets intressen,

2) beredskap för undantagsförhållanden eller befolkningsskydd, om ett röjande av informationen skulle skada eller äventyra säkerheten eller utveckling av den, genomförandet av befolkningsskyddet eller beredskapen inför undantagsförhållanden,

3) konstruktioner, anordningar eller objekt som hör till data- och kommunikationssystem eller skyddsarrangemangen för data- och kommunikationssystemen, om det inte är uppenbart att ett röjande av informationen inte äventyrar genomförandet av skyddsarrangemangen för data- och kommunikationssystemen.

Sekretessbelagd information får inte heller lämnas till en bolagsstämma eller andelsstämma eller till fullmäktige och inte heller till aktieägare eller medlemmar som deltar i stämman eller mötet. Sekretessen omfattar också medlemmar och ersättare i ett organ hos ett elföretag, och personer som är anställda av eller agerar på uppdrag av det, som vid utförande av uppgifter som avses i denna paragraf har fått kännedom om en sekretessbelagd omständighet.

Ett elföretag är dock skyldigt att lämna information som avses i 1 mom. till sådana myndigheter som enligt lag har rätt att få informationen.

Ett elföretag och en person som avses i denna paragraf får inte utnyttja sekretessbelagd information för att skaffa sig själv eller någon annan fördel eller för att skada någon annan.

86 a §

Uppgifter som begärs av slutförbrukaren innan avtal ingås

I syfte att ingå ett elnätsavtal och elförsäljningsavtal ska åtminstone följande uppgifter begäras av en slutförbrukare:

1) slutförbrukarens namn och kontaktuppgifter,

2) slutförbrukarens personbeteckning eller någon annan identifikationsuppgift med motsvarande egenskaper som personbeteckningen med avseende på identifiering av personer eller, om personen inte har personbeteckning, födelsedatum eller, i fråga om en juridisk person, företags- eller organisationsnummer, föreningsnummer eller någon annan identifikationsuppgift som identifierar den juridiska personen och godkänns av enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln,

3) adressen till det eldriftsställe som avtalet avser.

87 §

Ingående av avtal

— —

Elnätsavtalet och elförsäljningsavtalet för ett visst eldriftsställe får endast ingås med samma slutförbrukare, som kan vara en eller flera. Elnätsavtalet och elförsäljningsavtalet ska ingås skriftligen, om en avtalspart kräver detta.

— —

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelser om tidpunkten för när de i 49 a § avsedda centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln ska införas utfärdas genom förordning av statsrådet.

Detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare får fram till dess att de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln införs avvika från skyldigheten enligt 87 § 2 mom. att ingå elförsäljningsavtalet och elnätsavtalet med samma slutförbrukare.

Detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare som är skyldiga att anlita centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln ska innan dessa tjänster införs vidta sådana förberedande åtgärder som införandet av tjänsterna kräver. De förberedande åtgärderna ska vidtas i enlighet med den datakonversionsplan och den införandeplan för de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln som den systemansvariga stamnätsinnehavaren utarbetat i samarbete med elföretagen. Detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare ska inom tre månader från ikraftträdandet av denna lag för sig själv utarbeta en plan som innehåller de förberedande åtgärder som krävs med tanke på införandet av centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln i enlighet med datakonversionsplanen och införandeplanen. Planen ska kompletteras vid behov. Planen jämte ändringar ska lämnas till Energimyndigheten och den systemansvariga stamnätsinnehavaren. Detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare ska på begäran ge Energimyndigheten och den systemansvarige stamnätsinnehavaren behövliga uppgifter om genomförandet av de förberedande åtgärderna. Energimyndigheten har rätt att besluta att kräva att detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare gör ändringar i sina planer eller sina förberedande åtgärder, om det finns anledning att misstänka att planerna eller de förberedande åtgärderna inte uppfyller kraven på införandet av centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln eller om det finns anledning att misstänka att införandet av centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln skulle komma att fördröjas på grund av bristfälliga förberedande åtgärder.

———

2.

Lag

om ändring av 10 och 16 § i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden (590/2013) 10 § 1 mom. och 16 § 1 mom. 1 punkten, sådana de lyder, 10 § 1 mom. i lag 1432/2014 och 16 § 1 mom. 1 punkten delvis ändrad i lag 589/2017, som följer:

10 §

Villkor och metoder som fastställs av Energimyndigheten

Energimyndigheten ska genom ett beslut (*beslut om fastställande*) fastställa att en nätinnehavare, en systemansvarig stamnätsinnehavare och en systemansvarig överföringsnätsinnehavare samt en innehavare av en behandlingsanläggning för kondenserad naturgas ska iaktta följande villkor för tjänsterna och metoder för prissättning av tjänsterna innan dessa införs:

1) metoderna för bestämmande av nätinnehavarens intäkter av nätverksamheten och de avgifter som ska tas ut för överföringstjänsten under tillsynsperioden,

2) villkor, förutsättningar och tariffer som gäller tillträde till behandlingsanläggningar för kondenserad naturgas,

3) villkoren för nätinnehavarens överföringstjänst,

4) villkoren för nätinnehavarens anslutningstjänst och metoderna för bestämmande av de avgifter som tas ut för anslutningen,

5) villkoren för hantering av överbelastning och fördelningen av överföringskapaciteten i stamnätet och överföringsnätet samt metoderna för bestämmande av de avgifter som tas ut för överbelastningen och metoderna för användningen av inkomster från hanteringen av överbelastning,

6) villkoren för de tjänster som omfattas av systemansvaret för en systemansvarig stamnätsinnehavare och en systemansvarig överföringsnätsinnehavare samt metoderna för bestämmande av avgifterna för nämnda tjänster,

7) den systemansvariga stamnätsinnehavarens villkor för de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln samt metoderna för bestämmande av de avgifter som tas ut för den systemansvariga stamnätsinnehavarens uppgift att utveckla det informationsutbyte som krävs för elhandel och balansavräkning och för bestämmande av de avgifter som tas ut för de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln.

— —

16 §

Påföljdsavgift

En näringsidkare kan påföras en påföljdsavgift, om denne uppsåtligen eller av oaktsamhet

1) bryter mot eller underlåter att iaktta någon av följande bestämmelser i elmarknadslagen:

a) bestämmelserna i 18, 20–24, 24 a, 24 b, 25, 26, 43, 53, 53 a eller 54—56 § om ordnande av tillträde till nätet och nättjänster eller prissättningen av nättjänsterna,

b) bestämmelserna i 19, 40, 41 eller 50—52 § om utvecklande av elnätet eller kvalitetskrav i fråga om nätets funktion,

c) bestämmelserna i 30 § om en stamnätsinnehavares och en juridiskt åtskild distributionsnätsinnehavares rätt att bedriva elanskaffning och elleverans eller bestämmelserna i 60 eller 61 § om juridiskt åtskild distributionsnätsverksamhet,

d) bestämmelserna i 33 eller 34 § om skyldighet att anmäla en affärstransaktion eller åtgärd eller bestämmelserna i 37 § om förbud mot att genomföra en affärstransaktion eller vidta en åtgärd,

e) bestämmelserna i 42, 45—47 eller 49 a § om stamnätsinnehavarens uppgifter eller om skyldigheter i anslutning till dem,

f) bestämmelserna i 57 eller 69 § om distributionsnätsinnehavarens eller detaljförsäljarens fakturering,

g) bestämmelserna i 65 § om skyldighet att anmäla underhållsstopp vid kraftverk eller Energimyndighetens beslut om flyttning av underhållsstoppet,

h) bestämmelserna i 66 § om bevarande av avtalsuppgifter,

i) bestämmelserna i 67 § om leveransskyldighet eller skyldigheter i anslutning till den,

j) bestämmelserna i 73 eller 75 § om balansansvar och anmälningsskyldighet för parterna på elmarknaden eller nätinnehavarna,

k) bestämmelserna i 74 § om skyldigheter som gäller nätinnehavarnas eller de balansansvarigas balansavräkning,

l) bestämmelserna i 75 a § om skyldighet att anlita centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln,

m) bestämmelserna i 75 b § om informationshanteringen i samband med marknadsprocesserna för elhandeln,

n) bestämmelserna i 76 § om sekretess, tystnadsplikt och förbud mot utnyttjande, förutsatt att näringsidkaren är en juridisk person, eller

o) bestämmelserna i 77—80 eller 82 § om särredovisning av verksamheter,

— —

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

3.

Lag

om ändring av lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster (661/2009) en ny 31 a § som följer:

31 a §

Utlämnande av uppgifter till elföretag

Ur befolkningsdatasystemet får det till de distributionsnätsinnehavare och detaljförsäljare av el som avses i elmarknadslagen (588/2013) lämnas ut sådana uppgifter som behövs för entydig identifiering av en kund och för säkerställande av att kunden har rättslig handlingsförmåga och som avser kundens för- och efternamn, personbeteckning eller födelsetid, adressuppgifter och övriga kontaktuppgifter, rättsliga handlingsförmåga samt dödsdag eller dagen för dödförklaring.

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

4.

Lag

om ändring av 21 och 59 § i naturgasmarknadslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i naturgasmarknadslagen (587/2017) 21 och 59 § som följer:

21 §

Ordnande av tillträde till nät inom naturgassystemet

Nätinnehavare ska skapa förutsättningar för att
1) en slutförbrukare ska kunna avtala om alla nättjänster med den nätinnehavare till vars naturgasnät slutförbrukaren är ansluten,
2) en naturgasleverantör ska kunna avtala om sådana nättjänster som krävs för tillträde till nätet med den nätinnehavare till vars naturgasnät leverantören levererar naturgas eller som överför eller distribuerar leverantörens naturgas.
Nätinnehavaren ska för sin del ordna förutsättningar för att en nätanvändare, genom att ingå tillbörliga överförings- och distributionsavtal och betala avgifterna i samband med dem, får rätt att använda hela naturgassystemet.

59 §

Sekretess och förbud mot utnyttjande

En nätinnehavare, en innehavare av en behandlingsanläggning för kondenserad naturgas och en innehavare av en lagringsanläggning är skyldig att hemlighålla sådan information om en kunds eller annan nätanvändares företagshemlighet som denne fått kännedom om vid utförandet av uppgifter enligt denna lag, naturgasnätsförordningen eller Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi, om inte röjandet av informationen för någon annan grundar sig på en rättighet enligt denna lag eller de ovan nämnda förordningarna eller den till vars förmån sekretessen gäller ger sitt samtycke till att informationen röjs.
En nätinnehavare, en innehavare av en behandlingsanläggning för kondenserad naturgas och en innehavare av en lagringsanläggning är skyldig att hemlighålla sådan information som denne fått kännedom om vid utförandet av uppgifter enligt denna lag eller naturgasnätsförordningen och som gäller
1) konstruktioner, anordningar eller system som tjänar försvaret eller objekt som annars är av betydelse för försvaret eller som gäller försvarsberedskapen, om det inte är uppenbart att ett röjande av informationen inte skadar eller äventyrar försvarets intressen,
2) beredskap för undantagsförhållanden eller befolkningsskydd, om ett röjande av informationen skulle skada eller äventyra säkerheten eller utvecklingen av den, befolkningsskyddet eller beredskapen inför undantagsförhållanden.
Sekretessbelagd information får inte heller lämnas till en bolagsstämma eller en andelsstämma eller till fullmäktige och inte heller till aktieägare eller medlemmar som deltar i stämman eller mötet. Sekretessen omfattar också medlemmar och ersättare i ett organ hos en nätinnehavare, en innehavare av en behandlingsanläggning för kondenserad naturgas eller en innehavare av en lagringsanläggning, och personer som är anställda av eller agerar på uppdrag av dem, som vid utförande av uppgifter som avses i denna paragraf har fått kännedom om en ovan avsedd aktörs eller dennes kunds eller någon annan nätanvändares företagshemlighet.

Nätinnehavare, innehavare av behandlingsanläggningar för kondenserad naturgas och innehavare av lagringsanläggningar är skyldiga att lämna information som avses i 1 mom. till sådana myndigheter som enligt lag har rätt att få informationen.

En nätinnehavare, en innehavare av en behandlingsanläggning för kondenserad naturgas och en innehavare av en lagringsanläggning och en person som avses i denna paragraf får inte utnyttja sekretessbelagd information för att skaffa sig själv eller någon annan fördel eller för att skada någon annan.

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

5.

Lag

om upphävande av 25 § 5 mom. i energieffektivitetslagen

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs 25 § 5 mom. i energieffektivitetslagen (1429/2014).

2 §

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 20 september 2018

Statsminister

Juha Sipilä

Bostads-, energi- och miljöminister Kimmo Tiilikainen

Bilaga
Parallelltext

1.

Lag

om ändring av elmarknadslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i elmarknadslagen (588/2013) 8 § 2 mom., 22 § 1 och 4 mom., 47 §, 49 §, 74 § och 76 §, vilken överförs till ett nytt 11 a kap. som fogas till lagen, samt 87 § 2 mom., och

fogas till 3 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1430/2014, en ny 27 a punkt och till lagen nya 49 a, 49 b och 75 a §, ett nytt 11 a kap. och en ny 86 a § som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
3 §	3 §
Definitioner	*Definitioner*
I denna lag avses med	I denna lag avses med
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
	27 a) ***enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln*** *ett dotterbolag till den systemansvariga stamnätsinnehavare som avses i 8 §, som sköter uppgifter som hör till de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln,*
	— — — — — — — — — — — — — — — —
8 §	8 §
Elnätstillstånd för en systemansvarig stamnätsinnehavare	*Elnätstillstånd för en systemansvarig stamnätsinnehavare*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
En sökande som ansöker om elnätstillstånd för systemansvarig stamnätsinnehavare ska utöver kraven i 6 och 7 § dessutom uppfylla följande krav:	En sökande som ansöker om elnätstillstånd för systemansvarig stamnätsinnehavare ska utöver kraven i 6 och 7 § dessutom uppfylla följande krav:
1) sökanden ska ha ordnat balanskraftsenhetens funktioner så att de sköts av en separat verksamhetsenhet eller ett helägt dotterbolag, *och*	1) sökanden ska ha ordnat balanskraftsenhetens funktioner så att de sköts av en separat verksamhetsenhet eller ett helägt dotterbolag,
2) sökanden ska ha ordnat de funktioner som hänför sig till den riksomfattande balansavräkningen så att de sköts av balanskraftsenheten eller av ett intressebolag som sökanden äger tillsammans med stamnätsinnehavare från andra EES-stater.	2) sökanden ska ha ordnat de funktioner som hänför sig till den riksomfattande balansavräkningen så att de sköts av balanskraftsenheten eller av ett intressebolag som sökanden äger tillsammans med stamnätsinnehavare från andra EES-stater,

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	3) sökanden ska ha ordnat de funktioner som hänför sig till de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln så att de sköts av ett helägt dotterbolag.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
22 §	22 §
Nätinnehavarens uppgift vid mätningen av elleveranser	*Nätinnehavarens uppgift vid mätningen av elleveranser*
Nätinnehavaren ska ordna den mätning av elleveranser i sitt nät som ligger till grund för balansavräkningen och faktureringen samt registreringen av mätuppgifterna och deras anmälan till parterna på elmarknaden. De mätuppgifter som behövs vid faktureringen ska lämnas *till elleverantören* per eldriftsställe eller per mätning.	Nätinnehavaren ska ordna den mätning av elleveranser i sitt nät som ligger till grund för balansavräkningen och faktureringen samt registreringen av mätuppgifterna och deras anmälan till parterna på elmarknaden. De mätuppgifter som behövs vid *balansavräkningen och* faktureringen ska lämnas per eldriftsställe eller per mätning.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Närmare bestämmelser om mätning av elleveranser i elnät utfärdas genom förordning av statsrådet. Bestämmelserna kan gälla	Närmare bestämmelser om mätning av elleveranser i elnät utfärdas genom förordning av statsrådet. Bestämmelserna kan gälla
1) installering av mätutrustning på eldriftsställen och i kraftverk,	1) installering av mätutrustning på eldriftsställen och i kraftverk,
2) krav som ställs på mätapparatur och mätningssystem,	2) krav som ställs på mätapparatur och mätningssystem,
3) avläsning av mätapparatur,	3) avläsning av mätapparatur,
4) utnyttjande av mätningsuppgifter,	4) *tillhandahållande* av mätningsuppgifter *för att de ska kunna användas av parterna på elmarknaden,*
5) tidsfördelning i fråga om mättjänster.	5) tidsfördelning i fråga om mättjänster.
5 kap.	5 kap.
Bestämmelser som gäller stamnätet och stamnätsinnehavare	**Bestämmelser som gäller stamnätet och stamnätsinnehavare**
47 §	47 §
Riksomfattande balansavräkning	*Riksomfattande balansavräkning*
Den systemansvariga stamnätsinnehavaren ska inom sitt ansvarsområde sörja för att områdets elbalans och de balansansvarigas elbalanser klarläggs (*riksomfattande balansavräkning*). I den riksomfattande balansavräkningen ska man för varje balansavräkningsperiod klarlägga balansavvikelserna mellan balanskraftsenheten och de balansan-	Den systemansvariga stamnätsinnehavaren ska inom sitt ansvarsområde sörja för att områdets elbalans och de balansansvarigas elbalanser klarläggs (*riksomfattande balansavräkning)*. I den riksomfattande balansavräkningen ska man för varje balansavräkningsperiod klarlägga balansavvikelserna mellan balanskraftsenheten och de balansan-

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
svariga samt balansavvikelserna mellan balanskraftsenheten och balanskraftsenheterna inom andra stamnätsinnehavares ansvarsområden. *Om längden på den balansavräkningsperiod som tillämpas i den riksomfattande balansavräkningen inte har reglerats i elhandelsförordningen eller i bestämmelser som antagits med stöd av den, utfärdas bestämmelser om periodens längd genom förordning av statsrådet.*	svariga samt balansavvikelserna mellan balanskraftsenheten och balanskraftsenheterna inom andra stamnätsinnehavares ansvarsområden.
49 §	49 §
Utveckling av det informationsutbyte som krävs för elhandeln och balansavräkningen	*Utveckling av det informationsutbyte som krävs för elhandeln och balansavräkningen*
Det är den systemansvariga stamnätsinnehavarens uppgift att utveckla det informationsutbyte som krävs för elhandeln och balansavräkningen. Utvecklingsverksamheten ska främja ett effektivt informationsutbyte som är jämlikt och icke-diskriminerande med avseende på elmarknadsparterna, nätinnehavarna och de balansansvariga. Utvecklingen av informationsutbytet omfattar åtminstone 1) utvecklande av standarder för meddelandetrafiken och deltagande i det internationella utvecklingssamarbetet i anknytning till det, 2) utvecklande av procedurer som hänför sig till informationsutbyte och deltagande i internationellt utvecklingsarbete i anknytning till det, 3) uppgörande av förslag för ministeriet om ändring av standarderna för meddelandetrafiken och de procedurer som hänför sig till informationsutbyte, 4) upprätthållande av en testtjänst för meddelandetrafiken, 5) informering, utbildning och rådgivning som hänför sig till informationsutbyte, 6) kontroll av hur standarderna för meddelandetrafiken och procedurerna för informationsutbyte iakttas.	*Den systemansvariga stamnätsinnehavaren har till uppgift att inom sitt ansvarsområde i samarbete med elföretagen utveckla det informationsutbyte som krävs för elhandeln och balansavräkningen. Utvecklingsverksamheten ska främja det informationsutbyte som krävs för elhandeln och balansavräkningen så att utbytet är effektivt och att det är jämlikt och icke-diskriminerande med avseende på elmarknadsparterna, nätinnehavarna och de balansansvariga, samt främja en adekvat informationssäkerhetsnivå vid informationsutbytet. Utvecklingsarbetet ska dessutom främja utvecklingen av efterfrågeflexibilitet och andra mervärdestjänster samt förutsättningarna för den småskaliga elproduktionens tillträde till nät.*
De uppgifter som avses i 1 mom. finansieras med separata avgifter som den systemansvariga stamnätsinnehavaren har rätt att ta ut av dem som använder stamnätsservicen, balanstjänsten eller i 1 mom. avsedd service. Avgifterna får täcka skäliga kostnader som	*Utvecklingen av informationsutbytet enligt 1 mom. omfattar åtminstone* *1) utvecklande av procedurer och standarder som hänför sig till informationsutbyte och deltagande i internationellt utvecklingsarbete i anknytning till dem,*

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
uppdraget orsakat den systemansvariga stamnätsinnehavaren och en skälig vinst. Grunderna för bestämmande av avgifterna ska vara jämlika och icke-diskriminerande. Uppgifter om avgifterna och grunderna för hur de bestäms ska publiceras.	*2) främjande av kompatibiliteten hos de datasystem som elföretagen använder för informationsutbytet och främjande av ett korrekt informationsutbyte,* *3) framläggande av förslag för ministeriet om ändring av de procedurer och standarder som hänför sig till informationsutbyte,* *4) informering, utbildning och rådgivning som hänför sig till informationsutbyte.* 49 a § ***Centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln*** *Den systemansvariga stamnätsinnehavaren svarar inom sitt ansvarsområde för ordandet av det centraliserade informationsutbyte och den centraliserade informationshantering som marknadsprocesserna för den elhandel som bedrivs i distributionsnäten förutsätter samt för balansavräkningen i distributionsnäten (**centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln**). De centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln omfattar* *1) förvaltning av detaljförsäljarnas och distributionsnätsinnehavarnas kunduppgifter och uppgifter om eldriftsställen,* *2) ordnande av det informationsutbyte som kundavtalsprocesserna för detaljhandeln och eldistributionen förutsätter,* *3) ordnande av informationsutbytet i fråga om de mätuppgifter som utgör grunden för faktureringen och balansavräkningen,* *4) ordande av informationsutbytet vid av- och påkopplingsprocesser inom elleveranser och eldistribution,* *5) ordnande av förvaltningen av distributionsnätsinnehavarnas uppgifter om produkt- och fakturarader samt av möjlighet att förvalta detaljförsäljarnas uppgifter om produkt- och fakturarader,* *6) förmedling av detaljförsäljarnas och distributionsnätsinnehavarnas partsuppgifter,* *7) tillträde för detaljförsäljarnas och distributionsnätsinnehavarnas kunder till sina egna uppgifter som innehas av enheten för centraliserat informationsutbyte för elhan-*

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	deln, *8) balansavräkning för elhandeln i distributionsnät och ordnande av informationsutbytet i samband med balansavräkningen,* *9) bevarande av de uppgifter som gäller tjänsterna enligt 1—8 punkten.* *Den systemansvariga stamnätsinnehavaren ska upprätthålla och utveckla sina de funktioner och tjänster enligt 1 mom. samt de system som krävs för skötseln av dem och gränssnitten till systemen hos andra elföretag så att tjänsterna och systemen fungerar effektivt och är lättanvända, att deras informationssäkerhetsnivå är adekvat och att förutsättningarna för en effektivt fungerande detaljhandelsmarknad för el kan tryggas.* *Den systemansvariga stamnätsinnehavaren ska tillhandahålla detaljförsäljarna och distributionsnätsinnehavarna centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln på ett jämlikt och icke-diskriminerande sätt samt se till att dataskyddet för de personuppgifter och företagshemligheter som behandlas i dess datasystem samt för sådana uppgifter som är känsliga med hänsyn till försvaret, beredskapen för undantagsförhållanden och befolkningsskyddet samt skyddsarrangemangen för informations- och kommunikationssystemen har ordnats på tillbörligt sätt.* *Den systemansvariga stamnätsinnehavaren ska sörja för hanteringen av risker i samband med de datasystem som den använder för produktion av centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln. Vid riskhanteringen ska hänsyn tas till* *1) systemens och utrymmenas säkerhet,* *2) hanteringen av hot mot datasäkerheten och av störningar,* *3) kontinuitetshantering av affärsverksamhet,* *4) övervakning, revision och testning,* *5) tillämpning av eventuella internationella standarder.* *Den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren ska utan dröjsmål göra en anmälan till Energimyndigheten om de datasystem som överföringsnätsinnehavaren använder för produktion av centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln drabbas av betydande störningar och om de*

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln utsätts för eller hotas av betydande kränkningar av datasäkerheten eller av andra incidenter som gör att tjänsterna inte fungerar eller som väsentligen stör dem. I fråga om behandlingen av en sådan anmälan tillämpas förfarandet enligt 29 a §. Energimyndigheten får utfärda närmare föreskrifter om innehållet i anmälningarna, om anmälningarnas form och om hur de lämnas in.
	49 b §
	Avgifter för den systemansvariga stamnätsinnehavarens informationsutbytestjänster
	De uppgifter som avses i 49 och 49 a § finansieras med separata avgifter som den systemansvariga stamnätsinnehavaren har rätt att ta ut av dem som använder stamnätsservicen, balanstjänsten eller centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln. Avgifterna får täcka de skäliga kostnader som skötseln av uppgifterna orsakat den systemansvariga stamnätsinnehavaren och en skälig vinst. Grunderna för bestämmande av avgifterna ska vara objektiva och icke-diskriminerande. *De serviceavgifter som enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln tar ut ska basera sig på de tjänster som användarna utnyttjar. Avgifterna får inte basera sig på marknadsvärdet av de uppgifter som enheten samlar med stöd av 49 a §* *Uppgifter om avgifterna och grunderna för hur de bestäms ska publiceras.*
74 §	74 §
Balansavräkning	*Balansavräkning*
Nätinnehavaren och den balansansvariga är skyldiga att ha hand om balansavräkning-	Nätinnehavaren och den balansansvariga är skyldiga att ha hand om balansavräkning-

Gällande lydelse

en. En balansavräkning ska grunda sig på elmätning eller en kombination av mätning och typbelastningskurva och på anmälningar som gäller leveranserna, *på det sätt som bestäms närmare genom förordning av statsrådet*. Närmare bestämmelser om innehållet i balansavräkningen och om de metoder som ska användas i den utfärdas genom förordning av statsrådet. *Om längden på den balansavräkningsperiod som tillämpas i balansavräkningen inte har angivits i elhandelsförordningen eller i bestämmelser som antagits med stöd av den, ska det föreskrivas om periodens längd genom förordning av statsrådet.*

Utöver vad som i 4 kap. föreskrivs om nättjänster ska balansavräkningstjänster tillhandahållas parterna på elmarknaden på jämlika och icke-diskriminerande villkor. När balansavräkningstjänster bjuds ut får det inte förekomma ogrundade villkor eller villkor som uppenbarligen begränsar konkurrensen i elhandeln.

Föreslagen lydelse

en. En balansavräkning ska grunda sig på elmätning eller en kombination av mätning och typbelastningskurva och på anmälningar som gäller leveranserna. *Om längden på balansavräkningsperioden är kortare än en timme, ska den energimängd per timme som mätts av timmätningsapparatur vid ett eldriftsställe eller kraftverk som anslutits till distributionsnätet vid balansavräkningen fördelas enligt belastningskurva eller annan föreskriven beräkningsregel på de balansavräkningsperioder som ingår i timmen i fråga.* Närmare bestämmelser om de metoder som ska användas i balansavräkningen utfärdas genom förordning av statsrådet.

Utöver vad som i 4 kap. föreskrivs om nättjänster ska balansavräkningstjänster tillhandahållas parterna på elmarknaden på jämlika och icke-diskriminerande villkor. I utbudet av balansavräkningstjänster får det inte förekomma ogrundade villkor eller villkor som uppenbarligen begränsar konkurrensen i elhandeln.

75 a §

Skyldighet att anlita centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln

Detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare som bedriver elnätsverksamhet i distributionsnätet ska anlita centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln och se till att deras datasystem och system för informationsöverföring är kompatibla med de datasystem som används av enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln. Detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare ska sörja för att de uppgifter som dessa ansvarar för och lämnar till enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln är felfria samt för att de felaktiga uppgifter som de lämnat korrigeras utan dröjsmål.

11 a kap.

Informationshantering i samband med marknadsprocesserna för elhandeln

75 b §

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Informationshantering i samband med marknadsprocesserna för elhandeln

Elföretag ska upprätthålla och utveckla sina funktioner och tjänster i anslutning till marknadsprocesserna för elhandeln, fullgörandet av balansansvaret och balansavräkningen samt de system som behövs för skötseln av dem och funktionernas förbindelser till systemen hos andra elföretag, så att tjänsterna och systemen fungerar effektivt och är lättanvända, att deras informationssäkerhetsnivå är adekvat och att förutsättningarna för en effektivt fungerande elmarknad kan tryggas.

Bestämmelser om ordnandet av centrala informationsutbytestjänster för elhandeln finns i 5 kap.

75 c §

Bevarande av information i samband med marknadsprocesserna för elhandeln

Elföretag ska bevara de uppgifter som hänför sig till de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln, marknadsprocesserna för elhandeln, fullgörandet av balansansvar och balansavräkningen i sex års tid från den händelse som uppgiften hänför sig till eller, om det är fråga om uppgifter om ett avtal, i sex års tid från det att avtalet upphört gälla. Personuppgifterna ska avföras ur registret hos ett elföretag när den ovan nämnda tiden har löpt ut, om det inte finns någon rättslig grund för behandling av dem därefter som avviker från det som avses i denna paragraf.

75 d §

Användning av personbeteckningen för identifiering av personer

I samband med de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln får personbeteckning eller annan identifikation

Gällande lydelse *Föreslagen lydelse*

som har motsvarande egenskaper som personbeteckningen användas för entydig identifiering av personer. Utöver vad som i övrigt föreskrivs om behandling av personbeteckningar, får ett elföretag behandla personbeteckningar för att kunna utföra sina uppgifter enligt denna lag samt i de fall då det är nödvändigt att behandla personbeteckningar för att detaljförsäljares eller distributionsnätsinnehavares kundrelationer ska kunna skötas.

Personbeteckning eller annan identifikation enligt 1 mom. får inte i onödan antecknas i sådana handlingar som skrivits ut eller avfattats på basis av registret.

75 e §

Slutförbrukarens och elproducentens rätt att utnyttja uppgifter om sig själv

Nätinnehavaren ska ge slutförbrukaren och elproducenten eller en aktör som dessa utsett en kopia av de mät- och förbrukningsuppgifter som gäller slutförbrukarens eller elproducentens egen elförbrukning och elproduktion och som nätinnehavaren samlat från mätapparaturen vid eldriftstället. Uppgifterna ska lämnas per eldriftsställe eller per mätning i maskinläsbart standardformat som lätt kan bearbetas. Energimyndigheten får meddela närmare föreskrifter om uppgifternas form och det förfarande som ska iakttas när uppgifter lämnas ut.

Elföretaget ska till en slutförbrukare som är företagets kund eller till en aktör som denne har utsett lämna uppgifter om slutförbrukarens elavtal och sådana andra uppgifter om slutförbrukaren som behövs för byte av elleverantör.

Detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare kan ange enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln som den som lämnar ut uppgifter enligt 1 och 2 mom. Uppgifterna ska lämnas till slutförbrukaren utan separat ersättning.

75 f §

Utlämnande av uppgifter som kan kopplas

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

till slutförbrukaren

Ett elföretag ska ha slutförbrukarens uttryckliga samtycke till att till någon annan utlämna sådana mät- och förbrukningsuppgifter som kan kopplas till slutförbrukaren och som gäller slutförbrukarens elförbrukning eller elproduktion, eller andra uppgifter som slutförbrukaren behöver för byte av elleverantör, om elföretaget erhållit uppgiften i fråga vid utförandet av uppdrag eller fullgörandet av skyldigheter i samband med de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln, marknadsprocesserna för elhandeln, fullgörandet av balansansvar eller balansavräkningen. Uppgiften får dock lämnas ut utan slutförbrukarens samtycke om

1) utlämnandet behövs för att den som lämnar ut uppgifterna ska kunna fullgöra sin skyldighet enligt denna lag eller någon annan lag,

2) utlämnandet behövs för att mottagarens rätt till information enligt denna lag eller någon annan lag ska kunna tillgodoses,

3) utlämnandet behövs för fullföljande av ett avtal mellan elföretaget och slutförbrukaren, skötsel av en avtalsbaserad kundrelation mellan elföretaget och slutförbrukaren eller för fullgörande av en i denna eller någon annan lag angiven skyldighet som har samband med en kundrelation mellan elföretaget och slutförbrukaren,

4) utlämnandet behövs för att en byggnad eller en del av den eller den egendom som finns i byggnaden ska kunna skyddas mot skada som orsakas av ett avbrott i elöverföringen, eldistributionen eller elleveransen eller för att en sådan skada ska kunna utredas, och mottagaren av den uppgift som lämnas ut är ägare till eller innehavare av byggnaden eller delen av byggnaden eller part i ett anslutningsavtal som gäller byggnaden,

5) det är enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln som lämnar ut uppgifter till Statistikcentralen och utlämnandet behövs för att Statistikcentralen ska kunna utföra sina uppgifter enlig lag,

6) det är enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln som lämnar ut

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

uppgifterna och utlämnandet behövs för allmän vetenskaplig forskning kring energimarknaden eller energianvändning, eller för myndighetsutredning som tjänar allmänt beslutsfattande angående energimarknaden eller energianvändningen.

Enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln får inte i en i 1 mom. 6 punkten avsedd situation lämna ut sådana uppgifter på basis av vilka slutförbrukaren och dennes avtalspart kan identifieras direkt. I en sådan situation får enheten dock ge rätt att använda sådana uppgifter på basis av vilka slutförbrukaren kan identifieras indirekt. Uppgifter som lämnats ut eller som någon fått användningsrätt till får inte vidareutlämnas, om inte enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln ger sitt tillstånd till detta.

76 §

Sekretess

På sekretess i fråga om handlingar som inkommit eller upprättats vid utförandet av uppdrag som avses i II avdelningen eller detta kapitel eller i bestämmelser utfärdade med stöd av dem och i fråga om uppgifter i handlingarna, på tystnadsplikt i fråga om och förbud mot utnyttjande av de upplysningar som erhållits vid utförandet av uppgifterna och på brott mot sekretess tillämpas 22 och 23 § samt 24 § 1 mom. 20 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) även då det inte är fråga om en handling på vilken den lagen är tillämplig enligt dess 4 §.

76 §

Sekretess och förbud mot utnyttjande

Elföretag är skyldiga att hemlighålla information om en kunds eller annan nätanvändares företagshemlighet som de fått kännedom om vid skötseln av uppgifter enligt denna lag, elhandelsförordningen eller Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi, om inte röjandet av informationen för någon annan grundar sig på en rättighet enligt denna lag eller ovan nämnda förordningar eller såvida inte den till vars förmån sekretessen gäller ger sitt samtycke till att informationen röjs.

Elföretag ska hemlighålla sådana uppgifter som det fått kännedom om vid utförandet av uppgifter enligt denna lag eller elhandelsförordningen och som gäller

1) konstruktioner, anordningar eller system som tjänar försvaret eller objekt som annars är av betydelse för försvaret eller som gäller försvarsberedskapen, om det inte är uppenbart att utlämnandet av uppgifter inte skadar eller äventyrar försvarets intressen,

2) beredskap för undantagsförhållanden och befolkningsskydd, om utlämnandet av

Gällande lydelse *Föreslagen lydelse*

uppgifter skulle skada eller äventyra säkerheten eller utveckling av den, genomförandet av befolkningsskyddet eller beredskapen inför undantagsförhållanden,

3) konstruktioner, anordningar eller objekt som hör till data- och kommunikationssystem samt skyddsarrangemangen för data- och kommunikationssystemen, om det inte är uppenbart att utlämnandet av uppgifter inte äventyrar genomförandet av skyddsarrangemangen för data- och kommunikationssystem.

Sekretessbelagd information får inte heller lämnas till en bolagsstämma, andelsstämma eller till fullmäktige och inte heller till aktieägare eller medlemmar som deltar i stämman eller mötet. Sekretessplikten omfattar också medlemmar eller ersättare i ett organ hos elföretag och personer som är anställda hos dessa eller agerar på uppdrag av dessa och som vid skötseln av uppgifter enligt denna paragraf har fått kännedom om en sekretessbelagd omständighet.

Elföretag är skyldiga att lämna ut information enligt 1 mom. till myndigheter som har lagstadgad rätt att få sådan information.

Elföretag och personer som avses i denna paragraf får inte utnyttja sekretessbelagd information för att skaffa sig själv eller någon annan fördel eller för att skada någon annan.

86 a §

Uppgifter som begärs av slutförbrukaren innan avtal ingås

I syfte att ingå ett elnätsavtal och avtal om elförsäljning ska åtminstone följande uppgifter begäras av en slutförbrukare:

1) slutförbrukarens namn och kontaktuppgifter,

*2) slutförbrukarens personbeteckning eller annan identifikation som har motsvarande egenskaper som personbeteckningen för att personen ska kunna identifieras eller, om personen inte har personbeteckning, födelsedatum eller en juridisk persons företags- eller organisationsnummer, föreningsnummer eller annan identifikation som identifierar den juridiska personen och godkänns av

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln, *3) adressen till det eldriftsställe som är avtalsobjekt.*
87 §	87 §
Ingående av avtal	*Ingående av avtal*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Ett elnätsavtal och ett elförsäljningsavtal ska ingås skriftligen, om en avtalspart kräver detta.	*Elnätsavtalet och elförsäljningsavtalet för ett visst eldriftsställe får endast ingås med samma slutförbrukare, som kan vara en eller flera.* Elnätsavtalet och elförsäljningsavtalet ska ingås skriftligen, om en avtalspart kräver detta.
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
	————
	Denna lag träder i kraft den 20 . *Bestämmelser om tidpunkten för när de i 49 a § avsedda centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln ska införas utfärdas genom förordning av statsrådet.* *Detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare får fram till dess att de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln införs avvika från skyldigheten enligt 87 § 2 mom. att ingå elförsäljningsavtalet och elnätsavtalet med samma slutförbrukare.* *Detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare som är skyldiga att anlita centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln ska innan dessa tjänster införs vidta sådana förberedande åtgärder som införandet av tjänsterna kräver. De förberedande åtgärderna ska vidtas i enlighet med den datakonversionsplan och den införandeplan för de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln som den systemansvariga stamnätsinnehavaren utarbetat i samarbete med elföretagen. Detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare ska inom tre månader från ikraftträdandet av denna lag för sig själv utarbeta en plan som innehåller de förberedande åtgärder som krävs med tanke på införandet av centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln i enlighet med datakonversionsplanen och införandeplanen. Planen ska kompletteras vid behov. Planen jämte ändringar ska lämnas*

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	till Energimyndigheten och den systemansvariga stamnätsinnehavaren. Detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare ska på begäran ge Energimyndigheten och den systemansvarige stamnätsinnehavaren behövliga uppgifter om genomförandet av de förberedande åtgärderna. Energimyndigheten har rätt att besluta att kräva att detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare gör ändringar i sina planer eller sina förberedande åtgärder, om det finns anledning att misstänka att planerna eller de förberedande åtgärderna inte uppfyller kraven på införandet av centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln eller om det finns anledning att misstänka att införandet av centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln skulle komma att fördröjas på grund av bristfälliga förberedande åtgärder.

2.

Lag

om ändring av 10 och 16 § i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden (590/2013) 10 § 1 mom. och 16 § 1 mom. 1 punkten, sådana de lyder, 10 § 1 mom. i lag 1432/2014 och 16 § 1 mom. 1 punkten delvis ändrad i lag 589/2017, som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
10 §	10 §
Villkor och metoder som fastställs av Energimyndigheten	*Villkor och metoder som fastställs av Energimyndigheten*
Energimyndigheten ska genom ett beslut (*beslut om fastställande*) fastställa att en nätinnehavare, en systemansvarig stamnätsinnehavare och en systemansvarig överföringsnätsinnehavare samt en innehavare av en behandlingsanläggning för kondenserad naturgas ska iaktta följande villkor för tjänsterna och metoder för prissättning av tjänsterna innan dessa införs:	Energimyndigheten ska genom ett beslut (*beslut om fastställande*) fastställa att en nätinnehavare, en systemansvarig stamnätsinnehavare och en systemansvarig överföringsnätsinnehavare samt en innehavare av en behandlingsanläggning för kondenserad naturgas ska iaktta följande villkor för tjänsterna och metoder för prissättning av tjänsterna innan dessa införs:
1) metoderna för bestämmande av nätinnehavarens intäkter av nätverksamheten och de avgifter som ska tas ut för överföringstjänsten under tillsynsperioden,	1) metoderna för bestämmande av nätinnehavarens intäkter av nätverksamheten och de avgifter som ska tas ut för överföringstjänsten under tillsynsperioden,
2) villkor, förutsättningar och tariffer som gäller tillträde till behandlingsanläggningar för kondenserad naturgas,	2) villkor, förutsättningar och tariffer som gäller tillträde till behandlingsanläggningar för kondenserad naturgas,
3) villkoren för nätinnehavarens överföringstjänst,	3) villkoren för nätinnehavarens överföringstjänst,
4) villkoren för nätinnehavarens anslutningstjänst och metoderna för bestämmande av de avgifter som tas ut för anslutningen,	4) villkoren för nätinnehavarens anslutningstjänst och metoderna för bestämmande av de avgifter som tas ut för anslutningen,
5) villkoren för hantering av överbelastning och fördelningen av överföringskapaciteten i stamnätet och överföringsnätet samt metoderna för bestämmande av de avgifter som tas ut för överbelastningen och metoderna för användningen av inkomster från hanteringen av överbelastning,	5) villkoren för hantering av överbelastning och fördelningen av överföringskapaciteten i stamnätet och överföringsnätet samt metoderna för bestämmande av de avgifter som tas ut för överbelastningen och metoderna för användningen av inkomster från hanteringen av överbelastning,
6) villkoren för de tjänster som omfattas av systemansvaret för en systemansvarig stamnätsinnehavare och en systemansvarig överföringsnätsinnehavare samt metoderna för bestämmande av avgifterna för nämnda tjänster,	6) villkoren för de tjänster som omfattas av systemansvaret för en systemansvarig stamnätsinnehavare och en systemansvarig överföringsnätsinnehavare samt metoderna för bestämmande av avgifterna för nämnda tjänster,

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
7) metoderna för bestämmande av de avgifter som tas ut för den systemansvariga stamnätsinnehavarens uppgift att utveckla det informationsutbyte som krävs för elhandel och balansavräkning.	7) *den systemansvariga stamnätsinnehavarens villkor för de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln samt* metoderna för bestämmande av de avgifter som tas ut för den systemansvariga stamnätsinnehavarens uppgift att utveckla det informationsutbyte som krävs för elhandel och balansavräkning och för bestämmande av de avgifter som tas ut för de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
16 §	16 §
Påföljdsavgift	*Påföljdsavgift*
En näringsidkare kan påföras en påföljdsavgift, om denne uppsåtligen eller av oaktsamhet 1) bryter mot eller underlåter att iaktta någon av följande bestämmelser i elmarknadslagen: a) bestämmelserna i 18, 20–26, 43 eller 53–56 § om ordnande av tillträde till nätet och nättjänster eller prissättningen av nättjänsterna, b) bestämmelserna i 19, 40, 41 eller 50–52 § om utvecklande av elnätet eller kvalitetskrav i fråga om nätets funktion, c) bestämmelserna i 30 § om en stamnätsinnehavares och en juridiskt åtskild distributionsnätsinnehavares rätt att bedriva elanskaffning och elleverans eller bestämmelserna i 60 eller 61 § om juridiskt åtskild distributionsnätsverksamhet, d) bestämmelserna i 33 eller 34 § om skyldighet att anmäla en affärstransaktion eller åtgärd eller bestämmelserna i 37 § om förbud mot att genomföra en affärstransaktion eller vidta en åtgärd, e) bestämmelserna i 42 *eller* 45–47 § om stamnätsinnehavarens uppgifter eller om skyldigheter i anslutning till dem, f) bestämmelserna i 57 eller 69 § om distributionsnätsinnehavarens eller detaljförsäljarens fakturering, g) bestämmelserna i 65 § om skyldighet att anmäla underhållsstopp vid kraftverk eller Energimarknadsverkets beslut om flyttning av underhållsstoppet, h) bestämmelserna i 66 § om bevarande	En näringsidkare kan påföras en påföljdsavgift, om denne uppsåtligen eller av oaktsamhet 1) bryter mot eller underlåter att iaktta någon av följande bestämmelser i elmarknadslagen: a) bestämmelserna i 18, 20—*24, 24 a, 24 b, 25*, 26, 43, 53, *53 a eller 54*—56 § om ordnande av tillträde till nätet och nättjänster eller prissättningen av nättjänsterna, b) bestämmelserna i 19, 40, 41 eller 50—52 § om utvecklande av elnätet eller kvalitetskrav i fråga om nätets funktion, c) bestämmelserna i 30 § om en stamnätsinnehavares och en juridiskt åtskild distributionsnätsinnehavares rätt att bedriva elanskaffning och elleverans eller bestämmelserna i 60 eller 61 § om juridiskt åtskild distributionsnätsverksamhet, d) bestämmelserna i 33 eller 34 § om skyldighet att anmäla en affärstransaktion eller åtgärd eller bestämmelserna i 37 § om förbud mot att genomföra en affärstransaktion eller vidta en åtgärd, e) bestämmelserna i 42, 45—47 *eller 49 a* § om stamnätsinnehavarens uppgifter eller om skyldigheter i anslutning till dem, f) bestämmelserna i 57 eller 69 § om distributionsnätsinnehavarens eller detaljförsäljarens fakturering, g) bestämmelserna i 65 § om skyldighet att anmäla underhållsstopp vid kraftverk eller *Energimyndighetens* beslut om flyttning av underhållsstoppet, h) bestämmelserna i 66 § om bevarande

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
av avtalsuppgifter, i) bestämmelserna i 67 § om leveransskyldighet eller skyldigheter i anslutning till den,	av avtalsuppgifter, i) bestämmelserna i 67 § om leveransskyldighet eller skyldigheter i anslutning till den,
j) bestämmelserna i 73 eller 75 § om balansansvar och anmälningsskyldighet för parterna på elmarknaden eller nätinnehavarna,	j) bestämmelserna i 73 eller 75 § om balansansvar och anmälningsskyldighet för parterna på elmarknaden eller nätinnehavarna,
k) bestämmelserna i 74 § om skyldigheter som gäller nätinnehavarnas eller de balansansvarigas balansavräkning,	k) bestämmelserna i 74 § om skyldigheter som gäller nätinnehavarnas eller de balansansvarigas balansavräkning,
l) bestämmelserna i 76 § om sekretess, tystnadsplikt och förbud mot utnyttjande, förutsatt att näringsidkaren är en juridisk person, eller,	l) *bestämmelserna i 75 a § om skyldighet att anlita centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln*,
m) bestämmelserna i 77–80 eller 82 § om särredovisning av verksamheter,	m) *bestämmelserna i 75 b § om informationshanteringen i samband med marknadsprocesserna för elhandeln*,
	n) bestämmelserna i 76 § om sekretess, tystnadsplikt och förbud mot utnyttjande, förutsatt att näringsidkaren är en juridisk person, eller
	o) bestämmelserna i 77—80 eller 82 § om särredovisning av verksamheter,
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
	——— *Denna lag träder i kraft den 20 .* ———

4.

Lag

om ändring av 21 och 59 § i naturgasmarknadslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i naturgasmarknadslagen (587/2017) 21 och 59 § som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
21 §	21 §
Prissättning utifrån anslutningspunkt	***Ordnande av tillträde till nät inom naturgassystemet***
Nätinnehavare ska skapa förutsättningar för att en nätanvändare ska kunna avtala om alla nättjänster med den nätinnehavare till vars naturgasnät användaren är ansluten.	Nätinnehavare ska skapa förutsättningar för att *1) en slutförbrukare ska kunna avtala om alla nättjänster med den nätinnehavare till vars naturgasnät slutförbrukaren är ansluten,* *2) en naturgasleverantör ska kunna avtala om sådana nättjänster som krävs för tillträde till nätet med den nätinnehavare till vars naturgasnät leverantören levererar naturgas eller som överför eller distribuerar leverantörens naturgas.*
Nätinnehavaren ska för sin del ordna förutsättningar för att en nätanvändare genom att betala avgifterna får rätt att använda hela naturgasöverföringssystemet utifrån sin anslutningspunkt*, med undantag av utlandsförbindelser*.	Nätinnehavaren ska för sin del ordna förutsättningar för att en nätanvändare, genom att *ingå tillbörliga överförings- och distributionsavtal och* betala avgifterna *i samband med dem,* får rätt att använda hela naturgassystemet.
59 §	59 §
Sekretess och förbud mot utnyttjande	*Sekretess och förbud mot utnyttjande*
Den som vid skötseln av uppgifter enligt denna lag i egenskap av medlem eller ersättare i ett organ hos en nätinnehavare, en innehavare av en behandlingsanläggning för kondenserad naturgas eller en innehavare av en lagringsanläggning eller i egenskap av anställd hos dessa eller på uppdrag av dem har fått kännedom om en affärs- eller yrkeshemlighet eller motsvarande omständighet som gäller de ovannämnda aktörernas eller deras kunders eller andra nätanvändares affärsverksamhet, är skyldig att hemlighålla informationen, om inte röjandet av informationen för någon annan grundar sig på en rät-	*En nätinnehavare, en innehavare av en behandlingsanläggning för kondenserad naturgas eller en innehavare av en lagringsanläggning är skyldig att hemlighålla information om en kunds eller annan nätanvändares företagshemlighet som denne fått kännedom om vid skötseln av uppgifter enligt denna lag, naturgasnätsförordningen eller Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi, om inte röjandet av informationen för någon annan grundar sig på en rättighet enligt denna lag eller ovan nämnda förordningar*

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
tighet enligt denna lag eller såvida inte den till vars förmån sekretessen gäller ger sitt samtycke till att informationen röjs. Sekretessbelagd information får inte heller lämnas till en bolagsstämma, andelsstämma eller till fullmäktige och inte heller till aktieägare eller medlemmar som deltar i stämman eller mötet.	*eller såvida inte den till vars förmån sekretessen gäller ger sitt samtycke till att informationen röjs.*
Bestämmelserna i 1 mom. gäller också information som personer som avses i 1 mom. har fått kännedom om vid utförandet av uppdrag som avses i naturgasnätsförordningen eller i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi.	*En nätinnehavare, en innehavare av en behandlingsanläggning för kondenserad naturgas eller en innehavare av en lagringsanläggning är skyldig att hemlighålla sådana uppgifter som denne fått vid utförandet av uppgifter enligt denna lag eller naturgasnätsförordningen och som gäller* *1) konstruktioner, anordningar eller system som tjänar försvaret eller objekt som annars är av betydelse för försvaret eller som gäller försvarsberedskapen, om det inte är uppenbart att utlämnandet av uppgifter inte skadar eller äventyrar försvarets intressen,* *2) beredskap för undantagsförhållanden och befolkningsskydd, om utlämnandet av uppgifter skulle skada eller äventyra säkerheten eller utvecklingen av den, befolkningsskyddet eller beredskapen inför undantagsförhållanden.* *Sekretessbelagd information får inte heller lämnas till en bolagsstämma, andelsstämma eller till fullmäktige och inte heller till aktieägare eller medlemmar som deltar i stämman eller mötet. Sekretessplikten omfattar också medlemmar eller ersättare i ett organ hos en nätinnehavare, en innehavare av en behandlingsanläggning för kondenserad naturgas eller en innehavare av en lagringsanläggning eller personer som är anställda hos dessa eller agerar på uppdrag av dessa och som vid skötseln av uppgifter enligt denna paragraf har fått kännedom om den ovan nämnda leverantörens eller dess kunds eller annan nätanvändares företagshemlighet.*
Nätinnehavare, innehavare av behandlingsanläggningar för kondenserad naturgas och innehavare av lagringsanläggningar är skyldiga att lämna ut information som avses i 1 *och 2* mom. till *åklagar- och förundersökningsmyndigheter för utredning av brott samt till andra* myndigheter som enligt lag har rätt att få sådan information.	Nätinnehavare, innehavare av behandlingsanläggningar för kondenserad naturgas och innehavare av lagringsanläggningar är skyldiga att lämna ut information som avses i 1 mom. till myndigheter som enligt lag har rätt att få sådan information.
Personer som avses i 1 mom. får inte utnyttja sekretessbelagd information för att skaffa sig själv eller någon annan fördel eller för att skada någon annan.	
	En nätinnehavare, en innehavare av en behandlingsanläggning för kondenserad naturgas och en innehavare av en lagringsanläggning eller en person som avses i denna

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	paragraf får inte utnyttja sekretessbelagd information för att skaffa sig själv eller någon annan fördel eller för att skada någon annan.
	———
	Denna lag träder i kraft den 20 .
	———